

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
„STRATEGII ROZWOJU
GMINY DOBRODZIEN 2035+”**

**STRATEGIA
ROZWOJU
GMINY**

NA LATA 2026 - 2035

**DO
BRO
DZIEŃ
2035+**

ul. Styki 8/3
45-753 Opole
tel. 77-474-24-57
kom. 605-26-24-27
mail: albeko@poczta.fm, beatapodgorska@poczta.fm

Wykonawcą
Prognozy oddziaływania na środowisko
„Strategii Rozwoju Gminy Dobrodzień 2035+”
był zespół firmy ALBEKO z siedzibą w Opolu

pod kierunkiem mgr inż. Beaty Podgórskiej

mgr inż. Beata Podgórska

mgr inż. Jarosław Górniak

Oświadczenie

Ja, niżej podpisana Beata Podgórska – kierująca zespołem autorów Prognozy Oddziaływania na Środowisko projektu pn.: „Strategii Rozwoju Gminy Dobrodzień 2035+” oświadczam, że spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 Ustawy z dnia 3 października o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z art. 74a ust 2 oświadczam, iż:

- ukończyłam, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym i nauce, jednolite studia magisterskie na kierunkach związanych z kształceniem w zakresie: nauk technicznych z dziedzin nauk technicznych z dyscyplin: geologia inżynierska, inżynieria środowiska,
- posiadam co najmniej 3-letnie doświadczenie w pracach w zespołach autorów przygotowujących prognozy oddziaływania na środowisko.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Opole 26.01.2026 r

Beata Podgórska

SPIS TREŚCI

1. STAN FORMALNO-PRAWNY I CEL SPORZĄDZENIA PROGNOZY.....	5
2. ZAKRES MERYTORYCZNY PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STRATEGII ROZWOJU GMINY	5
3. ZASTOSOWANE METODY I WYKORZYSTANE MATERIAŁY	6
4. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH STRATEGII ROZWOJU GMINY I POWIĄZANIU Z INNYMI DOKUMENTAMI.....	7
5. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNYCH ZMIAN TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	7
5.1. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA GMINY DOBRODZIEN	7
5.2. OCENA STANU ŚRODOWISKA.....	10
Korytarze ekologiczne	14
Ochrona i zrównoważony rozwój lasów	16
5.3. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU STRATEGII.....	17
6. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM.....	18
6.1. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE	18
6.1.1. Wody powierzchniowe	18
6.1.2. Wody podziemne.....	21
6.2. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	21
6.3. ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU	22
6.4. HAŁAS.....	23
6.5. ODDZIAŁYWANIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH.....	24
6.6. ZASOBY PRZYRODNICZE	25
6.7. POWIERZCHNIA ZIEMI	25
6.8. GOSPODARKA ODPADAMI	25
7. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA STRATEGII	26
7.1. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE	26
7.2. ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA	26
7.3. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	28
7.4. HAŁAS.....	30
7.5. PROMIENIOWANIE NIJONIZUJĄCE	31
7.6. ZASOBY PRZYRODNICZE	31
7.7. POWIERZCHNIA ZIEMI	31
7.8. GOSPODARKA ODPADAMI	32
8. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU.....	33
8.1. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA OKREŚLONE W STRATEGII ROZWOJU GMINY	33
8.1.1. Cele wynikające z polityki unijnej.....	33
8.1.2. CELE WYNIKAJĄCE Z POLITYKI EKOLOGICZNEJ PAŃSTWA 2030	36
8.1.3. Zgodność celów projektu Strategii Rozwoju Gminy z zapisami Ustawy o ochronie przyrody.....	40
9. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMI-NOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE	40

9.1. PODSUMOWANIE PRZEWIDYWANYCH ODDZIAŁYWAŃ NA POSZCZEGÓLNE ASPEKTY ŚRODOWISKA, W SZCZEGÓLNOŚCI NA OBSZARY OBJĘTE OCHRONĄ.....	53
9.1.1. Ochrona i wzmocnienie ochrony form ochrony przyrody, w tym przywrócenie lub utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków w ramach sieci Natura 2000 i innych form ochrony przyrody.....	54
9.1.2. Oddziaływanie na wody	57
9.1.3. Oddziaływania na klimat akustyczny	58
9.1.4. Oddziaływanie na powietrze.....	59
9.1.5. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i krajobraz.....	60
9.1.6. Oddziaływanie na klimat	61
9.1.7. Oddziaływanie na zasoby naturalne	62
9.1.8. Oddziaływanie na ludzi	62
9.1.9. Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne	62
10. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU GMINY	63
11. ODDZIAŁYWANIA TRANSGRANICZNE	65
12. ANALIZA ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAPROPONOWANYCH W STRATEGII ROZWOJU GMINY	65
13. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ W PROJEKTOWANEJ STRATEGII ROZWOJU GMINY ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA.....	66
14. PODSUMOWANIE I WNIOSKI	67
15. STRESZCZENIE	68
16. LITERATURA.....	71

SPIS TABEL

Tabela 1. Zestawienie pomników przyrody w Gminie Dobrodzień	15
Tabela 2. Zasoby geologiczne i przemysłowe złóż na terenie Gminy Dobrodzień znajdujące się w bazie zasobów geologicznych PIG-PIB.....	17
Tabela 3. Klasyfikacja i ocena stanu JCWP występujących na terenie Gminy Dobrodzień.....	20
Tabela 4. Wyniki rocznej oceny jakości powietrza za rok 2024.....	22
Tabela 5. Masa odpadów komunalnych zebranych z terenu Gminy Dobrodzień w latach 2019-2022	26
Tabela 6. Powiązanie celów ochrony środowiska określone w Strategii Rozwoju Gminy z VI Wspólnotowym Programem Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego	34
Tabela 7. Powiązanie celów ochrony środowiska określone w Strategii Rozwoju Gminy z Polityką Ekologiczną Państwa 2030	38
Tabela 8. Przewidywane znaczące oddziaływania na poszczególne aspekty środowiska.	42
Tabela 9. Planowane zadania inwestycyjne na terenie Gminy Dobrodzień wyznaczone w Strategii Rozwoju Gminy	53

SPIS RYSUNKÓW:

Rysunek 1. Gmina Dobrodzień.....	8
Rysunek 2. Mapa powiatu oleskiego	9
Rysunek. 3. Obszary chronione na terenie Gminy Dobrodzień.....	12
Rysunek. 4. Korytarze ekologiczne z planowanymi zadaniami inwestycyjnymi na terenie Gminy Dobrodzień.....	14

1. STAN FORMALNO-PRAWNY I CEL SPORZĄDZENIA PROGNOZY

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko do projektów dokumentów strategicznych - programów, planów i polityk wynika z art. 46 ust.1 oraz art. 51 **Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. 2024 poz. 1112)**. Przepisy tej ustawy zobowiązują organ opracowujący projekt Strategię Rozwoju Gminy Dobrodzień 2030 do sporządzenia dokumentacji prognozy oddziaływania na środowisko oraz przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko z udziałem społecznym.

Prognoza wskazuje na możliwe negatywne skutki realizacji Strategii Rozwoju Gminy Dobrodzień 2035+ i przedstawia zalecenia dotyczące przeciwdziałania ewentualnym negatywnym skutkom oraz przedstawia sposoby ich minimalizacji.

Jednostkami odpowiedzialnymi za określenie wymogu sporządzenia prognozy oraz opiniowanie prognoz oddziaływania środowiska projektów strategii są Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu i Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Opolu. RDOŚ uzgodnił zakres wymaganej prognozy oddziaływania projektu Strategii pismem nr WOOŚ.411.3.32.2025.PM z dnia 07 listopada 2025 r.

2. ZAKRES MERYTORYCZNY PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STRATEGII ROZWOJU GMINY

Głównym celem Prognozy oddziaływania na środowisko jest określenie możliwych skutków w środowisku Gminy Dobrodzień, jakie mogą ewentualnie wystąpić w wyniku realizacji „Strategii rozwoju gminy Dobrodzień 2035+”. Prognoza przedstawia zalecenia dotyczące przeciwdziałania ewentualnym negatywnym skutkom oraz przedstawia sposoby ich minimalizacji. Prognoza jest podstawowym dokumentem, niezbędnym do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu.

Celem opracowania prognozy jest określenie rodzaju, stopnia oraz zasięgu przestrzennego zmian środowiska (pozytywne, negatywne) oraz możliwe zagrożenia, które mogą wyniknąć w związku z realizacją przedsięwzięć zaplanowanych przez gminę. Zakres prognozy jest zgodny z art. 51 i art. 52 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. 2024 poz. 1112).

Według tej ustawy prognoza oddziaływania na środowisko

1) zawiera:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

2) określa, analizuje i ocenia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. 2026 poz. 13).
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,

e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne,
- z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3) przedstawia:

a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,

b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Celem wykonania Prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko będących wynikiem realizacji Strategii Rozwoju Gminy oraz ocena jego natężenia, a także określenie czy w należyty sposób został uwzględniony w dokumencie interes środowiska przyrodniczego i kulturowego.

3. ZASTOSOWANE METODY I WYKORZYSTANE MATERIAŁY

Przy opracowywaniu niniejszej Prognozy oparto się na ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. 2024 poz. 1112). Określa ona sposób postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji programu. Proces opiniowania w ramach strategicznych ocen oddziaływania na środowisko oraz określenie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy prowadzi Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska oraz Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Opolu.

Podczas opracowywania Prognozy kierowano się również Ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. 2026 poz. 13). Ustawa ta uszczegóławia przepisy odnośnie obszarów podlegających ochronie.

Aby w pełni ocenić czy Strategia Rozwoju Gminy zawiera elementy zapewniające ochronę środowiska kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju przy opracowywaniu Prognozy, obok aktów prawnych, wykorzystano szereg dokumentów strategicznych, szczebla regionalnego i krajowego, odnoszących się bezpośrednio jak i pośrednio do ochrony środowiska, przyrody oraz zdrowia i życia ludzi.

Przy opracowywaniu Prognozy zastosowano metodę macierzy interakcji. Przyjęta tu macierz jest wykresem siatki, w której w wierszach wpisano uruchamiane przez realizację Strategii Rozwoju Gminy zamierzenia (cele strategiczne), a w kolumnach wpisano wskaźniki charakteryzujące i opisujące środowisko. Występowanie wzajemnego oddziaływania pomiędzy składnikami przeciwstawnych osi zaznaczono symbolem:

- **(+)** – realizacja celu spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,

- (-) – realizacja celu spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,
- (+/-) – realizacja celu może spowodować zarówno pozytywne jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie różnych aspektów analizowanego zagadnienia,
- (0) - realizacja celu nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie
- (N) – brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków, są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań lub innych niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji, uwarunkowań.

4. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH STRATEGII ROZWOJU GMINY I POWIĄZANIU Z INNYMI DOKUMENTAMI

W Prognozie oddziaływania na środowisko projektu Strategii Rozwoju Gminy uwzględniono cele główne oraz cele pośrednie dotyczące poszczególnych komponentów środowiska. Do każdego z celów przyporządkowane zostały kierunki działań zmierzające do osiągnięcia postawionych celów. W Strategii Rozwoju Gminy cele środowiskowe skupiają się głównie na ochronie wód, ochronie powietrza, ochronie przed hałasem oraz ochronie przyrody. Określone cele mają wpłynąć odpowiednio na: utrzymanie i osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód, utrzymanie określonego stanu powietrza w zakresie pyłu PM10, zmniejszenie narażenia na ponadnormatywny hałas oraz zachowanie bioróżnorodności biologicznej.

Analizując cele sformułowane w Strategii Rozwoju Gminy, oprócz analizy ich wpływu na środowisko, należy dokonać odniesienia tych celów do kierunków działań określonych w dokumentach nadrzędnych (krajowym) oraz równoległych. Od komplementarności i zharmonizowania tych celów w znacznym stopniu zależy możliwość osiągnięcia sukcesu polityki ekologicznej gminy.

Zadania wyznaczone w Strategii Rozwoju Gminy wskazują szereg działań jakie mają być podjęte dla rozwoju gospodarczego regionu przy jednoczesnym utrzymaniu dobrego stanu środowiska. Ocenia się, że podjęte działania w perspektywie długoterminowej będą miały korzystny wpływ na środowisko regionu.

Do najistotniejszych ocen w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego wytyczonych w Prognozie, a dotyczących ochrony środowiska dla gminy Dobrodzień należą:

- ochrona gleb i powierzchni ziemi – zapewnienie odpowiedniej jakości użytkowej gleb, ochrona przed degradacją,
- ochrona wód – zapewnienie odpowiedniej jakości użytkowej wód, racjonalizacja zużycia wody, właściwa gospodarka wodno-ściekowa,
- ochrona zasobów przyrodniczych – zachowanie zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem ich różnorodności oraz rozwój zasobów leśnych, racjonalna eksploatacja lasów,
- ochrona klimatu, powietrza, przed hałasem – zapewnienie wysokiej jakości powietrza, redukcja emisji gazów i pyłów, zminimalizowanie uciążliwości hałasu,
- właściwe użytkowanie zasobów naturalnych - zmniejszenie zużycia energii, surowców i materiałów, wzrost udziału wykorzystywanych zasobów odnawialnych, ochrona zasobów kopalni,
- racjonalizacja systemu gospodarki odpadami – zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów, zwiększenie poziomów odzysku, wspólne działania na rzecz ochrony środowiska,
- wzrost skuteczności akcji edukacyjnej – działania zmierzające do pogłębienia świadomości ekologicznej mieszkańców.

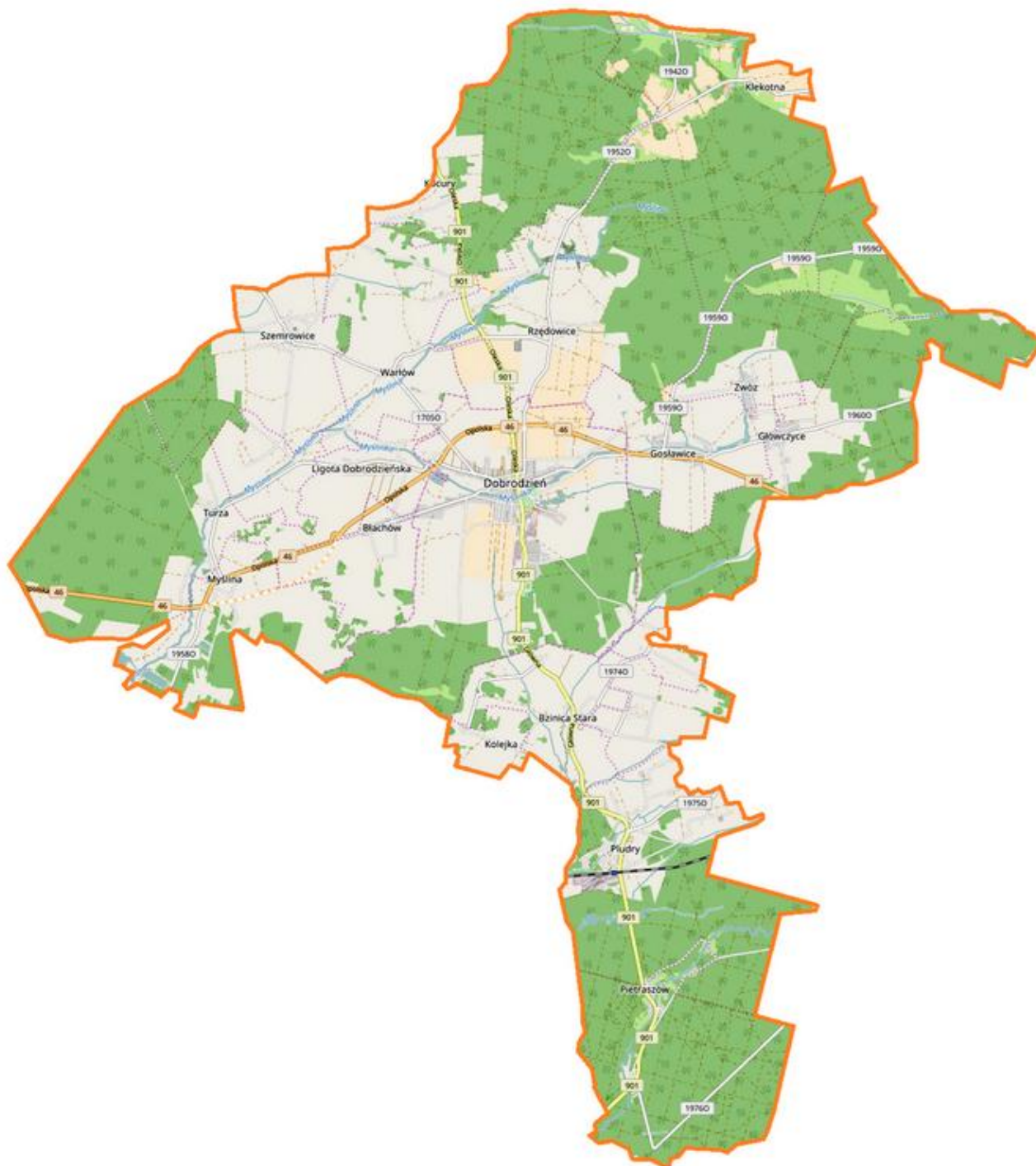
5. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNYCH ZMIAN TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

5.1. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA GMINY DOBRODZIEŃ

Gmina Dobrodzień jest gminą miejsko-wiejską położoną w północno-wschodniej części województwa opolskiego, w południowej części powiatu oleskiego, ok. 40 km na wschód od Opola.

Od wschodu Gmina Dobrodzień sąsiaduje z gminami Ciasna i Pawonków, od południa z gminami Zawadzkie, Kolonowskie i Ozimek, od zachodu z gminą Zębowice i od północy z gminą Olesno. Gmina Dobrodzień zajmuje powierzchnię 163 km² (16 284 ha). Gminę tworzą miasto Dobrodzień oraz 16 sołectw: Bzinica Stara - Bąki, Gosławice, Głowczyce - Zwóz, Klekotna, Kocury - Malichów, Ligota Dobrodzieńska, Makowczyce, Myśliń - Turza, Pietraszów, Pludry, Rzędowice, Szemrowice, Warłów, Bzinica Nowa, Kolejka, Błachów.

Rysunek 1. Gmina Dobrodzień

Źródło: Moduł: Mapa/dane/Dobrodzień (gmina)

Rysunek 2. Mapa powiatu oleskiego

Źródło: www.gminy.pl

Gminę Dobrodzień na koniec 2024 roku zamieszkiwało 9 099 mieszkańców, z czego 51,7% stanowiły kobiety, a 48,3% mężczyźni. W latach 2002-2024 liczba mieszkańców zmalała o 17,4%. Średni wiek mieszkańców wynosi 43,6 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa opolskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Warunki klimatyczne

Klimat gminy¹ należy do surowych w skali regionu. Surowość klimatu przejawia się tu większymi amplitudami temperatur, niższymi temperaturami w okresie letnim, dużą liczbą opadów, skróconym sezonem wegetacyjnym, grubszą pokrywą śniegową i dłuższym okresem jej występowania. Zimy są w gminie długie i ostrzejsze niż, np. w dolinie Odry, lata krótsze i zimniejsze.

Analiza danych klimatycznych dla terenu gminy Dobrodzień, wskazująca na mniej korzystne warunki niż panujące w centralnej części Niziny Śląskiej, potwierdzana jest przez obserwacje fenologiczne autora. Okresy wiosennego kwitnienia poszczególnych grup roślin są w gminie opóźnione o kilka dni w stosunku do występujących w Opolu. Pogorszenie się warunków klimatycznych gminy w stosunku do panujących w Opolu jest konsekwencją granicznego położenia badanego terenu pomiędzy nizinami środkowopolskimi, reprezentowanymi przez Nizinę Śląską i wyżynami południowopolskimi, reprezentowanymi przez Wyżynę Woźnicko-Wieluńską.

Gmina Dobrodzień charakteryzuje się korzystnymi i zróżnicowanymi warunkami mikroklimatycznymi, co związane jest ze zróżnicowaniem rzeźby terenu, występowaniem wieloprzestrzennych ekosystemów leśnych i łąkowych. Zróżnicowanie to stwarza różnorodność warunków bioklimatycznych w zakresie insolacji, przewietrzania, produkcji tlenu, uwilgocenia, produkcji ozonu, struktury jonowej, fitoerozoli i aeroplanktonu. Zróżnicowanie tych uwarunkowań jest czynnikiem zwiększającym atrakcyjność gminy dla rozwoju turystyki ekologicznej.

Ukształtowanie powierzchni, geomorfologia, geologia

Zróżnicowana budowa geologiczna Gminy Dobrodzień odgrywa znaczną rolę w kształtowaniu walorów przyrodniczych omawianego obszaru. Zapewnia możliwość występowania dużej mozaikowości siedlisk zwiększając potencjalną bioróżnorodność. Ma bardzo istotne znaczenie dla budowy pokrywy glebowej, co z kolei wpływa na efektywność rozwoju rolnictwa. Cennym walorem

¹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dobrodzień

przyrodniczym terenu Gminy jest jej zróżnicowany równinny teren. Występują tu liczne ekosystemy naturalne tworzące ciekawą mozaikę krajobrazową z terenami osadniczymi wsi.

Głównym czynnikiem, który zdecydował o zróżnicowaniu rzeźby terenu, budowy geologicznej, walorów florystycznych i faunistycznych jest lokalizacja Gminy na pograniczu Niziny Śląskiej i Wyżyny Woźnicko-Wieluńskiej. W ukształtowaniu rzeźby północnej części Gminy wyraźnie zaznaczają się łagodne wzniesienia wyżynnego Garbu Woźnickiego o wysokości ok. 280 m n.p.m. Zbudowane są one z charakterystycznych wiśniowych ilów i wapieni górnego triasu. Do najcenniejszych miejsc występowania tych skał należy jedyne w regionie naturalne odślonięcie brekcji wapiennych w Rędzinie. Południowa część Gminy zlokalizowana jest w obrębie Doliny Małej Panwi wznoszącej się na wysokość ok. 195 m n.p.m. Zróżnicowana budowa geologiczna podłoża sprawia, że warunki występowania i krążenia wód podziemnych są w tym rejonie bardzo skomplikowane.

Analiza zagospodarowania przestrzennego

Podstawowe funkcje Gminy ukształtowały się w wyniku jej położenia w południowej części powiatu oleskiego, na styku województw opolskiego i śląskiego. W Gminie występuje złożoność funkcji:

- mieszkalnictwo,
- rolnictwo,
- duża liczba zakładów stolarskich.

Strukturę przestrzenną Gminy Dobrodzień charakteryzują:

- zabudowa wiejska i miejska,
- wysoki stopień zalesienia,
- przebieg szlaków kolejowych i drogowych o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym.

Szkielet struktury przestrzennej Gminy wyznaczają:

- układ komunikacyjny (droga krajowa, wojewódzka),
- linie kolejowe,
- przebiegające sieci elektroenergetyczne.

Gmina Dobrodzień posiada charakter rolniczo-przemysłowy. Z uwagi na występujący na jej obszarze znaczny poziom lesistości, jak również średnią jakość gleb, przeważają na jej terenie drobne indywidualne gospodarstwa. Cechą charakterystyczną miasta jest przeważający przemysł stolarski (działalność produkcyjna i usługowa prowadzona przez ponad 100 zakładów stolarskich).

Ponadto na obszarze Dobrodzienia funkcjonują przedsiębiorstwa z kategorii handel i naprawa (w większości przedsiębiorstwa zatrudniające kilka osób). Na jego terenie, zlokalizowane są również mniejsze zakłady przemysłowe (produkcja wyrobów, piekarnictwo, rzeźnictwo, produkcja części do silników), usługowe (produkcja pieców CO) jak również rzemieślnicze.

W Gminie Dobrodzień na koniec 2023 r. funkcjonowały 892 zarejestrowane podmioty gospodarcze (wg GUS). W przeważającej większości podmioty te reprezentują sektor prywatny i należą do właścicieli krajowych. Blisko 77% podmiotów gospodarczych to zakłady osób fizycznych. Pozostałe podmioty gospodarcze to według ilości: spółki prawa handlowego, stowarzyszenia i organizacje społeczne, spółki z udziałem kapitału zagranicznego, fundacje i spółdzielnie.

5.2. OCENA STANU ŚRODOWISKA

Wody powierzchniowe

Sieć wód powierzchniowych w gminie Dobrodzień kształtują głównie rzeki Myślina, Bziniczka i Lublinica. Rzeki te płyną z kierunku północno-wschodniego na południowy-zachód i stanowią prawe dopływy Małej Panwi, należącej do dorzecza Odry. Ponadto sieć wód powierzchniowych uzupełniają mniejsze dopływy ww. rzek, częściowo uregulowane. Stawy naturalne i sztuczne zbiorniki wodne zajmują niewielkie powierzchnie, głównie w rejonach Dobrodzień-Gostawice i Bzinica - Pludry - Pietraszów.

Wody podziemne

Wody podziemne występują w południowej części Gminy Dobrodzień, w utworach triasowych i czwartorzędowych. Obszar gminy znajduje się w zasięgu występowania czterech głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP):

- GZWP nr 327 Lubliniec – Myszków; zbiornik zlokalizowany jest w utworach triasu środkowego i dolnego, w ośrodku szczelinowo – krasowym o szacunkowych zasobach dyspozycyjnych 312 000 m³/d i średniej głębokości ujęć 135 m; całkowita powierzchnia zbiornika wynosi 1 729 km²; zbiornik objęty jest w całości Obszarem Najwyższej Ochrony,
- GZWP nr 328 Dolina kopalna Małej Panwi; zbiornik zlokalizowany jest w utworach czwartorzędowych w ośrodku porowym o szacunkowych zasobach dyspozycyjnych 156 000 m³/d i średniej głębokości ujęć 60 m; całkowita powierzchnia zbiornika wynosi 158 km²; obszar zbiornika na terenie gminy Dobrodzień objęty jest Obszarem Najwyższej Ochrony,
- GZWP nr 335 Krapkowice – Strzelce Opolskie; zbiornik zlokalizowany jest w utworach triasu dolnego w ośrodku szczelinowo – porowym o szacowanych zasobach dyspozycyjnych 50 000 m³/d i średniej głębokości ujęć 100 – 600 m; całkowita powierzchnia zbiornika wynosi 2 050 km²; obszar zbiornika na terenie gminy Dobrodzień objęty jest Obszarem Wysokiej Ochrony na południu i Obszarem Najwyższej Ochrony na południowym-wschodzie,
- GZWP nr 333 Opole – Zawadzkie; obejmuje swoim zasięgiem strefę występowania szczelinowo-krasowych utworów środkowego i górnego wapienia muszlowego o powierzchni ok. 750 km², jego fragment przebiega przez południowy kraniec gminy Dobrodzień. Jest to jeden z najzasobniejszych zbiorników wód podziemnych w kraju, dlatego zaliczono go do Obszaru Najwyższej Ochrony (ONO). Średnia głębokość ujęć wodnych na zbiorniku wynosi 120-240 m, a zasoby dyspozycyjne wynoszą 194 tys. m³/d.

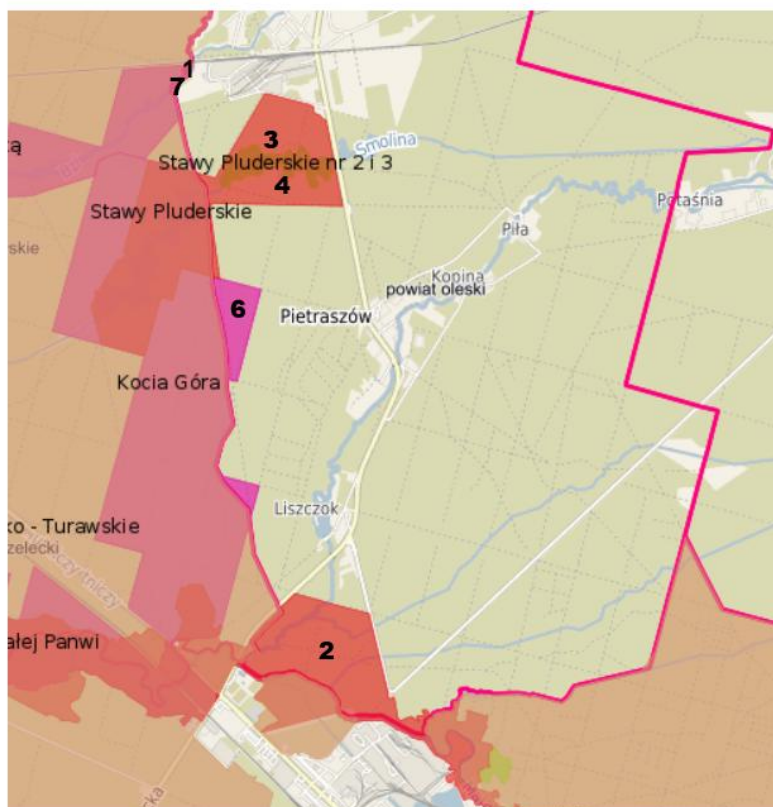
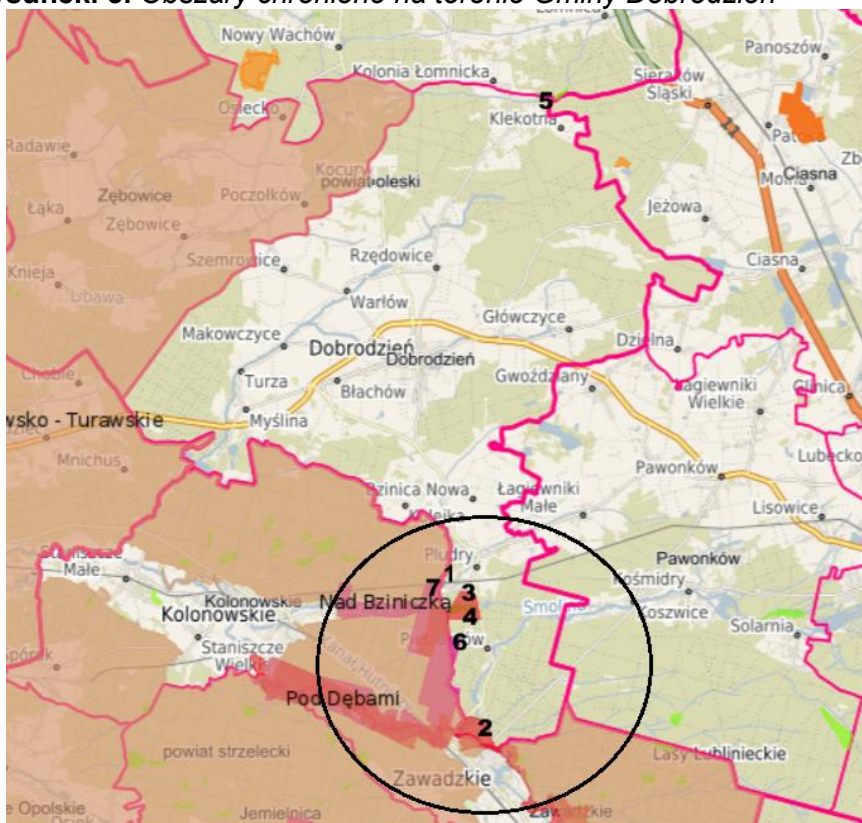
Nowy podział obszaru Polski na 176 części JCWPd wskazuje, że na terenie Gminy Dobrodzień znajdują się dwie JCWPd nr 98 i 110.

Walory przyrodnicze gminy

Obszarami o szczególnych walorach przyrodniczych w Gminie Dobrodzień są:

- Obszar chronionego krajobrazu Lasy Stobrawsko-Turawskie,
- Obszar Natura 2000 Dolina Małej Panwi,
- Obszar Natura 2000 Stawy Pluderskie,
- użytek ekologiczny – Stawy Pluderskie nr 2 i 3,
- użytek ekologiczny – Rozlewisko nad Zimną Wodą,
- zespół przyrodniczo-krajobrazowy – Kocia Góra,
- zespół przyrodniczo-krajobrazowy – Nad Bziniczką,
- pomniki przyrody – 17 szt.

Rysunek. 3. Obszary chronione na terenie Gminy Dobrodzień

OZNACZENIA

1. Obszar chronionego krajobrazu Lasy Stobrawsko-Turawskie,
2. Obszar Natura 2000 Dolina Małej Panwi,
3. Obszar Natura 2000 Stawy Pluderskie,
4. użytek ekologiczny – Stawy Pluderskie nr 2 i 3,
5. użytek ekologiczny – Rozlewisko nad Zimną Wodą,
6. zespół przyrodniczo-krajobrazowy – Kocia Góra,
7. zespół przyrodniczo-krajobrazowy – Nad Bziniczką,

www. <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>, opracowanie własne

- **obszar chronionego Krajobrazu Lasy Stobrawsko-Turawskie** - utworzony Uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Opolu Nr XXIV/193/88 z dnia 26 maja 1988r.; ostatnia zmiana granic --Rozporządzenie Nr P/14/2000, Wojewody Opolskiego, z dnia 17 maja 2000 r. (Dziennik Urzędowy Województwa Opolskiego Nr 33/00, poz. 173 z dnia 26 maja 2000 r.). Powierzchnia obszaru wynosi 118 367,00 ha. Głównymi walorami Obszaru Chronionego Krajobrazu Lasy Stobrawsko-Turawskie są wieloprzestrzenne tereny zróżnicowanych gatunkowo i siedliskowo lasów. Stanowią one fragmenty dawnej Puszczy Śląskiej jednej z kilkunastu pozostałości dawnych puszczy polskich. Jest to najlepiej zachowane naturalne koryto dużej rzeki nizinnej w regionie oraz torfowiska i namuliska wykształcone wyspowo w dolinie Małej Panwi. W strukturze dominujących w obszarze zbiorowisk leśnych największym udziałem charakteryzują się lasy iglaste, lasy liściaste mają niewielki udział. W zbiorowiskach leśnych zachowało się szereg cennych okazów drzew, które obecnie stanowią pomniki przyrody. W większości są to pojedyncze okazy i grupy dębu szypułkowego oraz klonu zwyczajnego. Teren poza lasami stanowią głównie użytki zielone w dużym stopniu intensywnie użytkowane jako pastwiska i łąki. Część gruntów rolnych nie jest użytkowana i stopniowo zarasta w wyniku sukcesji wtórnej.

Obszar Natura 2000 został wyznaczony jako specjalny obszar ochrony siedlisk:

- starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami roślin przeważnie zakorzenionych na dnie i o liściach zwykle pływających po powierzchni z *Nympheion*, *Potamion*,
- nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (*Ranunculion fluitantis*),
- zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*),
- niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*),
- torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*),
- górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk,
- grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum* i *Tilio-Carpinetum*),
- bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne,
- łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe.

- **obszar natura 2000 – Dolina Małej Panwi PLH160008** - Obszar rozciąga się wzdłuż doliny Małej Panwi, na odcinku pomiędzy miejscowościami Kolonowskie i Krupski Młyn. Zlokalizowany jest on głównie na terenach leśnych, w mniejszej części na terenach użytkowanych rolniczo.ostał wyznaczony w celu trwałej ochrony siedlisk przyrodniczych lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych. Występują siedliska leśne oraz nieleśne. Do siedlisk nieleśnych należą starorzecza rzeki Mała Panew zlokalizowane na skrajach kompleksów leśnych. Kolejnym siedliskiem nieleśnym jest siedlisko świeżych łąk występujące na śródleśnej łące, gdzie współwystępuje z siedliskiem muraw bliźniczkowych. Ostatnim siedliskiem nieleśnym są torfowiska. Torfowiska powstały na obszarze dawnych starorzeczy rzeki Mała Panew, obecnie wypełnionych pokładami torfowymi. W grupie siedlisk leśnych stanowiących przedmioty ochrony znajdują się grądy, łągi i bory bagienne. Siedliska grądów są reprezentowane przez grąd środkowoeuropejski *Galio sylvatici-Carpinetum betuli*. Siedliska borów bagiennych wykształciły się na obrzeżach terasy rzeki Małej Panwi,. Bory bagienne są reprezentowane przez podtyp bór sosnowy bagienny *Vaccinio uliginosi-Pinetum sylvestris*. Siedliska łągów reprezentowane są przez podtyp niżowy łąg jesionowo-olszowy *Fraxino excelsioris - Alnetum glutinosae*. Poza siedliskami przyrodniczymi stanowiącymi przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Małej Panwi w granicach ostoi zinwentaryzowano również murawy bliźniczkowe oraz kwaśne dąbrowy.

W granicach ostoi występuje wiele cennych gatunków zwierząt wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej, które nie spełniają kryteriów uznania za przedmioty ochrony obszaru, należą do nich m.in: bóbr europejski *Castor fiber*, wydra *Lutra lutra*, pachnica dębowa *Osmoderma eremita*, minóg strumieniowy *Lampetra planeri*, piskorz *Misgurnus fossilis*, różanka *Rhodeus amarus*. Ponadto ostoja stanowi miejsce bytowania wielu ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Na terenach leśnych spotykane są m.in.: dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*, dzięcioł czarny *Dryocopus martius*, dzięcioł średni *Dendrocoptes medius*, lerka *Lullula arborea*, muchołówka białoszyja *Ficedula albicollis*. W strefie ekotonowej notowany jest gąsiorek *Lanius collurio*, natomiast nad ciekami i zbiornikami wodnymi żuraw *Grus grus* i zimorodek *Alcedo atthis*. Na terenach zabudowanych obserwowany jest bocian biały *Ciconia ciconia*.

- **obszar natura 2000 – Stawy Pluderskie PLH160021** - obejmuje śródleśny kompleks stawów, położony nad rzeką Smolina. Stawy otaczają drzewostany sosnowe porastające łańcuchy wzniesień morenowych. Zbiorniki wodne są siedliskiem roślinności wodnej i szuwarowej, spotykane są w nich m.in. zespół „lili wodnych” Nupharo-Nymphaeetum albae, szuwar oczeretowy Scirpetum lacustris, szuwar trzcinowy Phragmitetum australis oraz gatunki roślin wodnych jak grzybienie białe Nymphaea alba. Stawy stanowią siedlisko gatunków wodno-błotnych ptaków, notowany jest m.in. błotniak stawowy Circus aeruginosus, i żuraw Grus grus.

Obszar Natura 2000 Stawy Pluderskie PLH160021 został utworzony w celu ochrony populacji kreślinka nizinnego Graphoderus bilineatus (kod:1082), której liczebność w obrębie Stawów Pluderskich szacuje się na więcej niż 2% krajowej populacji.

- **użytek ekologiczny – Stawy Pluderskie nr 2 i 3** – o powierzchni 14,2974 ha. Śródleśne oczko wodne o szczególnych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych. Zlokalizowany w miejscowości Pludry na działce nr 179/12,

- **użytek ekologiczny – Rozlewiska nad Zimną wodą** – o powierzchni 3,4 ha. Rozległy, podmokły obszar porośnięty kilkoma typami szuwarów, w tym syntaksonów zagrożonych w województwie opolskim, siedlisko rzadkich regionalnie gatunków roślin naczyniowych, głównie bagiennych, błotnych, rzadziej torfowiskowych.

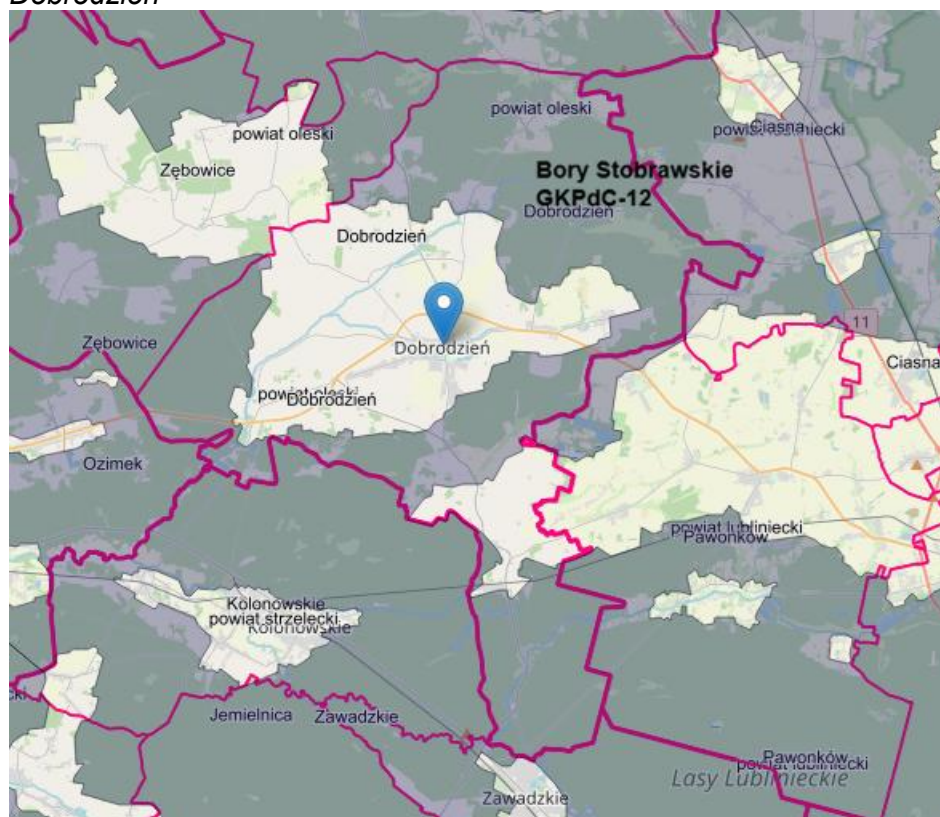
- **zespół przyrodniczo-krajobrazowy – Kocia Góra** – o powierzchni 370,36 ha. Obszar wzniesień morenowych porośniętych lasami.

- **zespół przyrodniczo-krajobrazowy – Nad Bzniczka** – o powierzchni 155,43 ha. Kompleks leśny położony wzdłuż środkowego odcinka rzeki Bzniczki.

- trzy pomniki przyrody.

Korytarze ekologiczne

Rysunek. 4. Korytarze ekologiczne z planowanymi zadaniami inwestycyjnymi na terenie Gminy Dobrodzień

Źródło: mapa.korytarze.pl

Korytarz ekologiczny to obszar terenu — najczęściej lasy, zakrzewienia, łąki, doliny rzeczne — który umożliwia przemieszczanie się dzikiej przyrody, w szczególności:

- zwierząt (np. ssaków, ptaków),
- roślin i grzybów,

między dużymi enklawami siedlisk przyrodniczych w krajobrazie. Dzięki temu populacje nie ulegają izolacji, co wspiera zachowanie różnorodności biologicznej i stabilność ekosystemów.

Na terenie gminy Dobrodzień znajduje się jeden korytarz ekologiczny GKPdC-12 Bory Stobrawskie, który łączy rozległe kompleksy leśne w południowo-centralnej Polsce, przede wszystkim obszary Borów Stobrawskich z innymi dużymi obszarami naturalnymi.

Pomniki przyrody

Tabela 1. Zestawienie pomników przyrody w Gminie Dobrodzień

Lp.	Kod	Nazwa pomnika przyrody	Położenie
1	1608013.299	Grupa 3 drzew - Buk pospolity (Buk zwyczajny - <i>Fagus sylvatica</i> ; pierśnica: 117cm; obwód: 368cm; wysokość: 30m - Buk pospolity (Buk zwyczajny - <i>Fagus sylvatica</i> ; pierśnica: 151cm; obwód: 474cm; wysokość: 30m - Buk pospolity (Buk zwyczajny - <i>Fagus sylvatica</i> ; pierśnica: 112cm; obwód: 352cm	Leśnictwo Wystrzyca, oddz. 568b (4 km od Dobrodzienia), obręb Gosławice, działka nr 469
2	608013.300	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 200cm; obwód: 628cm; wysokość: 26m	Leśnictwo: Brzezinki, oddz.: 353a, (pomiędzy miejscowościami Kocury, Klekotna i Rzędowice), obręb Kocury, działka nr 54
3	608013.18156	Dąb na Wygodzie Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 185cm; obwód: 581cm; wysokość: 35m	Leśnictwo: Rzędziny, oddz. 235i, działka nr 104 obręb Zwóz
4	608013.18266	Podgórze Buk zwyczajny - <i>Fagus sylvatica</i> ; pierśnica: 117cm; obwód: 368cm; wysokość: 30m	Leśnictwo: Rzędziny, działka nr 6, obręb Zwóz
5	608013.18267	Dombrowa Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 126cm; obwód: 395cm; wysokość: 30m	Leśnictwo Rzędziny, działka nr 265 obręb Głowczyce.
6	608013.18268	Konski Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 121cm; obwód: 380cm; wysokość: 28m	Leśnictwo Rzędziny, działka nr 265 obręb Głowczyce
7	608013.18269	Herbie Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 121cm; obwód: 380cm; wysokość: 22m	Leśnictwo Rzędziny, oddz. 507, działka nr 275 obręb Głowczyce
8	608013.18270	Podgrobce Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 112cm; obwód: 352cm; wysokość: 30m	Leśnictwo Rzędziny, oddz. 507, działka nr 275 obręb Głowczyce
9	608013.18271	Pnie Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 111cm; obwód: 350cm; wysokość: 26m	Leśnictwo Rzędziny, oddz. 507, działka nr 275 obręb Głowczyce
10	608013.18272	Łosiny Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> ; pierśnica: 126cm; obwód: 395cm; wysokość: 32m	Leśnictwo Rzędziny, oddz. 507, działka nr 275 obręb Głowczyce
11	608013.18278	Pogonka Buk pospolity - <i>Fagus sylvatica</i> ; pierśnica: 150cm; obwód: 470cm; wysokość: 30m	Leśnictwo Rzędziny, oddz. 507, działka nr 275 obręb Głowczyce

12	608013.18287	Księżna Jodła pospolita (Jodła biała) - Abies alba; pierśnica: 100cm; obwód: 315cm; wysokość: 38m	Leśnictwo Rędziny, oddz. 507, działka nr 275 obręb Główczyce
13	608013.18288	Królowa Karola Daglezja zielona (Jedlica Douglasa) - Pseudotsuga menziesii; pierśnica: 89cm; obwód: 280cm; wysokość: 42m	Leśnictwo Rędziny, oddz. 507, działka nr 275 obręb Główczyce
14	608013.18289	Poremba Buk pospolity (Buk zwyczajny) - Fagus sylvatica; pierśnica: 115cm; obwód: 360cm; wysokość: 30m	Leśnictwo Rędziny, oddz. 507, działka nr 275 obręb Główczyce
15	608013.18290	Opolanin Buk pospolity (Buk zwyczajny) - Fagus sylvatica; pierśnica: 122cm; obwód: 382cm; wysokość: 35m	Leśnictwo Rędziny, oddz. 507, działka nr 275 obręb Główczyce
16	608013.18291	Dobrzyń Buk pospolity (Buk zwyczajny) - Fagus sylvatica; pierśnica: 112cm; obwód: 352cm; wysokość: 32m	Leśnictwo Rędziny, oddz. 507, działka nr 275 obręb Główczyce
17	608013.18292	Strzelec Buk pospolity (Buk zwyczajny) - Fagus sylvatica; pierśnica: 113cm; obwód: 355cm; wysokość: 35m	Leśnictwo Rędziny, oddz. 507, działka nr 275 obręb Główczyce

Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

Lasy spełniają istotną rolę w odniesieniu do hydrosfery i atmosfery. Oprócz tego posiadają funkcje produkcyjne i społeczne, przede wszystkim rekreacyjne. Gmina Dobrodzień cechuje się dużą lesistością. Lasy zajmują prawie połowę powierzchni gminy. Pod względem administracyjnym lasy te wchodzą w skład trzech Nadleśnictw:

1. Zawadzkie
2. Opole
3. Lubliniec.

Lasy gminy Dobrodzień należą do rozległego kompleksu Lasów Stobrawsko-Turawskich, które występują w postaci dużych powierzchni leśnych przedzielonych terenami rolniczymi. Dominującymi siedliskami w gminie są siedliska borowe: bór świeży i wilgotny, bór mieszany świeży i wilgotny. Gatunkiem dominującym jest sosna która zajmuje prawie 95% powierzchni leśnej w gminie. Pozostałe części powierzchni przypadają na: dąb, brzozę, świerk, olchę, buk, grab, modrzewie. W niewielkich ilościach występuje także jodła, jesion, osika i jawor. Na obszarze gminy Dobrodzień występuje większość zbiorowisk leśnych, charakterystycznych dla terenów nizinnych.

Gleby

Pokrywa glebowa Gminy Dobrodzień charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem typologicznym gleb. Generalnie gleby o dużej wartości dla produkcji rolnej zlokalizowane są w centralnej części gminy w okolicach Dobrodzienia, Rzędowic, Błachowa, Ligoty Dobrodzieńskiej, Makowczyc, Bzinicy, Szemrowic i Warłowa. Najsłabsze gleby dla produkcji rolnej posiadają sołectwa Kocury, Klekotna, Myśliń, Pludry. Wśród dominujących utworów glebowych Gminy Dobrodzień wyróżnić można w szczególności utwory piaszczyste piasków luźnych występujących na obszarach wydmych, piasków słabogliniastych występujących pospolicie na terenie całej gminy, piasków gliniastych lekkich występujących również pospolicie na terenie gminy (zwłaszcza w części centralnej), piasków gliniastych występujących głównie w okolicach Szemrowic, Błachowa, Dobrodzienia, Bąków. Wśród gleb gliniastych zlokalizowano tu gliny lekkie występujące w zwartych obszarach w okolicach Szemrowic i Błachowa, gliny średnie występujące nielicznie w centralnej części gminy. Pozostałe utwory glebowe na terenie gminy Dobrodzień są słabiej reprezentowane.

Zasoby kopalin

Występujące na obszarze Gminy Dobrodzień, udokumentowane w bazie Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego (PIG-PIB) złoża surowców naturalnych, przedstawia tabela poniżej:

Tabela 2. Zasoby geologiczne i przemysłowe złóż na terenie Gminy Dobrodzień znajdujące się w bazie zasobów geologicznych PIG-PIB.

Lp.	Nazwa złoża	Kopalina	Zagospodarowanie	Pow. złoża [ha]	Zasoby geologiczne [tys. ton]
1.	Bzionków	Piaski i żwiry	eksploatacja złoża zaniechana	15,14	905
2.	Główczyce	KRUSZYWA NATURALNE	złożo zagospodarowane	42,53	4 310
3.	Klekotna	KRUSZYWA NATURALNE	złożo rozpoznane szczegółowo	10,70	915
4.	Myślina I	PIASKI FORMIERSKIE	eksploatacja złoża zaniechana	6,00	383,00
5.	Myślina II	PIASKI FORMIERSKIE	eksploatacja złoża zaniechana	5,90	544,15
6.	Myślina III	PIASKI FORMIERSKIE	eksploatacja złoża zaniechana	18,27	1 344,00

Źródło: www.pgi.gov.pl, Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2024 r., PIG-PIB

5.3. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU STRATEGII

Strategia rozwoju Gminy Dobrodzień 2035+ jest dokumentem, którego głównym celem jest wskazanie kierunków rozwoju gminy. Jako dokument nadrzędny nad innymi lokalnymi opracowaniami gminy jest on powiązany z podobnymi dokumentami opracowanymi na szczeblu powiatowym regionalnym, krajowym i międzynarodowym.

Istotnym elementem oceny, na ile przewidywane działalności wpłyną na poszczególne aspekty środowiska, jest także tzw. „opcja zerowa”, czyli prognoza w jakim kierunku zmieniałoby się środowisko w przypadku braku realizacji planowanych zadań. Jak pokazuje praktyka, często bardzo mylnie przyjmuje się, że nie podejmowanie działań, ma charakter prośrodowiskowy. Tymczasem częste są sytuacje, gdy planowane działania pozwalają na porządkowanie struktur i procesów, a osiągnięte efekty pośrednio niosą korzyści środowiskowe.

Przewiduje się, że brak realizacji projektu Strategii spowodowałby następujące skutki:

a) **pozytywne dla środowiska i mieszkańców**

1. Niepodejmowanie działań na rzecz aktywizacji gospodarczej miałyby pozytywne konsekwencje w postaci nie zwiększania emisji zanieczyszczeń powietrza oraz zanieczyszczeń wód.
2. Zmniejszenie zagrożenia spowodowanego intensyfikacją wykorzystania walorów przyrodniczych.

b) **negatywne dla środowiska i mieszkańców**

1. Wzrost niekorzystnych oddziaływań wynikających z intensywnego ruchu komunikacyjnego (nie podejmowanie działań w zakresie modernizacji dróg, budowy obwodnic, budowy ścieżek rowerowych etc.).
2. Niepodejmowanie działań na rzecz rozwoju, wzbogacania i rewitalizacji terenów zieleni miejskiej - podnoszącej jakość zamieszkania w gminie, wykorzystywanej dla rekreacji oraz pełniącej funkcje izolacyjne.
3. Niepodejmowanie działań na rzecz rozwoju systemu monitoringu (a tym samym kontroli) wykorzystania walorów środowiska przyrodniczego oraz zmian jego stanu.
4. Wzrost emisji zanieczyszczeń do powietrza i emisji hałasu spowodowany brakiem realizacji zadań służących ich ograniczaniu.
5. Narastające i powtarzające się sytuacje konfliktowe w zakresie ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, rozumianego jako zachowanie równowagi pomiędzy poszczególnymi funkcjami w gminie.

Reasumując, należy stwierdzić, iż korzystnym z punktu widzenia środowiska przyrodniczego i zdrowia ludzi jest wariant doprowadzenia do realizacji celów strategicznych zapisanych w projekcie

Strategii. Presja społeczna na zagospodarowywanie coraz to nowych terenów, oraz ogólna sytuacja społeczno-gospodarcza panująca w Polsce nie pozwoli na uniknięcie konfliktowych aspektów rozwoju poszczególnych sfer życia. Należy zatem wcześniej opracować takie plany działań, które umożliwią rozwój gminy przy jednoczesnym zachowaniu równowagi ekologicznej. Należy zatem oczekiwać, że realizacja celów zapisanych w projekcie Strategii wraz z uwzględnieniem uwag zapisanych na końcu niniejszej Prognozy doprowadzi do ogólnej poprawy stanu środowiska przyrodniczego i zdrowia mieszkańców gminy. Wśród aspektów niosących realne zagrożenia co do wystąpienia sytuacji niekorzystnych z punktu widzenia oddziaływań na środowisko, spodziewane są realne bardzo wysokie korzyści pozaprzyrodnicze - społeczne i gospodarcze.

6. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

Znaczące oddziaływania związane z realizacją zapisów Strategii Rozwoju Gminy mogą wystąpić w przypadku przedsięwzięć wymienionych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2023 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2023, poz. 1724). Potencjalne oddziaływania mogą mieć charakter liniowy, punktowy lub rozproszony i mogą wystąpić na obszarach, gdzie prowadzona będzie realizacja zadań inwestycyjnych. Należy jednak podkreślić, że zasięg oddziaływań jest trudny do określenia i wymaga indywidualnego podejścia dla każdej inwestycji.

W związku z brakiem szczegółowych analiz środowiskowych dla terenów na których przewiduje się wystąpienie oddziaływań stan środowiska określono je dla całego obszaru gminy.

6.1. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

6.1.1. Wody powierzchniowe

Obecnie klasyfikację wód powierzchniowych określa się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2021 poz. 1475).

Rozporządzenie to definiuje 5 klas stanu ekologicznego:

- klasa I – stan bardzo dobry – dla wód o niezmiennych warunkach przyrodniczych lub zmienionych tylko w bardzo niewielkim stopniu,
- klasa II – stan dobry – gdy zmiany warunków przyrodniczych w porównaniu do warunków niezakłóconych działalnością człowieka są niewielkie,
- klasa III – stan umiarkowany – obejmujący wody przekształcone w średnim stopniu,
- klasa IV – stan słaby – wody o znacznie zmienionych warunkach przyrodniczych (biologicznych, fizyko-chemicznych, morfologicznych), gdzie gatunki roślin i zwierząt znacznie różnią się od tych, które zwykle towarzyszą danemu typowi jednolitej części wód,
- klasa V – stan zły – wody o poważnie zmienionych warunkach przyrodniczych, w których nie występują typowe dla danego rodzaju wód gatunki.

Ocena wód powierzchniowych poprzez określenie ich stanu ekologicznego jest podejściem zgodnym z założeniami Dyrektywy 2000/60/WE, zwanej Ramową Dyrektywą Wodną. Stan ekologiczny wód określany jest na podstawie elementów biologicznych (fitoplankton, fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce bentosowe i ryby) oraz parametrów wspomagających (elementy fizykochemiczne). Stan ekologiczny/potencjał ekologiczny jest określeniem jakości struktury i funkcjonowania ekosystemu wód powierzchniowych, sklasyfikowanej na podstawie wyników badań elementów biologicznych oraz wspierających je wskaźników fizykochemicznych i hydromorfologicznych. Stan ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych klasyfikuje się poprzez nadanie jednolitej części wód jednej z pięciu klas jakości, przy czym klasa pierwsza oznacza bardzo dobry stan ekologiczny, klasa druga – dobry stan ekologiczny, zaś klasy trzecia, czwarta i piąta odpowiednio – stan ekologiczny umiarkowany, słaby i zły.

Ocenę stanu wód powierzchniowych wykonuje się w odniesieniu do jednolitych części wód na podstawie wyników państwowego monitoringu środowiska, wyniki dla 9 JCWP obejmujących obszar Gminy Dobrodzień przedstawiono w tabeli poniżej:

Tabela 3. Klasyfikacja i ocena stanu JCWP występujących na terenie Gminy Dobrodzień.

Nazwa JCWP/ nazwa ppk	Klasa elementów				Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu JCWP
	biologicznych	hydromorfolo- gicznych	fizyko- chemicznych	fizykochemicznych – spec. zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne			
Bziniczka – ppk Bziniczka - Kolonowskie PLRW600010118349	II	<=II	>II	I	umiarkowany	dobry	zły stan wód
Grabok – ppk Grabok – Kolonowskie PLRW600010118369	V	-	>II	-	zły	-	zły stan wód
Libawa – ppk Libawa – Dylaki PLRW6000091118549	V	II	>II	II	zły	poniżej dobrego	zły stan wód
Lublinica – ppk Lublinica – Zawadzkie PLRW60001011829	IV	I	>II	>II	słaby	poniżej dobrego	zły stan wód
Łomnica – ppk Łomnica – Kucoby PLRW600010186369	III	<=III	>II	-	umiarkowany	-	zły stan wód
Mała Panew od Ligockiego Potoku do Lublinicy – ppk Mała Panew – Zawadzkie PLRW600011118199	III	I	>II	I	umiarkowany	poniżej dobrego	zły stan wód
Mała Panew od Lublinicy do zb. Turawa – ppk Mała Panew – Jedlice PLRW60001111859	III	II	>II	I	umiarkowany	poniżej dobrego	zły stan wód
Myślina – ppk Myślina – poniżej Myśliny PLRW600010118389	II	-	>II	-	umiarkowany	-	zły stan wód
Rosa – ppk Rosa – Niwa PLRW600010118529	V	IV	>II	I	zły	poniżej dobrego	zły stan wód

Źródło: Klasyfikacja i ocena stanu JCWP w latach 2014-2019, GIOŚ- RWMŚ.

Objaśnienia: JCWP - **Jednolite części wód** zostały wyznaczone, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną, która definiuje je jako: oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych.

Klasyfikacja JCWP wykazała następujący stan/potencjał ekologiczny:

- dla pięciu JCWP – umiarkowany,
- dla jednej JCWP – słaby,
- dla trzech JCWP – zły.

Stan ogólny dla wszystkich dziewięciu badanych JCWP określono jako zły.

6.1.2. Wody podziemne

Zakres dopuszczalnych wartości wskaźników jakości wody określają następujące akty prawne:

- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. 2019, poz. 2148),
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 07 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. 2017, poz. 2294).

Ocenę jakości wód podziemnych przeprowadza GIOŚ-RWMŚ. Monitoring wód podziemnych obejmuje punkty pomiarowe, monitorujące wszystkie główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP), użytkowe poziomy wodonośne, obszary zwiększonego drenażu oraz obszary szczególnie zagrożone przez przemysł. Uwzględnia warunki hydrogeologiczne w ujęciu regionalnym i lokalnym oraz występowanie potencjalnych ognisk zanieczyszczeń i zagrożeń wód podziemnych.

Na terenie Gminy Dobrodzień występuje Jednolita Część Wód Podziemnych (JCWPd) nr 110. Ocena stanu JCWPd wykonywana w 2024 r. wykazała III klasę jakości wód podziemnych.

6.2. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Powietrze jest tym komponentem środowiska, do którego emitowana jest większość zanieczyszczeń powstających na powierzchni Ziemi, zarówno w rezultacie procesów naturalnych, jak i działalności człowieka. Współcześnie coraz trudniej jest wskazać rejony, w których powietrze atmosferyczne byłoby całkowicie wolne od zanieczyszczeń.

Ocenę poziomów substancji w powietrzu i klasyfikację stref województwa opolskiego za 2022 rok sporządzono w oparciu o ustawę Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. 2022 poz. 2556 tekst jednolity) oraz akty wykonawcze do ww. ustawy, a w szczególności:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 kwietnia 2021 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. 2021 poz. 845),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 03 października 2022 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz.U. 2022 poz. 2131).

Z wykonywaniem oceny powiązane są również inne przepisy prawa krajowego, takie jak:

1. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 lutego 2023 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza (Dz.U. 2023 poz. 350),

Ocenę za rok 2022 wykonano zgodnie z podziałem kraju (zgodnie z założeniami do projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw opracowanego w związku z planowaną transpozycją dyrektywy 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystego powietrza dla Europy do prawa polskiego – tzw. dyrektywy CAFE), w którym strefę stanowią:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto (nie będące aglomeracją) o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, nie wchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tysięcy mieszkańców.

Zgodnie z art. 87 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 poz. 647 - tekst jednolity) ocena jakości powietrza dokonywana jest w strefach. Na terenie województwa opolskiego zostały wydzielone 2 strefy:

- miasto Opole,
- strefa opolska (w skład której wchodzi Gmina Dobrodzień).

Jakość powietrza atmosferycznego

Na terenie Gminy Dobrodzień Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Opolu, Departament Monitoringu Środowiska w 2024 roku nie prowadził bezpośredniego monitoringu jakości powietrza.

Klasyfikację stref za rok 2024 wykonano w oparciu o następujące założenia:

- **klasa A** - poziom stężeń nie przekracza wartości dopuszczalnej/docelowej; nie jest wymagane prowadzenie działań na rzecz poprawy jakości powietrza;
- **klasa C** - poziom stężeń przekracza wartość dopuszczalną/docelową lub wartość dopuszczalną powiększoną o margines tolerancji; należy określić obszary przekroczeń oraz dążyć do osiągnięcia wartości kryterialnych, niezbędne jest opracowanie programu ochrony powietrza POP.

Tabela 4. Wyniki rocznej oceny jakości powietrza za rok 2024.

Strefa	Ochrona zdrowia											
Strefa opolska	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃ ¹⁾	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5} ²⁾
	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim Raport wojewódzki za rok 2024 rok GIOŚ-RWMS w Opolu

1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2

2) Dla pyłu PM_{2,5} – poziom dopuszczalny I faza, strefa opolska uzyskała klasę A

Na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie opolskim za rok 2024” obszar Gminy Dobrodzień w ramach „strefy opolskiej” został zakwalifikowany:

- wg kryterium ochrony zdrowia do **klasy A** ze względu na poziom, SO₂, NO₂, C₆H₆, CO, PM₁₀, PM_{2,5}, Pb, As, Cd, Ni i O₃, natomiast do **klasy C** z powodu przekroczeń dopuszczalnych poziomów substancji B(a)P.
- wg kryterium ochrony roślin do **klasy A** ze względu na poziom, SO₂, NO_x i O₃.

6.3. ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU

Skutki zmian klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach pogłębiają się i z tego względu stały się przedmiotem zainteresowania rządów i społeczności międzynarodowej. Wyniki badań naukowych jednoznacznie wskazują, że zjawiska powodowane przez zmiany klimatu stanowią zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski.

W Polsce przygotowano „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” z myślą o zapewnieniu warunków stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w obliczu ryzyk, jakie niosą ze sobą zmiany klimatu, ale również z myślą o wykorzystaniu pozytywnego wpływu, jaki działania adaptacyjne mogą mieć nie tylko na stan polskiego środowiska, ale również wzrost gospodarczy.

Wyniki prognoz pokazują, że do roku 2030 zmiany klimatu będą miały dwojaki, pozytywny i negatywny wpływ na gospodarkę i społeczeństwo.

Wzrost średniej temperatury powietrza będzie miał pozytywne skutki m.in. w postaci wydłużenia okresu wegetacyjnego, skrócenia okresu grzewczego oraz wydłużeniu sezonu letniego. Dominujące są jednak przewidywane negatywne konsekwencje zmian klimatu. Ze zmianami klimatycznymi wiążą się niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych. Wprawdzie roczne sumy opadów nie ulegają zasadniczym zmianom, jednak ich charakter staje się bardziej losowy i nierównomierny, czego skutkiem są dłuższe okresy bezopadowe, przerywane gwałtownymi i nawalnymi opadami. Poziom wód gruntowych będzie się obniżał, co negatywnie wpłynie na różnorodność biologiczną i formy ochrony przyrody, w szczególności na zbiorniki wodne i tereny podmokłe. Zmiany będą do zaobserwowania również w porze zimowej, gdzie skróci się okres zalegania pokrywy śnieżnej i jej grubość. Jednocześnie efektem zmian klimatu będzie zwiększanie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof, które będą miały istotny wpływ na obszary wrażliwe i gospodarkę kraju. Podstawowe znaczenie będą miały ulewne deszcze niosące ryzyko powodzi i podtopień, a także osuwisk – głównie na obszarach górskich i wyżynnych, ale również na zboczach dolin rzecznych. Coraz częściej będzie można zaobserwować silne wiatry, a nawet towarzyszące im incydentalnie trąby powietrzne i wyładowania atmosferyczne, które mogą znacząco wpłynąć m.in. na budownictwo oraz infrastrukturę energetyczną i transportową. Bezpośrednie negatywne skutki zmian klimatu to również nasilenie się zjawiska eutrofizacji wód śródlądowych, zwiększenie zagrożenia dla życia i zdrowia w wyniku stresu termicznego i wzrostu zanieczyszczeń powietrza,

większe zapotrzebowanie na energię elektryczną w porze letniej, zmniejszenie potencjału chłodniczego elektrowni czego skutkiem będzie spadek mocy produkcyjnej i wiele innych. Wpływ klimatu na najbardziej wrażliwe sektory i obszary (gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna i obszary prawnie chronione, zdrowie, transport, energetyka) został opisany wcześniej, w rozdziałach dot. tendencji zmian.

6.4. HAŁAS

Wyróżnia się trzy główne rodzaje hałasu, według źródła powstawania:

- hałas przemysłowy powodowany przez urządzenia i maszyny w obiektach przemysłowych i usługowych,
- hałas komunikacyjny pochodzący od środków transportu drogowego, kolejowego i lotniczego,
- hałas komunalny (osiedlowy i mieszkaniowy) występujący w budynkach mieszkalnych, szczególnie wielorodzinnych i w obiektach użyteczności publicznej.

Hałas przemysłowy

Problemy z hałasem przemysłowym mogą wystąpić w otoczeniu dużych zakładów, lub skupisk zakładów. Wytypowanie zakładów niekorzystnie oddziałujących na klimat akustyczny należy do zadań WIOŚ w Opolu. Zakres planowanych kontroli oraz wyniki przeprowadzonych kontroli są zawarte w raportach WIOŚ w Opolu.

Hałas przemysłowy w gminie stanowi zagrożenie o charakterze lokalnym, występuje głównie na terenach zakładów i terenach z nimi sąsiadujących. Hałas przemysłowy stanowią tak źródła znajdujące się na otwartej przestrzeni (punktowe źródła hałasu np. wentylatory, czerpnie, sprężarki itp. usytuowane na zewnątrz budynków), jak i w budynkach (wtórne źródła hałasu - od pracy maszyn i urządzeń), emitowany do środowiska przez ściany, strop, okna i drzwi. Dodatkowe źródło hałasu stanowią ponadto prace dorywcze wykonywane poza budynkami produkcyjnymi jak np. cięcie, kucie, a także obsługa zakładów przez transport kołowy.

Uciążliwość hałasu emitowana z tych obiektów zależy między innymi od ilości źródeł hałasu, czasu ich pracy czy odległości od terenów podlegających ochronie akustycznej.

Hałas komunikacyjny

Klimat akustyczny na terenie gminy kształtuje w znacznej mierze ruch komunikacyjny,

- hałas komunikacyjny drogowy:

Pod pojęciem hałasu drogowego rozumie się hałas pochodzący od środków transportu poruszających się po wszelkiego rodzaju drogach nie będących drogami kolejowymi. Jest to hałas typu liniowego.

Na poziom hałasu drogowego mają wpływ przede wszystkim:

- natężenie ruchu komunikacyjnego,
- udział transportu ciężkiego w strumieniu ruchu,
- prędkość ruchu pojazdów (ze wzrostem prędkości hałas rośnie),
- typ i stan techniczny pojazdów,
- nachylenie drogi,
- stan nawierzchni oraz płynność ruchu.

Z uwagi na wzrastającą liczbę pojazdów i zwiększające się natężenie ich ruchu można przyjąć, że na terenie gminy utrzymuje się tendencja wzrostowa natężenia hałasu związanego z ruchem kołowym. Przyczyną uciążliwości może być także jakość nawierzchni dróg. Dodatkowo ruch samochodowy jest źródłem wibracji, odczuwalnych w budynkach zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie drogi. Zarówno w porze dziennej, jak i nocnej, odczuwalny jest znaczący udział (w transporcie) samochodów ciężarowych, przez co mieszkańcy gminy przez całą dobę narażeni są na działanie hałasu.

W 2022 r. na zlecenie GDDKiA Oddział w Opolu zrealizowano zadanie pn. „Sporządzenie strategicznych map hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie w województwie opolskim”. Ze względu na obecne obciążenie dróg na terenie Gminy Dobrodzień (określane parametrem SDR) w ww. opracowaniu nie zostały ujęte drogi z terenu Gminy Dobrodzień.

Staraniem Marszałka województwa opolskiego opracowany został nowy „Program Ochrony Środowiska przed hałasem dla województwa opolskiego”, uchwalony uchwałą Sejmiku Województwa Opolskiego nr II/11/2024 z dn. 28 maja 2024 r.

Program ochrony środowiska przed hałasem został opracowany dla terenów poza aglomeracjami położonych wzdłuż dróg krajowych i dróg wojewódzkich o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie oraz linii kolejowych o natężeniu większym niż 30 000 przejazdów rocznie zlokalizowanych w województwie opolskim. Program jest aktualizacją poprzedniego „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami położonych wzdłuż dróg o natężeniu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i linii kolejowych o natężeniu większym niż 30 000 przejazdów rocznie dla województwa opolskiego na lata 2014-2019” z 2019 r.

Celem Programu ochrony środowiska przed hałasem jest określenie niezbędnych priorytetów i wskazanie działań mających na celu zmniejszenie uciążliwości i ograniczenie poziomu hałasu. Program wykonywany jest na obszarze pokrywającym się z zakresem map akustycznych, które to mapy pełnią funkcję źródła informacji o stanie klimatu akustycznego. W ramach Programu przedstawiono szereg zaleceń o charakterze rozwiązań technicznych oraz wskazano kierunki innych działań, których realizacja pozwoli w największym stopniu osiągnąć wyznaczony cel.

W dokumencie opisane zostały koncepcje działań naprawczych, mających na celu poprawę stanu klimatu akustycznego, przedstawione w ramach opracowanych map akustycznych będących przedmiotem oceny dróg krajowych, wojewódzkich i linii kolejowych.

Nowy Program ochrony środowiska przed hałasem stanowi kontynuację działań podejmowanych w minionych latach przez Marszałka Województwa Opolskiego, Prezydenta Miasta Opole, a ponadto zarządzających drogami i liniami kolejowymi – Generalną Dyрекcją Dróg Krajowych i Autostrad, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Opolu oraz spółkę PKP Polskie Linie Kolejowe, których celem jest poprawa warunków życia w regionie, poprzez ograniczenie hałasu powodowanego przez ruch komunikacyjny na drogach, gdzie ilość pojazdów przekracza 3 miliony oraz liniach kolejowych gdzie ruch pociągów przekracza 30 tys. składów rocznie. Działania na rzecz ograniczenia hałasu podejmowane są w oparciu o przepisy Unii Europejskiej (dyrektywa 2002/49/WE) oraz krajowe przepisy dotyczące ochrony środowiska, a w szczególności ustawę Prawo ochrony środowiska.

6.5. ODDZIAŁYWANIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH

W odniesieniu do Gminy Dobrodzień źródłami emisji promieniowania elektromagnetycznego są:

- stacje i linie energetyczne,
- stacje transformatorowe,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- radiostacje amatorskie i stacje CB-radio,
- urządzenia emitujące pola elektromagnetyczne pracujące w przedsiębiorstwach i ośrodkach medycznych,
- urządzenia powszechnego użytku emitujące pola elektromagnetyczne, w tym pojedyncze aparaty telefonii komórkowej, sterowniki radiowe itp.

Obecnie badania kontrolne poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku prowadzi GIOŚ-RWMS w Opolu. Ostatnie badania PEM na terenie Gminy Dobrodzień były wykonywane w 2023 r. Wartość pomiaru natężenia promieniowania elektromagnetycznego w m. Dobrodzień, Plac Wolności wynosiła <0,5 V/m (znacznie poniżej wartości dopuszczalnych).

Zgodnie z art. 124 ustawy Prawo ochrony środowiska Wojewódzki Inspektor prowadzi, aktualizowany corocznie, rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów PEM określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów. Obecnie WIOŚ w Opolu nie posiada wykazu terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku z wyszczególnieniem terenów przeznaczonych pod zabudowę oraz miejsc dostępnych dla ludności ponieważ przeprowadzone badania nie wykazały takich przekroczeń.

Dla ochrony mieszkańców gminy przed niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym ogranicza się inwestowanie w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących linii elektroenergetycznych wysokich i najwyższych napięć. Wymaga się okresowego wykonywania stosownych pomiarów - wg przepisów prawa powszechnego - dla wyznaczania rzeczywistych zasięgów stref oddziaływania linii

i urządzeń oraz ew. ustalenia stref ograniczonego użytkowania. Należy dążyć do stopniowego zastępowania ograniczeń w zagospodarowywaniu terenów wzdłuż linii zmniejszaniem zasięgu ich oddziaływania osiąganym środkami technicznymi. Przy zbliżeniach linii do budynków mieszkalnych po stwierdzeniu przekroczenia dopuszczalnego rzeczywistego natężenia pola elektromagnetycznego wymaga się ekranowania linii.

6.6. ZASOBY PRZYRODNICZE

Na terenie Gminy Dobrodzień ustanowiono następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar chronionego krajobrazu Lasy Stobrawsko-Turawskie,
- Obszar Natura 2000 Dolina Małej Panwi,
- Obszar Natura 2000 Stawy Pluderskie,
- użytek ekologiczny – Stawy Pluderskie nr 2 i 3,
- użytek ekologiczny – Rozlewisko nad Zimną Wodą,
- zespół przyrodniczo-krajobrazowy – Kocia Góra,
- zespół przyrodniczo-krajobrazowy – Nad Bziniczką,
- pomniki przyrody – 17 szt.

6.7. POWIERZCHNIA ZIEMI

Do głównych czynników powodujących degradację chemiczną gleb zalicza się:

- nadmierną zawartość metali ciężkich takich jak: kadm, miedź, nikiel oraz innych substancji chemicznych, np. ropopochodnych,
- zasolenie,
- nadmierną alkalizację,
- zakwaszenie przez związki siarki i azotu.

Jedną z przyczyn zakwaszenia gleb są kwaśne opady, wprowadzające do gleby jony siarczanowe, azotanowe, chlorkowe i hydronowe oraz inne zanieczyszczenia wymywane z atmosfery. Degradujące działanie kwaśnych opadów na podłoże oraz zwiększonego zakwaszenia gleby polega na rozkładzie minerałów pierwotnych i wtórnych, uwalnianiu z glinokrzemianów glinu, który w formie jonowej ma właściwości toksyczne, wymywaniu składników mineralnych z kompleksu sorpcyjnego oraz na znacznym zmniejszeniu aktywności mikroorganizmów.

Zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi mogą wystąpić wzdłuż dróg, zwłaszcza tych po których przemieszczają się największe ilości pojazdów (autostrada, drogi krajowe i wojewódzkie).

Aktualnie obowiązujące kryteria oceny zawartości zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi zawarte są w załączniku do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U. 2016, poz. 1395). Rozpoznanie stanu gleb użytkowanych rolniczo pod względem zanieczyszczenia metalami ciężkimi jest istotne z uwagi na produkcję bezpiecznej żywności dla człowieka. Występowanie w glebach podwyższonych zawartości metali ciężkich będące następstwem działalności ludzkiej poprzez: emisje przemysłowe, motoryzację, nadmierną chemizację rolnictwa, powoduje degradację biologicznych właściwości gleb, skażenie wód gruntowych oraz przechodzenie zanieczyszczeń do łańcucha żywnościowego.

Nadmierna zawartość metali ciężkich degraduje biologiczne właściwości gleb, powoduje zanieczyszczenie łańcucha żywnościowego i wód gruntowych. Szczególne zagrożenie stwarzają one w glebach kwaśnych, przechodzą bowiem w formy łatwo dostępne dla roślin.

Na terenach rolniczych mogą występować zanieczyszczenia chemicznymi środkami do produkcji rolnej w wyniku ich niewłaściwego stosowania. Na użytkach rolnych Gminy Dobrodzień należy gospodarować zgodnie z zasadami „Dobrej Praktyki Rolniczej”.

6.8. GOSPODARKA ODPADAMI

Gospodarowanie odpadami komunalnymi jest bardzo istotną kwestią, zarówno pod kątem jakości życia mieszkańców, jak i stanu środowiska przyrodniczego. Jest to także temat, który w najbliższym czasie może być jednym z największych wyzwań dla gminy. Najważniejszą kwestią może nie być wzrastająca liczba wytwarzanych odpadów komunalnych, ale sposób ich przetwarzania spełniający wymogi dyrektyw unijnych, jak i odpowiadający na potrzeby mieszkańców.

Średnio jeden mieszkaniec Gminy Dobrodzień w ciągu roku wytwarzał 389 kg odpadów.

Poziom selektywnie zbieranych odpadów komunalnych w Gminie Dobrodzień w ostatnich latach uległ zmniejszeniu.

Tabela 5. Masa odpadów komunalnych zebranych z terenu Gminy Dobrodzień w latach 2019-2022

Sposób zagospodarowania	Ilość zebranych odpadów komunalnych			
	2021	2022	2023	2024
Zmieszane odpady komunalnych zebrane w ciągu roku [Mg]	3 208,91	1 848,70	1 491,78	1 810,18
Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku [Mg]	1 592,11	1 768,22	1 475,87	1 732,87
Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu wytworzonych odpadów [%]	33,2	48,9	49,7	48,9

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Usuwanie wyrobów zawierających azbest

Na terenie Gminy Dobrodzień pozostało do usunięcia 506,998 Mg (dane 12.01.2025 r.) wyrobów zawierających azbest. Należy pamiętać, że do końca 2032 roku jest konieczność usunięcia wszystkich wyrobów zawierających azbest z terenu całego kraju.

7. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA STRATEGII

7.1. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

Na stan czystości wód powierzchniowych największy wpływ wywierają wprowadzane do nich ścieki, zarówno komunalne, jak i przemysłowe, ścieki pochodzące z terenów rolniczych oraz spływy wód z terenów nawożonych pól uprawnych. Wody opadowe spływając po zetknięciu z powierzchnią ziemi, także stanowią źródło zanieczyszczeń wód powierzchniowych. Spływ substancji z obszarów zlewni obciążonych działalnością człowieka, stanowi zanieczyszczenia obszarowe (główne źródło - mineralne nawożenie gleby, chemiczne środki ochrony roślin, składowanie odpadów).

Istotnym elementem, wpływającym na zagrożenie jakości wód podziemnych jest nieprawidłowe prowadzenie hodowli (gnojówka, gnojowica, wody gnojowe, soki kiszonkowe zawierają znaczne ilości materii organicznej, która przy nieprawidłowym ujmowaniu może przedostawać się do potoków lub infiltrować do wód podziemnych).

Nadrzędnym celem ochrony wód podziemnych jest zahamowanie procesów ich zanieczyszczenia, jak również przywrócenie oraz zachowanie ich naturalnej jakości dla obecnych i przyszłych użytkowników, a także zachowanie naturalnych funkcji tych wód w ekosystemach.

7.2. ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA

Adaptacja do zmian klimatu.

Wyniki prognoz pokazują, że zmiany klimatu będą miały dwojaki, pozytywny i negatywny wpływ na gospodarkę i społeczeństwo.

Wzrost średniej temperatury powietrza będzie miał pozytywne skutki m.in. w postaci wydłużenia okresu wegetacyjnego, skrócenia okresu grzewczego oraz wydłużeniu sezonu letniego. Dominujące są jednak przewidywane negatywne konsekwencje zmian klimatu. Ze zmianami klimatycznymi wiążą się niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych. Wprawdzie roczne sumy opadów nie ulegają zasadniczym zmianom, jednak ich charakter staje się bardziej losowy i nierównomierny, czego skutkiem są dłuższe okresy bezopadowe, przerywane gwałtownymi i nawalnymi opadami. Poziom wód gruntowych będzie się obniżał, co negatywnie wpłynie na różnorodność biologiczną i formy ochrony przyrody, w szczególności na zbiorniki wodne i tereny podmokłe. Zmiany będą do zaobserwowania również w porze zimowej, gdzie skróci się okres zalegania pokrywy śnieżnej i jej grubość. Jednocześnie efektem zmian klimatu będzie zwiększanie częstotliwości występowania

ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof, które będą miały istotny wpływ na obszary wrażliwe i gospodarkę kraju. Podstawowe znaczenie będą miały ulewne deszcze niosące ryzyko powodzi i podtopień, a także osuwisk – głównie na obszarach górskich i wyżynnych, ale również na zboczach dolin rzecznych. Coraz częściej będzie można zaobserwować silne wiatry, a nawet towarzyszące im incydentalnie trąby powietrzne i wyładowania atmosferyczne, które mogą znacząco wpłynąć m.in. na budownictwo oraz infrastrukturę energetyczną i transportową.

Bezpośrednie negatywne skutki zmian klimatu to również nasilenie się zjawiska eutrofizacji wód śródlądowych, zwiększenie zagrożenia dla życia i zdrowia w wyniku stresu termicznego i wzrostu zanieczyszczeń powietrza, większe zapotrzebowanie na energię elektryczną w porze letniej, zmniejszenie potencjału chłodniczego elektrowni czego skutkiem będzie spadek mocy produkcyjnej i wiele innych.

Zagrożenie powodziowe

Zadania minimalizacji zagrożeń powodzią należą do zadań wielopoziomowych, w gestii zadań zrealizowanych, należy zaznaczyć zwracanie uwagi na zagrożenia powodziowe przy okazji wprowadzania zmian do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w gminach (dot. m.in. zmian użytkowania gruntów rolnych (wprowadzanie użytków zielonych)). Wszystkie warunki i zasady ochrony przeciwpowodziowej są wprowadzane do Studiów Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy oraz do planów zagospodarowania przestrzennego gminy. Najtrudniejszą sprawą są w przypadku tych inwestycji są kwestie związane z finansowaniem inwestycji.

Zagrożenie suszą

Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach, zgodnie z wymogami Obwieszczenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi opracował wartości klimatycznego bilansu wodnego dla wszystkich gmin Polski (3 064 gmin) oraz w oparciu o kategorie gleb określił w tych gminach aktualny stan zagrożenia suszą rolniczą dla następujących upraw: kukurydzy na ziarno i kiszonkę, ziemniaka, buraka cukrowego, chmielu, tytoniu, warzyw gruntowych, krzewów i drzew owocowych oraz roślin strączkowych. Aktualna informacja w odniesieniu do poszczególnych gmin dostępna jest na stronie internetowej www.susza.iung.pulawy.pl.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym stanowi podstawę do opracowania planów przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy. Jego głównym zadaniem jest wskazanie propozycji działań, zarówno technicznych, jak i nietechnicznych, mających na celu przeciwdziałanie i łagodzenie skutków suszy.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym stanowi podstawowy dokument planistyczny w zakresie gospodarowania wodami, wspomagając proces zarządzania zasobami wodnymi i kształtowania sposobu ich użytkowania. Przedmiotowy plan, zgodnie z Ustawą Prawo wodne zawiera:

- analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych;
- propozycje budowy, rozbudowy lub przebudowy urządzeń wodnych;
- propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji,
- katalog działań służących ograniczeniu skutków suszy.

Jednym z instrumentów przeciwdziałania skutkom suszy jest tworzenie zielonej i niebieskiej infrastruktury. Zielona infrastruktura jest instrumentem, który wykorzystuje przyrodę w celu uzyskania korzyści ekologicznych, gospodarczych i społecznych. W połączeniu z rozwiązaniami z zakresu niebieskiej infrastruktury (system gospodarowania wodą), infrastruktura zielona zwiększa retencję wody deszczowej i stanowi także element zapobiegania poburzowym podtopieniom. Rola zielonej infrastruktury we współczesnych miastach i gminach została podkreślona poprzez przyjęcie przez Komisję Europejską w maju 2013 r. specjalnej strategii, której celem jest zachęcenie do stosowania zielonej infrastruktury i szerszego jej uwzględniania w planowaniu przestrzennym.

Istotą zielono-niebieskiej infrastruktury jest połączenie celów i zadań związanych z gospodarowaniem wodami oraz różnymi formami zieleni. W dotychczasowej świadomości utrwalił się pogląd, że nawierzchnia utwardzona jest lepszym i bardziej prestiżowym rozwiązaniem od rozwiązań naturalnych – nawierzchni ziemnych lub porośniętych roślinnością. Na korzyść nawierzchni utwardzonej przemawiają aspekty funkcjonalne i łatwość utrzymania, ale gdy do tego bilansu włączymy koszty związane z jej założeniem oraz problemy z gospodarowaniem wodą opadową i nagrzewanie przestrzeni, bilans ten już nie jest tak oczywisty. Przywracanie powierzchni

biologicznie czynnych jest bardzo drogim procesem z uwagi na potrzebę rekultywacji gleby oraz przywrócenia stabilności ekologicznej danego siedliska. Warto tu wspomnieć, że równie ważnym problemem jest obniżanie poziomu wód gruntowych na terenach zurbanizowanych, co jest pośrednim efektem zabetonowania terenu.

Istotne są korzyści widoczne w przestrzeniach, w których są zatrzymywane wody opadowe. W tych miejscach można dostarczyć deszczówkę na tereny zieleni, co znacząco poprawi jakość i kondycję szaty roślinnej, kolejne korzyści to: obniżenie temperatury, efekt cienia czy możliwość lokalnej produkcji warzyw i owoców.

Do katalogu działań i projektów zielono-niebieskiej infrastruktury zaliczyć można:

- zielone i niebieskie dachy,
- powierzchnie przepuszczalne,
- pasaże roślinne,
- korytka spływowe,
- powierzchniowe zbiorniki retencyjne szczelne,
- stawy hydrofitowe,
- odzysk deszczówki,
- ogrody deszczowe,
- podziemne zbiorniki szczelne,
- place wodne,
- skrzynki rozszczajające,
- rowy chłonne,
- muldy chłonne,
- lokalne obniżenia z bioretencją,
- powierzchniowe zbiorniki infiltracyjno-retencyjne,
- skrzynki korzeniowe,
- fontanny z retencją.
- niecki filtracyjne,
- rewitalizację cieków.

7.3. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Niepokojący jest wysoki poziom emisji pochodzącej z sektora bytowo-komunalnego oraz ze środków transportu, gdzie zanieczyszczenia gazowe powstają w trakcie spalania paliw przez pojazdy mechaniczne. Drugą grupę emisji komunikacyjnych stanowią pyły, powstające w wyniku tarcia i zużywania się elementów pojazdów.

Zanieczyszczenia powietrza można podzielić na dwie grupy:

- zanieczyszczenia gazowe – związki chemiczne w stanie lotnym np.: tlenki azotu, tlenki siarki, tlenek i dwutlenek węgla, węglowodory. Zanieczyszczenia gazowe, które wpływają na stan atmosfery w skali globalnej to: dwutlenek węgla (CO₂), metan (CH₄) i tlenki azotu (NO_x). Nazywamy je gazami cieplarnianymi, ponieważ są odpowiedzialne za globalne ocieplenie, spowodowane zarówno działalnością człowieka, jak też procesami naturalnymi;
- zanieczyszczenia pyłowe:
 - pyły o działaniu toksycznym – są to pyły zawierające metale ciężkie, pyły radioaktywne, azbestowe, pyły fluorków oraz niektórych nawozów mineralnych,
 - pyły szkodliwe – pyły te mogą działać uczulająco; zawierają one krzemionkę, drewno, bawełnę, glinokrzemiany;
 - pyły obojętne – które mogą mieć działanie drażniące; zawierają głównie związki żelaza, węgla, gipsu, wapienia.

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie Gminy Dobrodzień są:

1. źródła komunalno – bytowe: kotłownie lokalne, indywidualne paleniska domowe, emitory z zakładów użyteczności publicznej. Mają one znaczący wpływ na lokalny stan zanieczyszczenia powietrza, są głównym powodem tzw. niskiej emisji. Emitują najczęściej zanieczyszczenia pyłowe i gazowe,
2. źródła transportowe (liniowe) – emisja zanieczyszczeń następuje na niskiej wysokości, tworząc niską emisję. Główne zanieczyszczenia to: węglowodory, tlenki azotu, tlenek węgla, pyły, związki ołowiu, tlenki siarki,
3. źródła przemysłowe – pochodzące z procesów produkcyjnych oraz kotłowni przemysłowych,
4. pylenie wtórne z odsłoniętej powierzchni terenu.

5. zanieczyszczenia napływające spoza terenu gminy, zgodnie z dominującym kierunkiem wiatru.

Prowadzenie prac termomodernizacyjnych:

W związku z przeprowadzaniem prac termomodernizacyjnych budynków może dochodzić do powstawania kolizji na drodze „siedliska gatunków chronionych”, a „remonty budynku”, w wyniku których zamieszkujące je zwierzęta mogą utracić bezpowrotnie miejsca schronienia bądź gniazdowania (rozrodu), przez co w widoczny sposób zmniejsza się ich populacja (w konsekwencji może dojść do jej całkowitego zaniku).

W związku z powyższym koniecznym jest właściwe planowanie i prowadzenie tego typu robót. W przypadku nieodpowiedniego ich wykonywania może dochodzić do naruszania zakazów wymienionych w § 8 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (t.j. Dz.U. 2022 poz.2380), m.in. zabijania i okaleczania ptaków lub nietoperzy, niszczenie ich jaj i postaci młodocianych oraz ich siedlisk, miejsc gniazdowania, lęgu lub schronień (zakazy). Także umyślne płoszenie i niepokojenie ww. gatunków jest dla nich zagrożeniem, gdyż prowadzi może, m.in. do porzucenia lęgów przez osobniki rodzicielskie. Dodatkowo przeprowadzone zamierzenia remontowe mogą uniemożliwić w przyszłości zakładanie gniazd przez bytujące tam wcześniej gatunki ptaków (np. poprzez montaż podbitek i uszczelnienie wszelkich szpar i nieciągłości elewacji wykorzystywanych wcześniej przez ptaki) lub też sprawić, że dane obiekty nie będą nadawały się w przyszłości do wykorzystania jako miejsca odpoczynku przez występujące tam wcześniej nietoperze (np. poprzez zagrodzenie dostępu do pomieszczeń wcześniej przez nie wykorzystywanych).

Negatywne oddziaływanie można zminimalizować poprzez dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu zwierząt zgodnie z art. 52 ust.1 pkt 7 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. 2026 poz. 13) w stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową obowiązuje zakaz niszczenia ich siedlisk i ostoi. W związku powyższym przed wykonaniem prac związanych m.in. z termomodernizacją budynków lub usuwaniem azbestu należy przeprowadzić ich inwentaryzację pod kątem występowania ptaków, w szczególności jerzyka (*Apus apus*) i wróbla (*Passer domesticus*) i nietoperzy; w razie stwierdzenia występowania ww. gatunków, termin i sposób wykonania prac należy dostosować do ich okresów lęgowych).

Najdogodniejszym terminem prowadzenia termomodernizacji obiektów budowlanych jest okres od 16 października do końca lutego, przypadający poza okresem rozrodu większości gatunków zwierząt. W tym czasie wykonawca prac może, bez zezwolenia, zabezpieczyć wszelkie szczeliny i otwory wentylacyjne budynku przed zajęciem ich przez zwierzęta i nie dopuścić do założenia gniazd i przeprowadzenia lęgów przez ptaki w następnym sezonie.

Natomiast przed przystąpieniem do wykonywania przedmiotowych prac w terminie od 1 marca do 15 października należy bezwzględnie:

- upewnić się, czy w obrębie remontowanych budynków nie występują miejsca lęgowe ptaków lub rozrodu nietoperzy - obserwacje dotyczące zasiedlenia budynku powinny zostać przeprowadzone przez eksperta ornitologa i chiropterologa w okresie możliwie najkrótszym poprzedzającym planowaną inwestycję, tak aby uniknąć przykrych konsekwencji wstrzymania prac,

- w przypadku stwierdzenia zasiedlenia budynku przez chronione gatunki ptaków lub nietoperzy ekspert powinien wskazać dokładne miejsca ich przebywania tak, aby przed okresem lęgowym tych gatunków można było zamknąć nisze, szczeliny i dostępy do stropodachu wykorzystywane przez te zwierzęta. W momencie gdy planowane działania będą się wiązać z koniecznością realizacji czynności zakazanych w stosunku do nich, tj. z niszczeniem gniazd, jaj, czy też postaci młodocianych, inwestor zobowiązany jest do uzyskania, przed przystąpieniem do prac, zezwolenia właściwego organu ochrony przyrody, wydawanego w trybie art. 56 ustawy. Jednakże przypadki takie należy traktować jako wyjątkowe, nie zaś jako zasadę w procesie inwestycyjnym. Uzyskanie ww. zezwolenia nie jest wymagane w przypadku usuwania, w okresie od dnia 16 października do końca lutego, gniazd ptasich z obiektów budowlanych i terenów zieleni, jeżeli wymagają tego względy bezpieczeństwa lub sanitarne, jednak pod warunkiem, iż dla planowanych czynności brak rozwiązań alternatywnych oraz gdy nie będzie to szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony populacji tych gatunków i ich siedlisk. Powyższe zezwolenie może być wydane jedynie w przypadku wystąpienia łącznie trzech warunków, tj.: braku rozwiązań alternatywnych, jeżeli czynności te nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków roślin, zwierząt

- lub grzybów oraz gdy zachodzi jedna z przesłanek wymieniona w art. 56 ust. 4 pkt od 1 do 7 ustawy. Brak spełnienia jednego z ww. warunków skutkuje odmową wydania zezwolenia,
- po przeprowadzeniu prac remontowych należy, w miarę możliwości, umożliwić ptakom i nietoperzom dalsze występowanie w obiektach budowlanych, poprzez stworzenie na remontowanych budynkach siedlisk zastępczych w postaci, np. budek lęgowych. Ich charakter, lokalizacja, parametry techniczne i zagęszczenie powinny być dobrane przez specjalistę ornitologa i chiropterologa odpowiednio do preferencji gatunków, które występowały tam wcześniej,
 - w przypadkach, gdy obiekt budowlany wykorzystywany był przez jerzyki *Apus apus*, a w ramach remontu stropodach budynku ocieplono materiałami sypkimi (np. przy użyciu granulatu wełny mineralnej, granulatu styropianu fibry celulozowej), należy całkowicie zrezygnować z pozostawiania otwartych otworów do stropodachów, gdyż materiały użyte do izolacji są niebezpieczne dla tego gatunku.

7.4. HAŁAS

Uciążliwości akustyczne powodowane zarówno ruchem kolejowym, jak i ruchem kołowym na badanych drogach Gminy Dobrodzień stanowią podstawę do programowania zadań w zakresie ochrony środowiska przed hałasem, prowadzenia planowych i doraźnych działań organizacyjnych i technicznych oraz prawidłowego podejmowania decyzji i w sprawie wykorzystania terenów na cele inwestycyjne (procedury lokalizacyjne) oraz właściwego zagospodarowania przestrzennego terenów bezpośrednio usytuowanych w sąsiedztwie uciążliwych dróg i terenu kolei.

Wyróżnia się trzy główne rodzaje hałasu, według źródła powstawania:

- hałas przemysłowy powodowany przez urządzenia i maszyny w obiektach przemysłowych i usługowych,
- hałas komunikacyjny pochodzący od środków transportu drogowego, kolejowego i lotniczego,
- hałas komunalny (osiedlowy i mieszkaniowy) występujący w budynkach mieszkalnych, szczególnie wielorodzinnych i w obiektach użyteczności publicznej.

Hałas przemysłowy

Problemy z hałasem przemysłowym mogą wystąpić w otoczeniu dużych zakładów, lub skupisk zakładów. Wytypowanie zakładów niekorzystnie oddziałujących na klimat akustyczny należy do zadań WIOŚ. Zakres planowanych kontroli oraz wyniki przeprowadzonych kontroli są zawarte w raportach WIOŚ.

Hałas przemysłowy w gminie stanowi zagrożenie o charakterze lokalnym, występuje głównie na terenach przemysłowych i terenach sąsiadujących z zakładami przemysłowymi. Hałas przemysłowy stanowią tak źródła znajdujące się na otwartej przestrzeni (punktowe źródła hałasu np. wentylatory, czerpnie, sprężarki itp. usytuowane na zewnątrz budynków), jak i w budynkach (wtórne źródła hałasu - od pracy maszyn i urządzeń), emitowany do środowiska przez ściany, strop, okna i drzwi. Dodatkowe źródło hałasu stanowią ponadto prace dorywcze wykonywane poza budynkami produkcyjnymi jak np. ciecie, kucie, a także obsługa zakładów przez transport kołowy. Uciążliwość hałasu emitowana z tych obiektów zależy między innymi od ilości źródeł hałasu, czasu ich pracy czy odległości od terenów podlegających ochronie akustycznej.

Hałas komunikacyjny

Klimat akustyczny na terenie gminy kształtuje w znacznej mierze ruch komunikacyjny.

Hałas komunikacyjny drogowy:

Pod pojęciem hałasu drogowego rozumie się hałas pochodzący od środków transportu poruszających się po wszelkiego rodzaju drogach nie będących drogami kolejowymi. Jest to hałas typu liniowego.

Na poziom hałasu drogowego mają wpływ przede wszystkim:

- natężenie ruchu komunikacyjnego,
- udział transportu ciężkiego w strumieniu ruchu,
- prędkość ruchu pojazdów (ze wzrostem prędkości hałas rośnie),
- typ i stan techniczny pojazdów,
- nachylenie drogi,

- stan nawierzchni oraz płynność ruchu.

Hałas komunikacyjny kolejowy:

Pod pojęciem hałasu kolejowego rozumie się hałas powstający w wyniku eksploatacji linii kolejowych. Ze względu na reorganizację kolejnictwa liczba pociągów jest ograniczana z roku na rok, z tego też powodu oddziaływanie hałasu pochodzącego z transportu kolejowego również ulega sukcesywnemu zmniejszeniu. W ostatnich latach GIOŚ-RWMS nie wykonywał pomiarów hałasu kolejowego na terenie Gminy Dobrodzień.

7.5. PROMIENIOWANIE NIEJONIZUJĄCE

Wpływ stacji bazowych i przekaźników sieci GSM na stan środowiska przyrodniczego według wyników badań wykonywanych na potrzeby inwestorów określany jest jako nieistotny.

Dla ochrony mieszkańców gminy przed niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym ogranicza się inwestowanie w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących linii elektroenergetycznych wysokich i najwyższych napięć. Wymaga się okresowego wykonywania stosownych pomiarów - wg przepisów prawa powszechnego - dla wyznaczania rzeczywistych zasięgów stref oddziaływania linii i urządzeń oraz ew. ustalenia stref ograniczonego użytkowania. Należy dążyć do stopniowego zastępowania ograniczeń w zagospodarowywaniu terenów wzdłuż linii zmniejszaniem zasięgu ich oddziaływania osiąganym środkami technicznymi. Przy zbliżeniach linii do budynków mieszkalnych po stwierdzeniu przekroczenia dopuszczalnego rzeczywistego natężenia pola elektromagnetycznego wymaga się ekranowania linii.

7.6. ZASOBY PRZYRODNICZE

Do czynników stanowiących zagrożenie dla środowiska przyrodniczego należą

- zagrożenia abiotyczne: susze i okresy wysokich temperatur w okresie wegetacyjnym, gwałtowne silne wiatry, okiść i szadź, przymrozki wiosenne, powódzie, długotrwałe i obfite opady deszczu w okresie wczesnego lata powodujące erozję gleb i niszczące drogi, erozja gleby i osuwiska,
- zagrożenia biotyczne: szkodniki owadzie, występowanie grzybów pasożytniczych, szkody od zwierzyny roślinożernej i gryzoni,
- zagrożenia antropogeniczne: zanieczyszczenie powietrza, zagrożenia wynikające z urbanizacji terenu, intensywna penetracja terenów leśnych przez turystów i zbieraczy grzybów i owoców leśnych, zagrożenia pożarami.
- prace termomodernizacyjne budynków, niejednokrotnie połączone z usuwaniem wyrobów zawierających azbest. W wyniku prowadzenia tych robót może dochodzić do powstawania kolizji na drodze „siedliska gatunków chronionych”, a „remonty budynku” w wyniku, których zamieszkujące je zwierzęta mogą utracić bezpowrotnie miejsca schronienia bądź gniazdowania (rozrodu), przez co w widoczny sposób zmniejsza się ich populacja (w konsekwencji może dojść do jej całkowitego zaniku).

7.7. POWIERZCHNIA ZIEMI

Gleba stanowi podstawowy, nieodnawialny element środowiska przyrodniczego. Jej właściwości decydujące o przydatności rolniczej, muszą być dobrze poznane i monitorowane, a istniejące zasoby szczególnie chronione. Jakość środowiska glebowego i ochrona przed zanieczyszczeniami jest istotna z punktu widzenia obszarów chronionych.

Nadmierna zawartość metali ciężkich degraduje biologiczne właściwości gleb, powoduje zanieczyszczenie łańcucha żywnościowego i wód gruntowych. Szczególne zagrożenie stwarzają one w glebach kwaśnych, przechodzą bowiem w formy łatwo dostępne dla roślin.

Aktualnie obowiązujące kryteria oceny zawartości zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi zawarte są w załączniku do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U. 2016, poz. 1395 ze zm.). Rozpoznanie stanu gleb użytkowanych rolniczo pod względem zanieczyszczenia metalami ciężkimi jest istotne z uwagi na produkcję bezpiecznej żywności dla człowieka. Występowanie w glebach podwyższonych zawartości metali ciężkich będące następstwem działalności ludzkiej poprzez: emisje przemysłowe, motoryzację, nadmierną chemizację rolnictwa, powoduje degradację biologicznych właściwości gleb, skażenie wód gruntowych oraz przechodzenie zanieczyszczeń do

łańcucha żywieniowego. W wyniku przeprowadzonych badań nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych wartości.

7.8. GOSPODARKA ODPADAMI

Zidentyfikowano następujące problemy w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi:

- selektywna zbiórka odpadów niebezpiecznych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych na terenie poszczególnych gmin, nie pozwala w chwili obecnej ograniczyć w zadowalającym stopniu ich unieszkodliwiania poprzez składowanie,
- niedostateczna świadomość ekologiczna społeczeństwa,
- spalanie odpadów w paleniskach domowych,
- deponowanie odpadów na tzw. „dzikich wysypiskach”.

Zidentyfikowano następujące problemy w zakresie gospodarki odpadami innymi niż komunalne:

- bariera kapitałowa przy wprowadzaniu nowoczesnych rozwiązań technologicznych (niewielkie wykorzystanie nowoczesnych technologii),
- niewystarczający monitoring gospodarki odpadami w odniesieniu do sektora małych i średnich przedsiębiorstw,
- niska świadomość ekologiczna wytwórców odpadów, szczególnie małych i średnich podmiotów gospodarczych,
- niewystarczająca znajomość zmieniających się przepisów prawnych wśród wytwórców i innych posiadaczy odpadów,
- brak w WSO pełnych danych z sektora małych i średnich przedsiębiorstw.

Zidentyfikowano następujące problemy w zakresie gospodarowania wyrobami zawierającymi azbest:

- niska świadomość ekologiczna społeczeństwa w przedmiotowym zakresie,
- nieznajomość przepisów prawnych dotyczących obowiązków posiadaczy wyrobów azbestowych,
- wysokie koszty nowych pokryć dachowych.

8. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

Projekt „Strategii Rozwoju Gminy Dobrodzień 2035+” wskazuje podstawowe kierunki rozwoju jednostki samorządu terytorialnego. Wśród podstawowych problemów, z jakimi gmina musi się zmierzyć w okresie realizacji projektu Strategii wysuwa się kwestia rozwoju społeczno - gospodarczego obszaru gminy poprzez konieczność poprawy stanu infrastruktury technicznej i społecznej. Wdrożenie zaproponowanych w projekcie Strategii działań przyczyni się do poprawy sytuacji społeczno – gospodarczej na terenie gminy przy minimalnym wpływie na środowisko.

Analizując cele sformułowane w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Dobrodzień 2035+”, oprócz analizy ich wpływu na środowisko, należy dokonać odniesienia tych celów do kierunków działań określonych w dokumentach nadrzędnych (krajowym i wojewódzkim) oraz równoległych, określonych na szczeblu regionu. Od komplementarności i zharmonizowania tych celów w znacznym stopniu zależy możliwość osiągnięcia sukcesu polityki ekologicznej gminy.

8.1. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA OKREŚLONE W STRATEGII ROZWOJU GMINY

8.1.1. Cele wynikające z polityki unijnej

Podstawowym dokumentem określającym cele ochrony środowiska na szczeblu Unii Europejskiej jest VI Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego. VI EAP ustanawia wspólnotowe ramy polityki ochrony środowiska. Stanowi on środowiskowy wymiar wspólnotowej strategii zrównoważonego rozwoju i wytycza priorytety w dziedzinie ochrony środowiska, w szczególności:

1. zmiany klimatu;
2. przyrodę i różnorodność biologiczną;
3. zdrowie i jakość życia;
4. zasoby naturalne i odpady.

Tabela 6. Powiązanie celów ochrony środowiska określone w Strategii Rozwoju Gminy z VI Wspólnotowym Programem Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego

L.p.	VI Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego		Strategia Rozwoju Gminy		Określenie zgodności
	Cele działań	Kierunki działań	Cel operacyjny	Kierunki działań	
1.	Zmiany klimatu	Ograniczenia emisji gazów cieplarnianych o przynajmniej 20 % do roku 2020. Częścią pakietu są zobowiązania dotyczące 2020 roku: 20 % udział energii odnawialnej w ogólnej produkcji energii i 10 % udział biopaliw.	4.3 Czyste powietrze, wody i gleby	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Edukacja ekologiczna i inne działania na rzecz podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców; ✓ Termomodernizacja i modernizacja systemów grzewczych budynków gminnych – ocieplenie oraz sukcesywna wymiana źródeł ogrzewania; ✓ Rozwój transportu zero- i niskoemisyjnego; ✓ Wykorzystanie zielonej energii - zastosowanie rozwiązań proekologicznych w przestrzeni publicznej; ✓ Przywrócenie połączeń kolejowych dla mieszkańców gminy 	Całkowita zgodność
2.	Przyroda i różnorodność biologiczna	Zwiększenie ochrony obszarów o znaczeniu wspólnotowym i włączanie cennych obszarów do europejskiej sieci Natura 2000.	3.3. Rozwój sektora opartego na lokalnych zasobach przyrodniczych i kulturowych	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Współpraca z sektorem rolno-leśnym, a także z kołami łowieckimi, w tym wspólne działania w związku z chorobami zakaźnymi zwierząt; ✓ Rozwój turystyki i agroturystyki – promocja działalności gospodarstw agroturystycznych, promocja turystyczna gminy, włączenie się w działalność informacyjną i promocję turystyczną regionu, współpraca z OROT, powiatem oleskim, KOLOT, LGD itp., uczestnictwo w targach turystycznych i innych wydarzeniach promujących gminę i jej potencjał; ✓ Rozwój ekonomii społecznej w sektorze opartym na lokalnych zasobach przyrodniczych i kulturowych 	Całkowita zgodność

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STRATEGII ROZWOJU GMINY DOBRODZIĘŃ 2035+

3.	Zdrowie i jakość życia	Zapewnienie poprawy jakości zasobów wód powierzchniowych i podziemnych oraz ekosystemów od wody zależnych.	5.1 Efektywna gospodarka wodnościekowa	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Modernizacja i rozbudowa istniejącej sieci wodociągowej - pełne zwodociągowanie terenu gminy; ✓ Zapewnienie dostępu do alternatywnych źródeł/ujęć wodnych -zabezpieczenie na wypadek zagrożeń, awarii i katastrof; ✓ Modernizacja oraz rozbudowa urządzeń i sieci kanalizacyjnej w mieście i na terenach zwartej zabudowy na wsiach; ✓ Wdrożenie indywidualnych rozwiązań dla zabudowy rozproszonej w zakresie odprowadzania ścieków; 	Całkowita zgodność
4.	Zasoby naturalne i odpady	Stworzenie możliwości mających na celu zmniejszenie marnotrawstwa i szkodliwego dla zdrowia wpływu odpadów. Recykling, utylizacja odpadów winny zostać usprawnione, uwzględniając w większym stopniu cykl życia materiałów.	1.1. Nowoczesna edukacja	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Edukacja dla lokalnego rynku pracy – współpraca szkół i przedsiębiorców, promocja postaw przedsiębiorczych; ✓ Edukacja obywatelska - obrona cywilna i reagowanie na zagrożenia; 	Całkowita zgodność

8.1.2. Cele wynikające z Polityki Ekologicznej Państwa 2030

"Polityka ekologiczna państwa 2030" jest najważniejszą strategią w obszarze środowiska i gospodarki wodnej. Dokument stanowi podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021–2027. Rolą "Polityki ekologicznej państwa" jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. Cel główny "Polityki..." - *Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców* został przeniesiony wprost ze Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju. Cele szczegółowe określono w odpowiedzi na najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający połączenie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Realizacja celów środowiskowych ma być wspierana przez cele horyzontalne dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska. Cele szczegółowe dotyczą zdrowia, gospodarki i klimatu. Realizacja celów środowiskowych ma być wspierana przez cele horyzontalne dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

Cele szczegółowe będą realizowane przez kierunki interwencji takie jak:

- zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,
- likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
- przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej,
- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- zarządzanie zasobami geologicznymi przez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (polegają określaniu granicznych wielkości emisji dla większych zakładów przemysłowych),
- przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- adaptacja do zmian klimatu oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych,
- edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji,
- usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Ze szczególną intensywnością realizowane będą działania mające na celu poprawę jakości powietrza przez ograniczenie niskiej emisji, która jest główną przyczyną powstawania smogu. W kontekście coraz częstszego występowania na terenie Polski fali upałów i nocy tropikalnych oraz susz na znaczeniu zyskują działania związane z adaptacją do zmian klimatu. Ich celem jest przeciwdziałanie miejskim wyspom ciepła, rozbudowa terenów zieleni oraz powszechniejsze retencjonowanie wody na terenach miast i wsi. *Polityka ekologiczna państwa 2030* przewiduje, że działania adaptacyjne będą polegały m.in. na opracowaniu i wdrożeniu dokumentów strategicznych/planistycznych w zakresie gospodarowania wodami, wsparciu opracowania i wdrażania planów adaptacji do zmian klimatu, budowie niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji, renaturyzacji rzek i ich dolin, renaturyzacji mokradł oraz na rozwoju zielonej i niebieskiej infrastruktury. Działania ukierunkowane będą również na zarządzanie wodami opadowymi na obszarach zurbanizowanych poprzez różne formy retencji i rozwój infrastruktury zieleni, ograniczenie zajmowania gruntów oraz zasklepiania gleby. Działania adaptacyjne będą prowadzone także na obszarach wiejskich. Będą one miały na celu w szczególności zwiększenie odporności krajobrazu rolniczego na zmiany klimatu i ochrony produkcji rolnej. Chronione i rozwijane będą zadrzewienia śródpolne i przydrożne (szczególnie o charakterze unikalnym przyrodniczo lub kulturowo) oraz prowadzone będą nowe przydrożne nasadzenia z przewagą krzewów rodzimych o bujnym ulistnieniu, zwłaszcza w regionach najbardziej narażonych na suszę i pustynnienie, o niskim procencie lesistości.

Polityka ekologiczna państwa 2030 będzie stanowiła podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021-2027. Strategia wspiera także realizację celów i zobowiązań Polski na szczeblu międzynarodowym, w tym na poziomie unijnym oraz ONZ, szczególnie w kontekście celów polityki klimatyczno-energetycznej UE do 2030 oraz celów zrównoważonego rozwoju ujętych w Agendzie 2030.

Polityka ekologiczna państwa 2030 uchyla Strategię "Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko - perspektywa do 2020 r." w części dotyczącej Celu 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska i Celu 3. Poprawa stanu środowiska.

Tabela 7. Powiązanie celów ochrony środowiska określone w Strategii Rozwoju Gminy z Polityką Ekologiczną Państwa 2030

Polityka Ekologiczna Państwa 2030	Strategia Rozwoju Gminy		Określenie zgodności
Cel	Cel operacyjny	Kierunki działań	
zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód	5.1 Efektywna gospodarka wodnościekowa	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Modernizacja i rozbudowa istniejącej sieci wodociągowej - pełne zwodociągowanie terenu gminy; ✓ Zapewnienie dostępu do alternatywnych źródeł/ujeź wodnych - zabezpieczenie na wypadek zagrożeń, awarii i katastrof; ✓ Modernizacja oraz rozbudowa urządzeń i sieci kanalizacyjnej w mieście i na terenach zwartej zabudowy na wsiach; ✓ Wdrożenie indywidualnych rozwiązań dla zabudowy rozproszonej w zakresie odprowadzania ścieków 	Całkowita zgodność
likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,	4.3 Czyste powietrze, wody i gleby	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Edukacja ekologiczna i inne działania na rzecz podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców; ✓ Termomodernizacja i modernizacja systemów grzewczych budynków gminnych – ocieplenie oraz sukcesywna wymiana źródeł ogrzewania; ✓ Rozwój transportu zero- i niskoemisyjnego; ✓ Wykorzystanie zielonej energii - zastosowanie rozwiązań proekologicznych w przestrzeni publicznej; Przywrócenie połączeń kolejowych dla mieszkańców gminy	Całkowita zgodność
ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,	1.1. Nowoczesna edukacja	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Edukacja dla lokalnego rynku pracy – współpraca szkół i przedsiębiorców, promocja postaw przedsiębiorczych; ✓ Edukacja obywatelska - obrona cywilna i reagowanie na zagrożenia; 	Całkowita zgodność
zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu	3.3. Rozwój sektora opartego na lokalnych zasobach przyrodniczych i kulturowych	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Współpraca z sektorem rolno-leśnym, a także z kołami łowieckimi, w tym wspólne działania w związku z chorobami zakaźnymi zwierząt; 	Całkowita zgodność

Polityka Ekologiczna Państwa 2030	Strategia Rozwoju Gminy		Określenie zgodności
Cel	Cel operacyjny	Kierunki działań	
		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Rozwój turystyki i agroturystyki – promocja działalności gospodarstw agroturystycznych, promocja turystyczna gminy, włączenie się w działalność informacyjną i promocję turystyczną regionu, współpraca z OROT, powiatem oleskim, KOLOT, LGD itp., uczestnictwo w targach turystycznych i innych wydarzeniach promujących gminę i jej potencjał; ✓ Rozwój ekonomii społecznej w sektorze opartym na lokalnych zasobach przyrodniczych i kulturowych 	
gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym	3.2 Efektywna współpraca z sektorem gospodarczym	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Określenie preferencji i oczekiwań wobec biznesu oraz możliwych form wsparcia rozwoju i dywersyfikacji sektora gospodarczego; ✓ Stworzenie warunków do inkubacji nowych przedsiębiorstw; 	Całkowita zgodność

8.1.3. Zgodność celów projektu Strategii Rozwoju Gminy z zapisami Ustawy o ochronie przyrody

W ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. 2026 poz. 13) zapisano m.in.:

1. Gospodarowanie zasobami dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów oraz zasobami genetycznymi roślin, zwierząt i grzybów użytkowanymi przez człowieka powinno zapewniać ich trwałość, optymalną liczebność i ochronę różnorodności genetycznej, w szczególności przez:
 - ochronę, utrzymanie lub racjonalne zagospodarowanie naturalnych i półnaturalnych ekosystemów, w tym lasów, torfowisk, bagien, muraw, solnisk, klifów nadmorskich i wydm, linii brzegów wód, dolin rzecznych, źródeł i źródełek, a także rzek, jezior i obszarów morskich oraz siedlisk i ostoi roślin, zwierząt lub grzybów;
 - stworzenie warunków do rozmnażania i rozprzestrzeniania zagrożonych wyginięciem roślin, zwierząt i grzybów oraz ochronę i odtwarzanie ich siedlisk i ostoi, a także ochronę tras migracyjnych zwierząt.
2. Gospodarowanie zasobami przyrody nieożywionej powinno być prowadzone w sposób zapewniający ochronę innych zasobów, tworów i składników przyrody, oszczędne użytkowanie przestrzeni oraz zachowanie szczególnie cennych tworów i składników przyrody nieożywionej, w tym profili geologicznych i glebowych, jaskiń, turni, skałek, głazów narzutowych, naturalnych zbiorników i cieków wodnych, źródeł i wodospadów, elementów dna morza, wydm i glebowych powierzchni wzorcowych, a także miejsc występowania kopalnych szczątków roślin i zwierząt.
3. Zabrania się wypalania łąk, pastwisk, nieużytków, rowów, pasów przydrożnych, szlaków kolejowych oraz trzcinowisk i szuwarów.
4. Zabrania się wprowadzania do środowiska przyrodniczego oraz przemieszczania w tym środowisku roślin, zwierząt lub grzybów gatunków obcych.

W projekcie Strategii Rozwoju Gminy uwzględniono zapisy ustawy „O ochronie przyrody”.

Wyznaczono następujące kierunki interwencji:

- Ochrona i wzmocnienie ochrony form ochrony przyrody, w tym przywrócenie lub utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków w ramach sieci Natura 2000 i innych form ochrony przyrody
- Obejmowanie ochroną nowych obszarów cennych przyrodniczo
- Utrzymanie terenów zieleni
- Gromadzenie informacji o środowisku i poprawa procesu udostępniania informacji o środowisku
- Zwiększanie lesistości GMINY
- Poprawa zdrowotności i odporności drzewostanów
- Ochrona i renaturalizacja obszarów leśnych

9. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMI-NOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE

Ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano zadania ujęte do realizacji w ramach projektu „Strategii Rozwoju Gminy Dobrodzień 2030”.

Stopień i zakres oddziaływania zależą przede wszystkim od lokalizacji danego przedsięwzięcia, czy będzie ono realizowane na terenach zurbanizowanych, przekształconych antropogenicznie czy obszarach użytkowanych rolniczo lub też na obszarach cennych przyrodniczo i chronionych, gdzie negatywny zakres oddziaływania może być największy.

Określenie zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem w odniesieniu do zadań zaplanowanych w projekcie Strategii Rozwoju Gminy Dobrodzień przy braku informacji o sposobie i dokładnych miejscach realizacji poszczególnych przedsięwzięć jest bardzo trudne. Biorąc jednak pod uwagę, że większość z zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji w ramach projektu Strategii wymagać będzie przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych przyjęto, że na tym etapie wystarczające będzie omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków środowiskowych. W niektórych przypadkach

oddziaływanie, w zależności od aspektu jaki się rozważa, może mieć jednocześnie negatywny lub pozytywny wpływ na dany element środowiska.

Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe było generalne określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Ponadto oceny tej dokonano przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji inwestycji, zakładając, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy.

Oznaczenia:

(+) - realizacja celu spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia

(-) - realizacja celu spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia

(0) - realizacja celu nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie

(+/-) - realizacja celu może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia

(N) – brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków – są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań lub innych niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji, uwarunkowań

[1,2,...,18] – numer komentarza pod tabelą, szczegółowo wyjaśniającego przewidywane oddziaływania i skutki

Tabela 8. Przewidywane znaczące oddziaływania na poszczególne aspekty środowiska.

Cele i kierunki działania	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:												
	Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
CEL STRATEGICZNY - 1. NOWOCZESNE USŁUGI													
CEL OPERACYJNY – 1.1. NOWOCZESNA EDUKACJA Kierunki działań <ul style="list-style-type: none"> ✓ Dostosowanie sieci szkół i placówek wychowania przedszkolnego do zmieniających się potrzeb społecznych; ✓ Unowocześnienie bazy oświatowej – poprawa warunków kształcenia; ✓ Rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej, doposażenie placówek edukacyjnych w nowoczesny sprzęt, pomoce dydaktyczne i inne narzędzia edukacyjne; ✓ Edukacja dla lokalnego rynku pracy – współpraca szkół i przedsiębiorców, promocja postaw przedsiębiorczych; ✓ Edukacja obywatelska - obrona cywilna i reagowanie na zagrożenia; 	0/+	0/+	0/+	0/+	0/+	0/+	0/+	0/+	0/+	0/+	0/+	0/+	0/+
CEL OPERACYJNY – 1.2. ATRAKCYJNA OFERTA KOMUNIKACJI PUBLICZNEJ Kierunki działań <ul style="list-style-type: none"> ✓ Systematyczny rozwój komunikacji publicznej – nowe połączenia komunikacyjne środkami transportu zbiorowego, zwiększenie komfortu podróży, spełnienie standardów dostępności; ✓ Promowanie transportu publicznego; ✓ Promowanie idei transportu multimodalnego wśród mieszkańców; 	+	+	+	+	+	+	+	+	+/-	+	0	+	+

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STRATEGII ROZWOJU GMINY DOBRODZIEN 2035+

Cele i kierunki działania	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:												
	Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Współpraca z samorządami gminnymi i powiatowymi oraz z samorządem województwa w kwestii organizacji komunikacji publicznej w skali ponadgminnej; 													
<p>CEL OPERACYJNY – 1.3 - WSPARCIE RODZINY</p> <p>Kierunki działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Rozwój usług świadczonych przez MGOPS w Dobrodzieniu, adekwatnie do postępujących zmian demograficznych i społecznych; ✓ Deinstytucjonalizacja usług społecznych; ✓ Ułatwienie dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej i profilaktyki; ✓ Organizacja różnych form opieki wytchnieniowej; ✓ Edukacja włączająca i wychowanie dla rozwoju rodziny 	0	0	+	+	0	0	+	0	0	+	0	0	0
<p>CEL OPERACYJNY – 1.4 - AKTYWNE I ZINTEGROWANE ŚRODOWISKO SENIORÓW</p> <p>Kierunki działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Nowoczesna oferta usług w zakresie edukacji, kultury, sportu i rekreacji oraz innych form spędzania czasu wolnego dla mieszkańców w grupie wiekowej 65+; ✓ Nowe i udoskonalone formy wsparcia i opieki nad seniorami oraz aktywizacji osób starszych; ✓ Organizacja samopomocy w środowisku seniorów 	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
CEL STRATEGICZNY - 2. WIĘZI SPOŁECZNE I KAPITAŁ LUDZKI													
CEL OPERACYJNY – 2.1 - SILNE POCZUCIE TOŻSAMOŚCI I WSPÓLNOTY LOKALNEJ	0/+	0/+	+	0/+	0/+	0/+	0/+	0/+	+	0/+	+	+	+

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STRATEGII ROZWOJU GMINY DOBRODZIEŃ 2035+

Cele i kierunki działania	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:													
	Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne	
<p>Kierunki działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Pielęgnowanie historii i tradycji, tożsamości lokalnej i wielokulturowości; ✓ Organizacja i wspieranie inicjatyw społecznych oraz działań i wydarzeń, utrwalających poczucie tożsamości i wspólnoty; ✓ Ochrona dziedzictwa kulturowego (materialnego i niematerialnego); ✓ Edukacja regionalna i obywatelska – wzmacnianie tożsamości lokalnej i więzi łączących społeczność lokalną; ✓ Promocja gminy Dobrodzień; 														
<p>CEL OPERACYJNY – 2.2 - AKTYWNI MIESZKAŃCY – ZAANGAŻOWANA SPOŁECZNOŚĆ</p> <p>Kierunki działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Organizacja i wspieranie inicjatyw społecznych oraz działań i wydarzeń budujących i aktywizujących wspólnotę lokalną; ✓ Współzarządzanie i współodpowiedzialność - rozwój inicjatyw obywatelskich i dialogu społecznego; ✓ Wpieranie działalności sołectw; ✓ Rozwijanie idei budżetu obywatelskiego i funduszu sołectw. 	0/+	0/+	+	0/+	0/+	0/+	0/+	0/+	+	0/+	0	+	+	
CEL STRATEGICZNY - 3. GMINA ATRAKCYJNA DLA PRZEDSIĘBIORCÓW INWESTORÓW														
<p>CEL OPERACYJNY – 3.1 ATRAKCYJNA OFERTA INWESTYCYJNA</p> <p>Kierunki działań:</p>	0/-	0/-	+/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	-/+	0/-	0/-	+

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STRATEGII ROZWOJU GMINY DOBRODZIEN 2035+

Cele i kierunki działania	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:												
	Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Stworzenie bogatej i zróżnicowanej oferty terenów inwestycyjnych i budynków do wykorzystania w celach gospodarczych, w tym terenów pod inwestycje deweloperskie/mieszaniowe; ✓ Wykup, scalanie, uzbrojenie gruntów; wykup nieruchomości lub przeznaczenie gminnej nieruchomości (w tym budynków) na cele rozwoju przedsiębiorczości i mieszkalnictwa; ✓ Rozwój Specjalnej Strefy Ekonomicznej, uzbrojenie terenów w Strefie; ✓ Współpraca z KSSE, PARP i innymi instytucjami otoczenia biznesu; 													
<p>CEL OPERACYJNY – 3.2 - EFEKTYWNA WSPÓŁPRACA Z SEKTOREM GOSPODARCZYM</p> <p>Kierunki działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Określenie preferencji i oczekiwań wobec biznesu oraz możliwych form wsparcia rozwoju i dywersyfikacji sektora gospodarczego; ✓ Stworzenie warunków do inkubacji nowych przedsiębiorstw; ✓ Działania informacyjne i promocja lokalnego potencjału gospodarczego; ✓ Współpraca i wspólne przedsięwzięcia placówek edukacyjnych i podmiotów sektora gospodarczego; ✓ Działania na rzecz rozwoju lokalnego rynku pracy - współpraca z PUP w Oleśnie, Izłą Rzemieślniczą w Dobrodzieniu, Opolskim Centrum Rozwoju Gospodarki 	0/+	0/+	+	0/+	0/+	0/+	0/+	0/+	+	0/+	0/+	+	

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STRATEGII ROZWOJU GMINY DOBRODZIEŃ 2035+

Cele i kierunki działania	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:												
	Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
i Fundacją Rozwoju Śląska w Opolu oraz innymi regionalnymi i krajowymi instytucjami otoczenia biznesu;													
CEL OPERACYJNY – 3.3 - ROZWÓJ SEKTORA OPARTEGO NA LOKALNYCH ZASOBACH PRZYRODNICZYCH I KULTUROWYCH Kierunki działań: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Wsparcie i promocja istniejących przedsiębiorstw należących do wiodącej branży stolarsko-meblarskiej - uznanie jej szczególnej roli dla określenia tożsamości i <i>genius loci</i> gminy Dobrodzień; ✓ Współpraca z sektorem rolno-leśnym, a także z kołami łowieckimi, w tym wspólne działania w związku z chorobami zakaźnymi zwierząt; ✓ Rozwój turystyki i agroturystyki – promocja działalności gospodarstw agroturystycznych, promocja turystyczna gminy, włączenie się w działalność informacyjną i promocję turystyczną regionu, współpraca z OROT, powiatem oleskim, KOLOT, LGD itp., uczestnictwo w targach turystycznych i innych wydarzeniach promujących gminę i jej potencjał; ✓ Rozwój ekonomii społecznej w sektorze opartym na lokalnych zasobach przyrodniczych i kulturowych 	+/-	+/-	+	+/-	+/-	0/-	-/+	0/-	0/-	+/-	-/+	0	+
CEL STRATEGICZNY - 4. WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA													
CEL OPERACYJNY – 4.1 - PIĘKNA I FUNKCJONALNA PRZESTRZEŃ Kierunki działań:	+	+	+	+	+	0	+	0	+	+	0	+	+

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STRATEGII ROZWOJU GMINY DOBRODZIEŃ 2035+

Cele i kierunki działania	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:												
	Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Rozwój planowania przestrzennego; ✓ Uporządkowanie przestrzeni – zapewnienie ładu urbanistycznego, architektonicznego i ekologicznego; ✓ Uporządkowanie i odnowa ścisłego centrum miasta Dobrodzień; ✓ Rewitalizacja i ochrona krajobrazu kulturowego miasta i gminy - odnowienie, ochrona i zabezpieczenie obiektów zabytkowych i przestrzeni o szczególnych walorach kulturowych i przyrodniczych; ✓ Ochrona terenów leśnych i pomników przyrody; ✓ Poprawa estetyki miasta, odnowienie elewacji i innych elementów budynków, dbałość o podwórka oraz inne przestrzenie wspólne; 													
<p>CEL OPERACYJNY – 4.2 - DOSTĘPNE DLA WSZYSTKICH BUDYNKI I USŁUGI PUBLICZNE</p> <p>Kierunki działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Poprawa dostępności architektonicznej budynków i innych obiektów komunalnych oraz taboru komunikacyjnego; ✓ Poprawa dostępności cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej usług publicznych świadczonych przez jednostki organizacyjne gminy; 	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
<p>CEL OPERACYJNY – 4.3 - CZYSTE POWIETRZE, WODY I GLEBY</p> <p>Kierunki działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Edukacja ekologiczna i inne działania na rzecz podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców; 	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0/+	+	+	+

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STRATEGII ROZWOJU GMINY DOBRODZIĘŃ 2035+

Cele i kierunki działania	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:												
	Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Termomodernizacja i modernizacja systemów grzewczych budynków gminnych – ocieplenie oraz sukcesywna wymiana źródeł ogrzewania; ✓ Rozwój transportu zero- i niskoemisyjnego; ✓ Wykorzystanie zielonej energii - zastosowanie rozwiązań proekologicznych w przestrzeni publicznej; ✓ Przywrócenie połączeń kolejowych dla mieszkańców gminy; 													
<p>CEL OPERACYJNY – 4.4 - SKUTECZNA OCHRONA PRZECIW ZAGROŻENIOM I KATASTROFOM NATURALNYM Kierunki działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Przygotowanie gminy i jej mieszkańców na globalne zagrożenia związane z ogólną sytuacją geopolityczną, zagrożeniami pandemicznymi i innymi czynnikami zewnętrznymi destabilizującymi sytuację i zagrażającymi bezpieczeństwu mieszkańców oraz porządkowi publicznemu; ✓ Zabezpieczenie miejsc tymczasowego schronienia mieszkańców; ✓ Działania mitygacyjne i adaptacyjne, w odpowiedzi na zmiany klimatyczne; ✓ Cyberbezpieczeństwo – skuteczne zabezpieczenia systemów informatycznych w gminie przeciw cyberatakam. 	0/+	0/+	+	0/+	0/+	0/+	0/+	0	0/+	0	0/+	+	
CEL STRATEGICZNY - 5. NOWOCZESNA INFRASTRUKTURA KOMUNALNA													
<p>CEL OPERACYJNY – 5.1 - EFEKTYWNA GOSPODARKA WODNOŚCIEKOWA Kierunki działań:</p>	+	+	+	+	+	+	0	+	0	0	0	0	+

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STRATEGII ROZWOJU GMINY DOBRODZIEN 2035+

Cele i kierunki działania	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:												
	Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Modernizacja i rozbudowa istniejącej sieci wodociągowej - pełne zwodociągowanie terenu gminy; ✓ Zapewnienie dostępu do alternatywnych źródeł/ujęć wodnych -zabezpieczenie na wypadek zagrożeń, awarii i katastrof; ✓ Modernizacja oraz rozbudowa urządzeń i sieci kanalizacyjnej w mieście i na terenach zwartej zabudowy na wsiach; ✓ Wdrożenie indywidualnych rozwiązań dla zabudowy rozproszonej w zakresie odprowadzania ścieków; 													
<p>CEL OPERACYJNY – 5.2 - DOBREJ JAKOŚCI INFRASTRUKTURA DROGOWA Kierunki działań</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Przebudowa i modernizacja dróg; ✓ Tworzenie nowoczesnej infrastruktury i preferencje dla rozwoju alternatyw dla samochodu; ✓ Budowa spójnego systemu ścieżek rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych, połączenie ich ze ścieżkami rowerowymi w gminach sąsiednich; ✓ Organizacja i obsługa ruchu komunikacyjnego wewnątrz miasta w zgodzie z zasadami bezpieczeństwa i oczekiwaniami mieszkańców, w tym osób ze specjalnymi potrzebami; 	0/-	0/-	+/-	+/-	0/-	0/-	+/-	0/-	+/-	+/-	0	0/-	+
<p>CEL OPERACYJNY – 5.3 - NOWOCZESNA INFRASTRUKTURA KULTURALNA I SPORTOWO-REKREACYJNA Kierunki działań</p>	0/+	0/+	+	0/-	0/+	0	0	0	+	0	0	0	+

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STRATEGII ROZWOJU GMINY DOBRODZIĘŃ 2035+

Cele i kierunki działania	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:												
	Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Modernizacja i utrzymanie w dobrym stanie technicznym istniejących obiektów kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych; ✓ Budowa nowoczesnych obiektów służących rekreacji oraz aktywności kulturalnej i sportowej; ✓ Rewitalizacja terenów zielonych i innych elementów przestrzeni publicznej, służących wypoczynkowi i rekreacji. 													
CEL STRATEGICZNY - 6. WZROST DOSTĘPNOŚCI MIESZKAŃ													
CEL OPERACYJNY – 6.1 - ZMODERNIZOWANE KOMUNALNE ZASOBY MIESZKANIOWE Kierunki działań <ul style="list-style-type: none"> ✓ Uruchomienie gminnych programów mieszkaniowych; ✓ Remonty elewacji i części wspólnych budynków komunalnych, finansowane z oszczędności wynikających z wdrożenia gminnych programów mieszkaniowych; ✓ Termomodernizacja budynków komunalnych; ✓ Podniesienie estetyki przestrzeni wspólnych wokół budynków mieszkalnych: podwórek, placów zabaw, miejsc odpoczynku itp. 	0	0	+	0	0	0	+	0/-	0/+	+	0	0	+
CEL OPERACYJNY – 6.2 - ATRAKCYJNA OFERTA MIESZKAŃ Kierunki działań <ul style="list-style-type: none"> ✓ Współpraca gminy z przedsiębiorcami z branży mieszkaniowej i budowlanej - pozyskanie inwestorów budujących mieszkania na sprzedaż i wynajem; 	0	0	+	0	0	0	+	0/-	0/+	+	0	0	+

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STRATEGII ROZWOJU GMINY DOBRODZIĘŃ 2035+

Cele i kierunki działania	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:												
	Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczną	Ludzi	Zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	Powierzchnię ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
✓ Przyspieszenie procedur/czynności administracyjnych związanych z procesem budowlanym np. wydaniem warunków zabudowy													

W strategii zdefiniowano cele i kierunki działań. Celom i kierunkom działań przyporządkowano - na tym etapie planowania rozwoju - listy zadań o kluczowym znaczeniu. Są to przedsięwzięcia o szczególnym znaczeniu dla rozwoju gminy, których realizacja jest wysoce prawdopodobna (lecz Strategia nie przesądza o tym, kiedy i gdzie będą realizowane). W związku z powyższym dla tych przedsięwzięć, na tym etapie nie można uzyskać pozwoleń na ich realizację, nie można wydać decyzji o warunkach np. zabudowy, przygotować projekt inwestycyjny itd. Dopiero zakończenie fazy przed inwestycyjną umożliwia realizację fazy kontraktowania zadań oraz fazy inwestycyjnej, a w przypadku niektórych inwestycji realizowanych w obrębie obszarów przyrodniczo cennych i określenia ich ewentualnego oddziaływania na środowisko i uzyskania wymaganych pozwoleń przez uprawnione instytucje.

Należy zwrócić uwagę, że konkretne oddziaływania środowiskowe będzie można ocenić dopiero w oparciu o konkretne dane projektowe i lokalizacyjne na etapie procedury oceny oddziaływania na środowisko poszczególnych inwestycji. Na obecnym etapie projektu strategii rozwoju takich danych nie można przedstawić, ponieważ jest to dokument ogólny, strategiczny, zawierający ogólne wytyczne dla gminy, określający ogólne ramy przedsięwzięć planowanych do realizacji na tym terenie.

Nowelizacja Ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, obowiązująca od 24 września 2023 roku, postawiła przed jednostkami samorządu terytorialnego nowe wyzwania związane z procedurą dokumentów planistycznych, wprowadzając m.in. nowy instrument, którym jest plan ogólny.

Wraz z nowelizacją ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawodawca wprowadził także wymóg obligatoryjnego przygotowania strategii rozwoju gminy, która jest podstawowym dokumentem zarządzania strategicznego rozwojem gminy oraz stanowi punkt odniesienia dla kompleksowego zarządzania polityką przestrzenną.

Ustawodawca wprowadzając obligatoryjność przyjęcia takiej strategii wskazał na istnienie zgodności z pozostałymi aktami planowania przestrzennego, które stanowią jej uszczegółowienie. Plan ogólny musi więc odzwierciedlać przyjętą strategię rozwoju gminy.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy zostanie zastąpione „Planem Ogólnym”, który określi zasady wydawania decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzji o warunkach zabudowy wynikające z uwarunkowań rozwojowych gminy określonych w strategii rozwoju, a w szczególności z modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz ustaleń w zakresie kształtowania polityki przestrzennej gminy.

Model docelowej struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Dobrodzień jest zobrazowaniem spodziewanych i zaplanowanych w strategii gminy procesów rozwojowych i ich wpływu na kształtowanie się struktur przestrzennych.

Z jednej strony, ze względu na ukształtowanie terenu, historycznie ugruntowane użytkowanie przestrzeni (w tym sieć osadniczą), powiązania komunikacyjne, występujące zasoby naturalne i obszary cenne przyrodniczo, a także wiele innych uwarunkowań zastanych, a z drugiej strony w wyniku zdiagnozowanych w strategii problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, wyodrębniono rozmieszczenie planowanych inwestycji i planowane zmiany w przestrzeni gminy Dobrodzień.

Strategia jest odpowiedzią na stojące przed Gminą Dobrodzień wyzwania, które wiążą się z globalizacją i rewolucją gospodarczo – technologiczną, ponieważ zmieniają one sposób funkcjonowania gospodarki lokalnej i społeczeństwa. Dzięki nowoczesnym technologiom wzrasta wydajność i produktywność gospodarki lokalnej, ale pojawiają się nowe formy wykluczeń lub marginalizacji, takie jak wykluczenia cyfrowe, „bezrobocie technologiczne”.

Wyzwaniem jest podnoszenie jakości i efektywne wykorzystanie kapitału ludzkiego. Kluczowe staje się także przeciwdziałanie negatywnym skutkom procesów demograficznym i dezintegracji społecznej, konieczność wzmacniania tożsamości i dążenie do większej spójności społecznej.

Proces starzenia się społeczeństwa lokalnego wpływa na stabilność systemów zabezpieczenia społecznego, popytu i wydatków na świadczenia zdrowotne, których niezaspokojenie nasila napięcia i osłabia spójność społeczną. Potencjalne zagrożenie niedoboru mieszkańców aktywnych

zawodowo może skłonić do podjęcia przemyślanej polityki migracyjnej. Wyzwaniem jest także poprawa warunków życia mieszkańców oraz warunków dla rozwoju gospodarki lokalnej. Działania te muszą przebiegać z poszanowaniem środowiska przyrodniczego.

Strategia jest szansą na stworzenie długofalowej wizji rozwoju gminy oraz koordynację i hierarchizację działań, które pozwolą dodatkowo na właściwe i w odpowiedniej kolejności rozwiązywanie i przewidywanie problemów. Dokument ten zwiększy wiarygodność gminy wobec partnerów zewnętrznych oraz przygotowuje lokalną społeczność do nadchodzących zmian.

9.1. PODSUMOWANIE PRZEWIDYWANYCH ODDZIAŁYWAŃ NA POSZCZEGÓLNE ASPEKTY ŚRODOWISKA, W SZCZEGÓLNOŚCI NA OBSZARY OBJĘTE OCHRONĄ

W podsumowaniu określono typowe (charakterystyczne) oddziaływania jakie występują dla zadań inwestycyjnych i nie inwestycyjnych. Przy realizacji inwestycji mogących oddziaływać na środowisko ich dokładny wpływ określany będzie poprzez procedurę oceny oddziaływania na środowisko.

Poniżej przedstawiono wykaz zadań inwestycyjnych planowanych do realizacji na terenie Gminy Dobrodzień uwzględnionych w strategii wraz z ich lokalizacją oraz określeniem możliwego wpływu na środowisko.

Tabela 9. Planowane zadania inwestycyjne na terenie Gminy Dobrodzień wyznaczone w Strategii Rozwoju Gminy

Planowane inwestycje	Obszar przyrodniczo cenne na terenie Gminy Dobrodzień	Inne obszary przyrody	Możliwy negatywny wpływ na komponenty środowiska
Przebudowa i modernizacja dróg	Brak obszarów	Brak obszarów	- klimat akustyczny - powietrze atmosferyczne - powierzchnia ziemi - środowisko wodne
Budowa dróg dla rowerów	-Obszar Natura 2000 Stawy Pluderskie -Obszar Natura 2000 Stawy Pluderskie 2 i 3 -Zespół Przyrodniczo Krajobrazowy Kocia Góra	- Korytarz ekologiczny Bory Stobrawskie GKPdC-12 - obszary leśne	- powierzchnia ziemi - środowisko przyrodnicze
Budowa parkingu Park&Ride	Brak obszarów	Brak obszarów	- powierzchnia ziemi - środowisko wodne
Budowa i modernizacja obiektów sportowych	brak wskazania lokalizacji na tym etapie planowania		- klimat akustyczny
Modernizacja i termomodernizacja budynków gminnych m.in. budynków szkolnych	brak wskazania lokalizacji na tym etapie planowania		brak
Termomodernizacja budynków komunalnych	brak wskazania lokalizacji na tym etapie planowania		brak
Uzbrojenie gruntów pod inwestycje – rozwój Dobrodzieńskiej Strefy Inwestycyjnej	Brak obszarów	Brak obszarów	- powietrze atmosferyczne - powierzchnia ziemi - klimat akustyczny
Modernizacja oczyszczalni ścieków w Dobrodzieniu i Pludrach	Brak obszarów	Brak obszarów	Podczas awarii - powierzchnia ziemi - środowisko wodne
Modernizacja i uzupełnienie istniejącej	Brak obszarów	Brak obszarów	Podczas awarii - powierzchnia ziemi

kanalizacji sanitarnej na obszarze istniejącej aglomeracji			- środowisko wodne
Rozbudowa istniejącej sieci wodociągowej (obszar gminy w części niezwodociągowanej).	Brak obszarów	Brak obszarów	brak
Wykorzystanie zielonej energii – zastosowanie rozwiązań proekologicznych w przestrzeni publicznej	Brak obszarów	Brak obszarów	brak
Rewitalizacja i ochrona krajobrazu kulturowego miasta i gminy – odnowienie, ochrona i zabezpieczenie obiektów zabytkowych i przestrzeni o szczególnych walorach krajobrazowych i przyrodniczych	Obszary chronionego krajobrazu, lasy	- Korytarz ekologiczny Bory Stobrawskie GKPdC-12 - obszary leśne	brak

Działania wyznaczone w projekcie Strategii Rozwoju Gminy Dobrodzień 2030 w większości mają charakter neutralny, odnoszą się do działań ogólnorozwojowych w sferze społeczno- gospodarczej. Pozytywne oddziaływanie widoczne będzie m.in. poprzez zwiększenie świadomości ekologicznej na temat różnorodności biologicznej, zwiększenie zainteresowania stanem przyrody w miejscu zamieszkania i jego otoczeniu. Rozwój gospodarczy gminy wiązać się może z udziałem technologii/ rozwiązań mających na celu skuteczniejszą ochronę środowiska podczas realizacji inwestycji.

Tereny inwestycyjne, o których mowa w Strategii zlokalizowane są w bezpośrednim sąsiedztwie skrzyżowania najważniejszych dróg w gminie (DK i DW), przy obwodnicy i będą wykorzystywały ich bliskość, nie będą wymagały znacznych inwestycji w nowe ciągi drogowe (jedynie drogi wewnętrzne), a ponadto zlokalizowane są w maksymalnym oddaleniu od terenów cennych przyrodniczo, chronionych, korytarzy ekologicznych itp. Są także oddalone od zwartej zabudowy miejskiej.

W przypadku powiększania obszarów zabudowanych, obiekty zabudowy stanowiącą barierę przestrzenną dla migracji organizmów, przestrzeń ulega podzieleniu w wyniku czego jest bardziej narażona na antropopresję. Zmniejszeniu ulega wówczas powierzchnia biologicznie czynna, na której funkcjonują organizmy żywe. Ponadto praca sprzętu ciężkiego wykorzystywanego do budowy, rozbudowy, modernizacji infrastruktury może być przyczyną emigracji zwierząt i niszczenia flory. Rewitalizacja terenów miejskich z reguły wiąże się efektem pozytywnym dla środowiska poprzez zagospodarowanie terenu zdegradowanego, nadanie mu nowej funkcji lub przywrócenie dotychczasowej.

Rozwój turystyki i promocja turystyczna gminy przyniesie pozytywny efekt społeczny i ekonomiczny, pozwoli m.in. na wyeksponowanie walorów przyrodniczych, zachęci do korzystania z istniejącej infrastruktury turystycznej.

9.1.1. Ochrona i wzmocnienie ochrony form ochrony przyrody, w tym przywrócenie lub utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków w ramach sieci Natura 2000 i innych form ochrony przyrody

Przebudowa i modernizacja dróg będzie prowadzona bez znacznego powiększenia pasa jezdni. W związku z powyższym nie będzie zwiększonej ingerencji w istniejące środowisko przyrodnicze.

Planowane budowy dróg rowerowych będą przebiegać w pasie drogowym (lub tuż bezpośrednio w jego sąsiedztwie) istniejących już ciągów komunikacyjnych. Tym samym ingerencja w tereny zielone, w tym cenne przyrodniczo cennych tj. Obszarach Natura 2000 Stawy Pluderskie i Stawy Pluderskie 2 i 3 oraz Zespole Przyrodniczo Krajobrazowym Kocia Góra, będzie ograniczona do minimum. Podczas eksploatacji dróg rowerowych będą występowały aspekty negatywne jak i pozytywne. Do negatywnych zjawisk z które będą mogły wystąpić to:

- płoszenie zwierząt przez ruch rowerowy, zwłaszcza w okresach lęgowych,
- ryzyko kolizji z drobną fauną (płazy, gady),
- zwiększenie zaśmiecenia i hałasu.

Jednak drogi rowerowe na pewno wnoszą więcej korzyści dla środowiska naturalnego m.in.:

- koncentracja ruchu na wyznaczonych trasach ogranicza presję na inne, cenniejsze obszary,
- zmniejszenie niekontrolowanego poruszania się poza szlakami,
- zmniejszenie emisji hałasu i zanieczyszczeń powietrza poprzez
 - promowanie zrównoważonej turystyki i transportu niskoemisyjnego,
 - ograniczenie emisji spalin i hałasu,
 - mniejsze zapotrzebowanie na parkingi i drogi dojazdowe.

Istniejące **pomniki przyrody** znajdują się poza lokalizacją planowanych kierunków działań wyznaczonych w Strategii Rozwoju Gminy Dobrodzień.

Działania wyznaczone w projekcie Strategii Rozwoju Gminy Dobrodzień 2030 nie będą prowadzone na terenie **korytarzy ekologicznych** więc nie będą negatywnie oddziaływać na nie.

Ekologiczną stabilność **obszarów leśnych** zapewni brak fragmentacji lasów (siedlisk). Konieczne jest jednak każdorazowe dostosowanie gatunków roślinności do siedliska oraz klasy gleb, aby nie zubażać zasobów glebowych gminy, ani nie wprowadzać gatunków obcych florze rodzimej, mogących wypierać rodzime gatunki.

Działania termomodernizacyjne będą realizowane z zachowaniem ochrony siedlisk ptaków i nietoperzy

Ptaki i nietoperze są trwale związane z obiektami budowlanymi. Choć tylko niektóre zamieszkują w budynkach, wszystkie występujące w Polsce gatunki nietoperzy i ptaków są objęte ochroną prawną – nawet miejskie gołębie oraz „pospolite” wróble i kawki.

Chronionych ptaków i nietoperzy nie wolno:

- zabijać,
- okaleczać,
- płoszyć,
- niepokoić,
- niszczyć ich siedlisk – miejsc rozrodu, wychowu młodych, schronień (na czas dnia i w trakcie zimy, jak ma to miejsce w przypadku nietoperzy),
- utrudniać dostępu do nich - wyjątkiem jest gołąb miejski, którego siedliska i gniazda podlegają ochronie tylko w trakcie obecności piskląt w gnieździe.

Naruszenie zakazów obowiązujących w stosunku do gatunków chronionych bez odpowiedniego zezwolenia lub wbrew jego warunkom jest wykroczeniem i podlega karze grzywny, a nawet aresztu.

Przepisy chroniące ptaki i nietoperze bytujące w budynkach

- Ustawa o ochronie przyrody
- Rozporządzenie w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt
- Ustawa o ochronie zwierząt
- Ustawa o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie
- Prawo budowlane
- Kodeks karny

Jeśli stwierdzimy, że zaplanowane lub trwające prace remontowe zagrażają występującym w budynku ptakom lub nietoperzom można powiadomić policję i - w miarę możliwości - zrobić zdjęcia prezentujące nieprawidłowości. Często dopiero pojawienie się służb mundurowych pozwala na szybkie, chociaż doraźne, wstrzymanie prac zagrażających ptakom i nietoperzom.

Jedynym podmiotem mogącym trwale wstrzymać prace budowlane jest powiatowy inspektor nadzoru budowlanego, którego również należy zawiadomić o toczących się pracach budowlanych, bezpośrednio zagrażających zwierzętom.

Często pierwszym podmiotem, do którego zgłaszane są informacje o remontach i pracach modernizacyjnych zagrażających zwierzętom jest właściwy miejscowo regionalny dyrektor ochrony środowiska który może wszcząć postępowanie dotyczące wystąpienia szkody w środowisku. Jednak organy ochrony przyrody nie mają takich uprawnień, jakie przysługują policji (np. legitymowania osób i żądania informacji), dlatego też nie mają możliwości podjęcia natychmiastowej interwencji w terenie, zaraz po otrzymaniu zgłoszenia.

Gatunki ptaków najczęściej gniazdujące na i w budynkach:

- oknówka (lęgi: kwiecień/maj – sierpień),
- jerzyk (lęgi: maj – sierpień),
- wróbel, mazurek (obecność: cały rok, lęgi: marzec – sierpień),
- pustułka (obecność: cały rok, lęgi: marzec/kwiecień – lipiec),
- kawka (obecność: cały rok, lęgi: marzec/kwiecień – czerwiec),
- gołąb miejski (obecność i lęgi: cały rok);

Nietoperze w budynkach:

- kolonie rozrodcze: mroczek późny, nocki, karliki,
- zimowanie: borowiec wielki, mroczek posrebrzany, mroczek późny, karliki;

Wykorzystywane miejsca:

- stropodach: jerzyk, kawka, wróbel, gołąb miejski, nietoperze (zima),
- szczeliny w elewacji: jerzyk, wróbel, mazurek, nietoperze (zima),
- miejsca związane z rurami spustowymi: jerzyk, wróbel, gołąb miejski,
- strych: gołąb miejski, nietoperze (lato),
- wnętrza balkonowe i okienne: oknówka, gołąb miejski, pustułka.

W stosunku do poszczególnych form ochrony przyrody, wynikające z ustawy o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. 2026 poz. 13) oraz aktów ustanawiających te obszary, w związku z tym nie planuje się działań, które mogłyby naruszać cele ochrony określone dla tych terenów, w miejscu ich lokalizacji projekt Strategii uwzględnia zakazy, jakie obowiązują.

W tym zakresie projekt Strategii wskazuje również na konieczność współdziałania z innymi jednostkami w zakresie ochrony obszarów prawnie chronionych. Wszelkie inwestycje i zagospodarowanie terenów gminy należy prowadzić mając na uwadze zapisy ustawy o ochronie przyrody. Wszelkie działania na terenach leśnych będą prowadzone zgodnie z nadrzędnymi planami nadleśnictwa. Muszą być one objęte ochroną polegającą na przemyślanych zabiegach hodowlanych gwarantujących zachowanie i dostosowanie drzewostanów do warunków siedliska i presji zewnętrznych.

Ochrona zasobów przyrodniczych gminy spowoduje także poprawę walorów krajobrazowych i warunków klimatycznych. Chronić należy tereny łąk i pastwisk zlokalizowane wzdłuż cieków wodnych, gdyż są one naturalnymi ciągami ekologicznymi stanowiącymi wraz z innymi terenami szkielet przyrodniczy gminy. Zagrożeniem dla tych terenów jest zabudowa terenów zalewowych oraz zaprzestanie tradycyjnego użytkowania.

Wszelkie prace ograniczające dostęp ptaków objętych ochroną gatunkową do miejsc ich regularnego przebywania i rozrodu należy traktować jako niszczenie ich siedlisk. W stosunku do dziko występujących zwierząt obowiązuje zakaz niszczenia ich siedlisk i ostoi. Według wskazań Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska „przed rozpoczęciem prac remontowych zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym.

Na odstępstwa od zakazów należy uzyskać zezwolenie GDOŚ lub RDOŚ w razie konieczności. Poza tym termin i sposób wykonania prac należy dostosować do okresów lęgowych zwierząt.

W celu zapobiegania, ograniczania lub kompensacji przyrodniczej oddziaływań na środowisko zaleca się dodatkowo także zastosowanie proekologicznej technologii prac budowlanych, dobór technologii oraz parametrów technicznych ograniczający wpływ na środowisko. Przy aktualnym sposobie użytkowania gruntów ornych należy dążyć do utrzymania mozaikowego charakteru w strukturze pól uprawnych, łąk, zadrzewień. Pod kątem wpływu rolnictwa zachowanie mozaikowości użytkowania stworzy warunki ostojowe dla zwierząt i roślin. Zaleca się wręcz zachowanie rolniczego charakteru wsi szczególnie na obszarach o korzystnych uwarunkowaniach środowiskowych.

Reasumując wyznaczone zadania w Strategii Rozwoju Gminy Dobrodzień 2030+, nie będą w sposób istotny wpływać na obszary prawnie chronione w tym na Obszary natura 2000, pomniki przyrody czy korytarz ekologiczny pod warunkiem że:

- cele rozwojowe są integrowane z celami ochrony przyrody,
- zachowana zostaje ciągłość systemu przyrodniczego gminy,
- działania minimalizujące są wdrażane już na etapie planowania.

Strategia, będzie pełnić **funkcję ochronną i porządkującą**, wspierając zrównoważony rozwój i odporność środowiskową gminy.

9.1.2. Oddziaływanie na wody

Strategia Rozwoju Gminy Dobrodzień 2035+ zawiera wykaz projektów, które dotyczą planowanych obszarów interwencji, a przewidywane oddziaływanie w tych obszarach między innymi na środowisko wodne.

Gmina Dobrodzień zlokalizowana jest na obszarze dorzecza Odry, dla którego opracowano Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, przyjęty Uchwałą Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. (Dz. U. 2023 poz. 335). W planie tym określone zostały cele środowiskowe dla wód powierzchniowych i podziemnych zgodne z Ramową Dyrektywą Wodną. Zgodnie z definicją umieszczoną w RDW dobry stan wód podziemnych oznacza stan osiągnięty przez część wód podziemnych, jeżeli zarówno jej stan ilościowy, jak i chemiczny jest określony, jako co najmniej „dobry”. RDW przewiduje dla wód podziemnych następujące główne cele środowiskowe:

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych (z zastrzeżeniami wymienionymi w RDW),
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.

Dla spełnienia wymogu niepogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu. Założenia Strategii Rozwoju Gminy Dobrodzień 2035+ nie wpłyną na zakłócenie realizacji tych celów.

Dla naturalnych części wód powierzchniowych (JCWP) celem będzie osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego. Ponadto w celu osiągnięcia tego stanu konieczne będzie dodatkowo utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego.

Realizacja działań określonych w Strategii nie wpłynie na pogorszenie stanu jakości wód powierzchniowych i podziemnych, w tym nie pogorszy poszczególnych wskaźników fizykochemicznych, biologicznych i hydromorficznych określających stan ekologiczny wód powierzchniowych oraz wskaźników chemicznych świadczących o stanie chemicznym wody, odpowiadającym warunkom osiągnięcia przez te wody dobrego stanu.

Celem środowiskowym w stosunku do wód powierzchniowych jest właśnie nie przekraczanie wartości granicznych. Realizacja Strategii nie będzie prowadziła do pogorszenia stanu wód, wszelkie działania inwestycyjne będą tak realizowane, aby nie wpływać negatywnie na stan wód powierzchniowych, czyli, zgodnie z celem środowiskowym dla wód określanych jako naturalne.

Modernizacja oczyszczalni ścieków wpłynie w znaczny sposób na poprawę jakości wód powierzchniowych, m.in. poprzez bardziej efektywne usuwanie związków biogenych (azot, fosfor), zawiesiny.

Działania związane z uzbrojeniem terenu w sieć wodociągową i kanalizacyjną, budową, przebudową, modernizacją dróg i innych podobnych przedsięwzięć wiązać się będą z użyciem sprzętu ciężkiego. W trakcie realizacji przedsięwzięcia może wystąpić emisja zanieczyszczeń ropopochodnych do gruntu z nieszczelnych układów paliwowych i smarowniczych urządzeń wykorzystywanych przy pracach z wykorzystaniem ciężkiego sprzętu, co może mieć wpływ na zanieczyszczenie płytko zalegających poziomów wód podziemnych. Będzie to oddziaływanie chwilowe i krótkotrwałe, ustąpi wraz z zakończeniem prac budowlanych. Zanieczyszczenie wód gruntowych może nastąpić na skutek wymywania z gleby zanieczyszczeń z materiałów używanych do budowy i przebudowy dróg, w tym żużli oraz substancji bitumicznych.

Rozbudowa sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej na terenach przeznaczonych pod inwestycje będzie wiązać się z ingerencją w środowisko, jednak na wody powierzchniowe i podziemne nie będzie oddziaływać w sposób bezpośredni. Aspekt prośrodowiskowy widoczny jest tutaj poprzez zbieranie ścieków w system kanalizacyjny, co w perspektywie ma duże znaczenie dla ochrony jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

Nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na wody w przypadku prowadzenia prac modernizacyjnych na sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej. Pozytywny efekt widoczny jest poprzez poprawę stanu technicznego sieci co pozwoli na zmniejszenie ryzyka nieszczelności w przypadku sieci kanalizacyjnej i sieci wodociągowej, a ponadto w przypadku wód przeznaczonych do spożycia poprawi jej jakość.

Poprawa jakości infrastruktury drogowej przy równoczesnym rozwoju komunikacji publicznej i szerszym zastosowaniu alternatywnych form ruchu komunikacyjnego (np. pieszo-rowerowego) tj. bez zwiększenia natężenia ruchu nie będzie pogorszy jakości środowiska. Emisja zanieczyszczeń nie będzie kumulowała się w miejscach, gdzie ruch jest spowolniony. Zanieczyszczenia z emisji komunikacyjnej trafiać będą do atmosfery, a z wodami opadowymi do gleb. Wody opadowe, spływające po powierzchniach utwardzonych będą nieść pewne ładunki zanieczyszczeń, nie zebrane w system kanalizacji deszczowej będą zanieczyszczać gleby i wody powierzchniowe. Charakter tego oddziaływania może być długotrwały i nieodwracalny.

Ogólny pozytywny efekt na środowisko wodne będzie mieć rewitalizacja obszarów zdegradowanych, usprawnienie systemu gospodarki odpadami. Ponadto monitoring środowiska sprzyjać będzie kontroli jakości środowiska, a w przypadku zmian jego stanu pozwoli na zidentyfikowanie źródła nieprawidłowości i podjęcia kroków w celu wyeliminowania problemu.

Cele oraz działania zapisane w Strategii w zakresie ochrony wód będą pozytywnie oddziaływać na środowisko, mimo możliwych negatywnych oddziaływań, które mogą wystąpić na mniejszą skalę, występować raczej lokalnie, w krótkiej skali czasowej. Przedsięwzięcia w zakresie budowy i modernizacji infrastruktury komunalnej są niewątpliwie proekologiczne i służą ochronie zasobów wód.

Zapisy Strategii dotyczące ochrony zasobów wodnych w efekcie długofalowym nie będą powodowały negatywnych oddziaływań na środowisko, a także są zgodne z wymogami określonymi w ustawie Prawo wodne (t.j. Dz.U. 2025 poz. 960).

Zwraca się uwagę na analizę wpływu na środowisko działań w zakresie regulacji koryt cieków oraz melioracji wodnych. Regulacja cieków nie zawsze jest konieczna dla właściwego funkcjonowania cieków w środowisku. Z kolei melioracje wodne mają wpływ na odpływ wód oraz zachowanie odpowiedniej wilgotności gleb na terenie całej gminy.

Zasoby wodne gminy są cennym zasobem przyrodniczym, a jednocześnie są narażone na degradację ze względu na zanieczyszczenia oraz wyczerpywanie się tych zasobów.

9.1.3. Oddziaływania na klimat akustyczny

Działania wyznaczone w obszarze interwencji wpłyną w sposób pozytywny na środowisko. Wszelkiego rodzaju inwestycje ograniczające emisję hałasu do środowiska, przede wszystkim na obszarach ochrony akustycznej przyczyniają się do istotnego zmniejszenia negatywnego oddziaływania powodowanego przez hałas.

W Strategii Rozwoju Gminy wymieniono zadania ogólnie podejmujące problematykę ochrony przed hałasem, dotyczące całego terenu gminy. Dotyczyć będzie to np. zadań mających wpływ na usprawnienie organizacji ruchu drogowego. Działania te będą korzystnie wpływać na klimat akustyczny gminy.

Działania związane z: modernizacją nawierzchni dróg, przebudową lub budową dróg, budową parkingów, budową ścieżek rowerowych, rewitalizacją obszarów lub obiektów, budową lub modernizacją sieci wodociągowej, sieci kanalizacyjnej, stacji uzdatniania wody lub ujęć wody, rozbudowy instalacji do składowania, mogą powodować negatywne krótkoterminowe oddziaływania na środowisko. Sprzęt mechaniczny wykorzystywany do prac remontowo- budowlanych powoduje zwiększoną emisję hałasu do środowiska. Przewiduje się, że to oddziaływanie będzie chwilowe i ustąpi z chwilą zakończenia prac.

Wpływ działań wyznaczonych w Strategii Rozwoju Gminy na klimat akustyczny będzie oceniany w oparciu o procedurę ocen oddziaływania na środowisko w procesie ubiegania się o decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla realizacji inwestycji na zasadach określonych w Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. 2024 poz.1112). Realizacja przedsięwzięć szczególnie na terenach ochrony akustycznej będzie uwzględniać zapisy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz.U. 2014 poz. 112) oraz Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska (Dz.U. 2005, nr 263 poz. 2202 ze zm.).

Określając przewidywane znaczące oddziaływania na klimat akustyczny, należy zwrócić uwagę głównie na przebiegające przez jednostkę ciągi komunikacyjne, gdyż klimat akustyczny na tym terenie kształtują przede wszystkim źródła komunikacyjne - główne trasy ruchu samochodowego. Głównym powodem uciążliwej emisji hałasu, ogólnie, obok stosunkowo wysokiego natężenia ruchu pojazdów, jest wysoki udział w potoku ruchu pojazdów ciężkich, który w szczególności negatywnie oddziałuje na terenach zabudowy śródmiejskiej. Na drogach krajowych, jak wynika z danych GDDKiA, zwłaszcza wśród zabudowy często obserwuje się lokalne i chwilowe przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu. Przekroczenia obserwuje się w bezpośrednim sąsiedztwie dróg. Polepszenie stanu klimatu akustycznego, jak również zmniejszenie obszarów narażonych na hałas powinno nastąpić głównie poprzez:

- metody organizacyjne (np. kontrole i/lub ograniczanie prędkości pojazdów),
- stosowanie nawierzchni SMA (Stone Mastic Asphalt),
- upływnianie ruchu.

Uciążliwość ze strony zakładów produkcyjnych czy usługowych może wynikać z braku zachowania standardów i dopuszczalnych norm, odpowiedzialność za negatywne oddziaływania należy przede wszystkim do użytkowników urządzeń, instalacji będących źródłami hałasu. Źródła te nie mogą powodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego zarządzający ma tytuł prawny. Raporty WIOŚ nie przedstawiają zakładów, w których prowadzone były badania kontrolne.

9.1.4. Oddziaływanie na powietrze

Działaniami wpływający korzystnie na jakość powietrza są wszelkie działania związane z ograniczeniem emisji zanieczyszczeń z transportu, przemysłu oraz zanieczyszczeń ze źródeł komunalnych.

Na częściową poprawę jakości powietrza w perspektywie długoterminowej wpłynie zmiana nawierzchni dróg, co zwiększy ich przepustowość. Ponadto uzupełnienie istniejącej infrastruktury również pozwoli na usprawnienie ruchu komunikacyjnego. Emisja zanieczyszczeń nie będzie kumulowała się w miejscach, gdzie ruch jest spowolniony, jednak wzmożony ruch może być przyczyną większej emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

Negatywne krótkoterminowe oddziaływanie na powietrze atmosferyczne może wystąpić na etapie realizacji inwestycji związanych z przeprowadzeniem robót remontowo – budowlanych. Do zadań,

które będą miały wpływ na stan powietrza należą: budowa i przebudowa dróg, poprawa nawierzchni dróg, przebudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, uzbrojenie terenu w sieć wodociagową i kanalizacyjną, budowa nowych obiektów budowlanych. Oddziaływanie to ustąpi z chwilą zakończenia robót budowlanych. Niewykluczone jest generowanie pyłów na skutek ścierania opon i nawierzchni drogowej jak również okładzin hamulcowych i spalin pojazdów starszej generacji, co może powodować lokalne podwyższenie stężeń niektórych substancji w powietrzu. Dotyczy to substancji emitowanych z silników spalinowych z transportu i ciężkich maszyn, prac spawalniczych oraz prac malarskich.

Pozytywny aspekt rozwoju gminy dotyczy również rozbudowy ścieżek rowerowych oraz modernizacji układu komunikacji miejskiej. Przekonanie mieszkańców do korzystania z tej infrastruktury przyczyni się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza.

W celu zmniejszenia emisji do powietrza wynikającego z większego zużycia ciepła prowadzone będą prace termomodernizacyjne. Ponadto realizowane będą działania związane z ograniczaniem emisji pyłu zawieszonego, którego źródłem jest niska emisja. Realizacja zadań polegających na ograniczaniu niskiej emisji do atmosfery pozwoli na wyeliminowanie zagrożenia dla zdrowia ludzi i ograniczy niszczenie fasad budynków, w tym także zabytkowych, co związane jest z zanieczyszczeniem powietrza.

Bardzo duży wpływ na ograniczenie zanieczyszczenia powietrza (niskiej emisji) ma rozwój odnawialnych źródeł energii. OZE nie emituje emisji pyłów zawieszonych PM10 i PM2,5, dwutlenku siarki czy tlenków azotu czynników które są odpowiedzialne za niską emisję.

Swój wkład w poprawę jakości powietrza atmosferycznego będą miały również rzetelnie przeprowadzone działania edukacyjne na temat zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza ze źródeł niskiej emisji oraz szkodliwości spalania odpadów w piecach domowych, zachęcanie do korzystania z rowerów i komunikacji zbiorowej.

Do zadań, które w perspektywie długookresowej wpłyną pośrednio na jakość powietrza należy zaliczyć m.in. ochronę zasobów przyrodniczych, monitoring zanieczyszczeń środowiska.

9.1.5. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i krajobraz

Część działań wyznaczonych w projekcie Strategii ma charakter pozytywny, ale są działania, które mogą oddziaływać negatywnie. Należy mieć na uwadze, że krajobraz jak i powierzchnia ziemi są elementami antropogenicznie przekształconymi, a więc realizacja działań zapisanych w projekcie Strategii w głównej mierze dotyczyć będzie terenów już przekształconych.

Budowa nowych elementów infrastruktury oddziałuje w sposób znaczący na powierzchnię ziemi, ponieważ następuje zmiana ukształtowania terenu oraz zmniejsza się powierzchnia biologicznie czynna. Zadania inwestycyjne związane z prowadzeniem prac budowlanych oraz ziemnych na obszarach niezabudowanych mogą stanowić źródło potencjalnego oddziaływania na powierzchnię ziemi i krajobraz. Przy czym modernizacja (przebudowa) dróg, budowa sieci kanalizacyjnych i wodociagowych będą prowadzone na terenach zurbanizowanych gdzie pokrywa glebowa jest już przekształcona.

Przy realizacji inwestycji mogących oddziaływać na środowisko ich wpływ określany będzie poprzez procedurę oceny oddziaływania na środowisko.

Na terenie gminy zakłada się rozwój Dobrodzieńskiej Strefy Ekonomicznej oraz uzbrojenie tych terenów. Założono, że stanie się to punktowo i w sposób ograniczony przestrzennie gdyż zlokalizowana jest w znacznej odległości od terenów cennych przyrodniczo, chronionych, korytarzy ekologicznych itp. oraz od zwartej zabudowy miejskiej. Więc nie powinno to wpłynąć negatywnie na krajobraz i powierzchnię ziemi.

Na polepszenie krajobrazu antropogenicznego wpłyną wszelkie prace związane z modernizacją starych struktur (dróg, budynków, obszarów zdegradowanych). Założone prace rewitalizacyjne mają na celu poprawę ekologicznych warunków życia ludzi poprzez uzyskanie korzystnego stanu czystości środowiska.

Swój wkład w poprawę jakości gleby będą miały również rzetelnie przeprowadzone działania edukacyjne na temat zanieczyszczeń wprowadzanych do gleby. Ponadto monitoring środowiska

glebowego sprzyjać będzie kontroli jego jakości, a w przypadku zmian jego stanu pozwoli na zidentyfikowanie źródła nieprawidłowości i podjęcia kroków w celu wyeliminowania problemu. Pozytywny pośredni wpływ na powierzchnię ziemi i krajobraz mają również rozbudowa ścieżek rowerowych oraz modernizacji układu komunikacji. Przekonanie mieszkańców do korzystania z tej infrastruktury przyczyni się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, a tym samym mniejszej ilości tych substancji deponowanych w glebie.

Historyczne zanieczyszczenia powierzchni ziemi

Realizując obowiązek wynikający z art. 101d ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2025 poz. 647 ze zm.), Starosta dokonuje identyfikacji potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi. Przez historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi rozumie się zanieczyszczenie powierzchni ziemi, które zaistniało przed dniem 30 kwietnia 2007 r. lub wynika z działalności, która została zakończona przed dniem 30 kwietnia 2007 r., a także szkodę w środowisku w powierzchni ziemi w rozumieniu art. 6 pkt 11 lit. c ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. 2020 poz. 2187 ze zm.), która została spowodowana przez emisję lub zdarzenie, od którego upłynęło więcej niż 30 lat.

Rejestr historycznych zanieczyszczeń oraz rejestr bezpośrednich zagrożeń i szkód w środowisku

Rejestr historycznych zanieczyszczeń oraz rejestr bezpośrednich zagrożeń i szkód w środowisku, które wystąpiły na terenie kraju, jest prowadzony przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Prowadzenie i nadzorowanie spraw dotyczących działań remediacyjnych (naprawczych) powierzono Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska.

Starosta dokonuje identyfikacji potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz sporządza wykaz takich potencjalnych zanieczyszczeń. Zakwalifikowanie gruntu do terenów o zanieczyszczonej powierzchni ziemi będzie miało istotne skutki dla władających powierzchnią ziemi (z obowiązkiem przeprowadzenia remediacji włącznie). Rodzaje działalności mogących z dużym prawdopodobieństwem powodować historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi, wraz ze wskazaniem przykładowych dla tych działalności zanieczyszczeń, określone zostały w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 31 października 2024 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz. U. 2024 poz. 1657).

Zgodnie z art. 101e ust. 1 i 2 ustawy – Prawo ochrony środowiska, władający powierzchnią ziemi, który stwierdził historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi na terenie będącym w jego władaniu, jest obowiązany niezwłocznie zgłosić ten fakt Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska.

Realizując ww. obowiązek Starosta Oleski zlecił identyfikację i sporządzenie na podstawie wykonanych badań „Wykazu potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi na terenie Powiatu Oleskiego oraz przekazał Wykaz Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Opolu. Na terenie Gminy Dobrodzień nie zidentyfikowano historycznych zanieczyszczenia powierzchni ziemi.

W Gminie Dobrodzień dużą powierzchnię zajmują również tereny użytkowane rolniczo, dlatego ważne jest również jak zapisy Strategii wpłyną na zasoby gruntów rolniczych. Część gleb, ze względu na swoją jakość, musi być chroniona przed degradacją. Gleby wysokich klas wskazuje się do objęcia ochroną przed zmianą użytkowania. Najsłabsze grunty i nieużytki proponuje się natomiast pod zalesienie, w celu poprawienia jakości tych terenów i zaprzestania rozwoju rolnictwa na terenach do tego nieopłacalnych. Użytkowanie gruntów ornych powinno odbywać się również z zachowaniem zasad ograniczających degradację gleb na skutek działań agrotechnicznych, np. planowanie upraw poprzecznie do kierunku splotu powierzchniowego, ograniczanie wyjąłowania gleby

9.1.6. Oddziaływanie na klimat

Na terenie gminy będzie realizowanych szereg działań, które wpłyną pozytywnie na klimat. Będą to przede wszystkim: termomodernizacje, rozwój i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, wszelkie działania skierowane na ograniczenie niskiej emisji.

9.1.7. Oddziaływanie na zasoby naturalne

Projekt Strategii zawiera działania dotyczące tworzenia nowej infrastruktury lub modernizacji już istniejącej. Oddziaływanie na zasoby naturalne jest trudne do określenia w związku z czym przy realizacji inwestycji mogących oddziaływać na środowisko ich wpływ określany będzie poprzez procedurę oceny oddziaływania na środowisko.

9.1.8. Oddziaływanie na ludzi

Działania wyznaczone w projekcie Strategii mają duże znaczenie dla zdrowia i samopoczucia mieszkańców. Część z nich ma charakter pozytywny, ale są działania, które mogą oddziaływać negatywnie. Jednak całkowity brak realizacji pewnych działań też nie jest dobrym rozwiązaniem.

Działania wyznaczone w projekcie Strategii mają charakter społeczny, pozytywne oddziaływanie realizacji zapisów dokumentu na ludność jest oczywiste i będzie miało wieloaspektowy charakter, zarówno w sferze materialnej, jak i pozamaterialnej (związanej z jakością kapitału ludzkiego, czyli ogółem cech świadczących o zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie obywatelskim i gospodarce wolnorynkowej).

Realizacja przedsięwzięć służących aktywizacji i wzrostowi atrakcyjności turystycznej, będzie miała konsekwencje zarówno bezpośrednie, jak i pośrednie poprzez wzrost atrakcyjności przestrzeni gminy dla wypoczynku i codziennej rekreacji oraz tworzenia nowych miejsc pracy i uzyskiwania dochodów z obsługi turystów.

Poprawa jakości szlaków komunikacyjnych wiązać się będzie z lepszą przepustowością oraz z upłynnieniem ruchu, skutkiem czego będzie zmniejszenie hałasu i zanieczyszczenie powietrza.

Potencjalne oddziaływanie może wystąpić podczas prac związanych z modernizacją dróg, rozbudową instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej, przebudową (rewitalizacją) obszarów miejskich itp. Wspomniane prace realizacyjne mogą stanowić zagrożenie dla ruchu pieszego i kołowego, w związku z powyższym istotne jest odpowiednio wczesne poinformowanie lokalnej ludności o prowadzonych pracach budowlanych i ziemnych, które umożliwi przygotowanie się do ewentualnych utrudnień.

Poprawę jakości przestrzeni miejskiej uzyska się poprzez realizację zapisów Programu ochrony przed hałasem oraz Programu ograniczania niskiej emisji, które stanowią ważne działania wyznaczone w projekcie Strategii. Również inwestycje związane z ochroną przed powodzią wpłyną pozytywnie na bezpieczeństwo ludzi w gminie.

9.1.9. Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne

Działania wyznaczone w projekcie Strategii Rozwoju Gminy Dobrodzień w większości mają charakter neutralny lub pozytywny, odnoszą się do działań ogólnorozwojowych w sferze społeczno-gospodarczej, a zatem będą miały wpływ na ogólną poprawę jakości życia w gminie.

Charakter pozytywny będzie mieć realizacja zapisów programu ochrony zabytków, jak również rozwój obiektów kultury i rekreacji.

Zanieczyszczenia w powietrzu, których źródłem jest transport drogowy, przemysł i sektor komunalny mają wpływ na stan obiektów budowlanych, również tych o charakterze zabytkowym, co wymusza częstsze zabiegi renowacyjne i konserwatorskie. Wszelkie działania polegające na ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do atmosfery pozwolą na ograniczenie niszczenia fasad budynków, w tym także zabytkowych.

Wzmocniony ruch komunikacyjny jest źródłem hałasu, jak również drgań i wibracji. Wszelkiego rodzaju inwestycje ograniczające emisję hałasu, przede wszystkim na obszarach zwartej zabudowy przyczynią się do istotnego zmniejszenia ryzyka uszkodzenia budynków, w tym zabytkowych.

Strategia zawiera działania prowadzące do podniesienia wartości i jakości dóbr materialnych, realizacja ustaleń Strategii będzie się wiązała z poprawą jakości i wartości przestrzeni publicznych (estetyzacja, modernizacja, remonty, realizacja nowych elementów architektury), ponadto realizacja ustaleń Strategii będzie się wiązała z poprawą sytuacji materialnej mieszkańców, co będzie sprzyjać konsumpcji i poprawie standardu zamieszkania.

Inwestycje związane z ochroną przed powodzią wpłyną pozytywnie na dobra materialne.

10. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU GMINY

Zgodnie z Ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (t.j. Dz.U. 2025 poz. 647 ze zm.) kompensacja przyrodnicza to zespół działań prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej na danym terenie, wyrównania szkód dokonanych w środowisku przez realizację przedsięwzięcia i zachowanie walorów krajobrazowych. Warianty kompensacji przyrodniczej powinny być określone w ramach wydawanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla poszczególnych przedsięwzięć. Zgodnie z art. 71 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1112) decyzje te określają środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięć, a w szczególności warunki wykorzystywania terenu w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności ochrony cennych wartości przyrodniczych, zasobów naturalnych i zabytków oraz ograniczenia uciążliwości dla terenów sąsiednich, a także w przypadku, gdy z oceny przedsięwzięcia na środowisko wynika potrzeba wykonania kompensacji przyrodniczej (stwierdza konieczność jej wykonania).

W Strategii Rozwoju Gminy należy uznać, że środkami zapobiegającymi prawdopodobnemu negatywnemu oddziaływaniu na środowisko przyrodnicze i krajobraz są między innymi rozwiązania zaproponowane w projekcie tego dokumentu. Rezultatem realizacji założonych celów i działań będą różnego rodzaju oddziaływania na stan środowiska o bardzo zróżnicowanej i zmiennej skali natężenia, trwałości i zasięgu przestrzennym, niejednokrotnie możliwe do obiektywnego zidentyfikowania na tym etapie planowania. Zadania określone w projekcie dokumentu w mniejszym bądź większym zakresie wpisują się w listę rozwiązań mających na celu zapobieganie zanieczyszczeniu oraz ochronę Środowiska obszaru. Sytuacja ta wiąże się bezpośrednio z przyjętą polityką, opartą na zasadzie zrównoważonego rozwoju, której jednym z podstawowych celów jest osiągnięcie tzw. Wysokiej efektywności środowiskowej (zachowania możliwe najlepszego stanu i jakości środowiska).

Na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Gminy nie stwierdzono znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko. Jednak w przypadku przedsięwzięć, które będą wskazane w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2023 poz. 1724) podstawą prawną do prowadzenia postępowania w sprawie tego typu przedsięwzięć będzie Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1112). Wówczas wyznaczone zostaną działania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą dla planowanych przedsięwzięć.

Na terenie Gminy Dobrodzień występują obszary o szczególnie wysokich walorach fizjonomicznych krajobrazu. W niniejszym opracowaniu dla obszarów o szczególnie wysokich walorach fizjonomicznych krajobrazu proponuje się ustalanie zakazów lokalizacji obszarowych, punktowych i liniowych krajobrazowych degradujących walory fizjonomiczne, w szczególności elektrowni wiatrowych powyżej 30 m wysokości liczonej wraz z rotorem, nowoprojektowanych linii wysokiego napięcia powyżej 110 kV oraz punktowych dominant w postaci masztów, urządzeń technologicznych i innych powyżej 30 m.

Przyjmuje się, że podstawowym sposobem ograniczenia niekorzystnych oddziaływań na środowisko będzie przede wszystkim odpowiednie lokalizowanie poszczególnych inwestycji (zgodnie z przyjętymi kierunkami zagospodarowania przestrzennego danego obszaru), przestrzeganie prawa z zakresu ochrony środowiska oraz stosowanie rozwiązań technicznych i technologicznych ograniczających emisję zanieczyszczeń i hałasu. Kluczową rolą w zapobieganiu i ograniczaniu negatywnych

oddziaływań na środowisko przypisuje się organom uczestniczącym w procedurach administracyjnych, związanych z procesem inwestycyjnym, która polega na:

- przeprowadzeniu inwentaryzacji przyrodniczej lub monitoringu na etapie planowania konkretnego przedsięwzięcia (np. w ramach oceny oddziaływania na środowisko);
- wprowadzeniu odpowiednich zapisów w dokumentach planistycznych i strategicznych, mających na uwadze zachowanie odpowiedniego stanu środowiska;
- dostosowaniu terminu przeprowadzania prac remontowych do okresów lęgowych i rozrodczych zwierząt, głównie ptaków, płazów, nietoperzy i ryb lub stworzenie siedlisk zastępczych;
- zaplanowaniu prac remontowo-budowlanych w sposób minimalizujący niszczenie roślinności, terenów zielonych i krajobrazu oraz uwzględniający wykonywanie nowych nasadzeń drzew i krzewów, odtworzeniu zniszczonych terenów zielonych w sąsiedztwie inwestycji;
- dostosowaniu rodzaju i zakresu prac do wymogów ochrony przyrody;
- uwzględnianiu celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych.

Wśród działań mających na celu zapobieganie oddziaływania planowanych inwestycji wyróżniono:

- prawidłowe zabezpieczenie sprzętu technicznego oraz miejsc wykonywania prac budowlanych – remontowych, w trakcie realizacji inwestycji, ze zwróceniem szczególnej uwagi na miejsca wrażliwe na zamiany warunków siedliskowych,
- wykorzystywanie możliwie najlepszych dostępnych technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu zwierząt. Zgodnie z art. 52 ust.1 pkt 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. 2026 poz. 13) w stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową obowiązuje zakaz niszczenia ich siedlisk i ostoi. W związku powyższym przed wykonaniem prac związanych m.in. z termomodernizacją budynków lub usuwaniem azbestu należy przeprowadzić ich inwentaryzację pod kątem występowania ptaków, w szczególności jerzyka (*Apus apus*) i wróbla (*Passer domesticus*) i nietoperzy; w razie stwierdzenia występowania ww. gatunków, termin i sposób wykonania prac należy dostosować do ich okresów lęgowych).

Najdogodniejszym terminem prowadzenia termomodernizacji obiektów budowlanych jest okres od 16 października do 28 lutego, przypadający poza okresem rozrodu większości gatunków zwierząt. W tym czasie wykonawca prac może, bez zezwolenia, zabezpieczyć wszelkie szczeliny i otwory wentylacyjne budynku przed zajęciem ich przez zwierzęta i nie dopuścić do założenia gniazd i przeprowadzenia lęgów przez ptaki w następnym sezonie.

Natomiast przed przystąpieniem do wykonywania przedmiotowych prac w terminie od 1 marca do 15 października należy bezwzględnie:

- upewnić się, czy w obrębie remontowanych budynków nie występują miejsca lęgowe ptaków lub rozrodu nietoperzy - obserwacje dotyczące zasiedlenia budynku powinny zostać przeprowadzone przez eksperta ornitologa i chiropterologa w okresie możliwie najkrótszym poprzedzającym planowaną inwestycję, tak aby uniknąć przykrych konsekwencji wstrzymania prac,
- w przypadku stwierdzenia zasiedlenia budynku przez chronione gatunki ptaków lub nietoperzy ekspert powinien wskazać dokładne miejsca ich przebywania tak, aby przed okresem lęgowym tych gatunków można było zamknąć nisze, szczeliny i dostępy do stropodachu wykorzystywane przez te zwierzęta. W momencie gdy planowane działania będą się wiązać z koniecznością realizacji czynności zakazanych w stosunku do nich, tj. z niszczeniem gniazd, jaj, czy też postaci młodocianych, inwestor zobowiązany jest do uzyskania, przed przystąpieniem do prac, zezwolenia właściwego organu ochrony przyrody, wydawanego w trybie art. 56 ustawy. Jednakże przypadki takie należy traktować jako wyjątkowe, nie zaś jako zasadę w procesie inwestycyjnym. Uzyskanie ww. zezwolenia nie jest wymagane w przypadku usuwania, w okresie od dnia 16 października do końca lutego, gniazd ptasich z obiektów budowlanych i terenów zieleni, jeżeli wymagają tego względy bezpieczeństwa lub sanitarne, jednak pod warunkiem, iż dla planowanych czynności brak

rozwiązań alternatywnych oraz gdy nie będzie to szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony populacji tych gatunków i ich siedlisk (§ 8 ust. 2 rozporządzenia). Powyższe zezwolenie może być wydane jedynie w przypadku wystąpienia łącznie trzech warunków, tj.: braku rozwiązań alternatywnych, jeżeli czynności te nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków roślin, zwierząt lub grzybów oraz gdy zachodzi jedna z przesłanek wymieniona w art. 56 ust. 4 pkt od 1 do 7 ustawy. Brak spełnienia jednego z ww. warunków skutkuje odmową wydania zezwolenia,

- po przeprowadzeniu prac remontowych należy, w miarę możliwości, umożliwić ptakom i nietoperzom dalsze występowanie w obiektach budowlanych, poprzez stworzenie na remontowanych budynkach siedlisk zastępczych w postaci, np. budek lęgowych. Ich charakter, lokalizacja, parametry techniczne i zagęszczenie powinny być dobrane przez specjalistę ornitologa i chiropterologa odpowiednio do preferencji gatunków, które występowały tam wcześniej (przykładowe wymiary budek lęgowych oraz sposoby i miejsce ich umieszczenia zawierają załączniki nr 1, nr 2 i nr 3 do niniejszego pisma),

- w przypadkach, gdy obiekt budowlany wykorzystywany był przez jerzyki *Apus apus*, a w ramach remontu stropodach budynku ocieplono materiałami sypkimi (np. przy użyciu granulatu wełny mineralnej, granulatu styropianu fibry celulozowej), należy całkowicie zrezygnować z pozostawiania otwartych otworów do stropodachów, gdyż materiały użyte do izolacji są niebezpieczne dla tego gatunku.

11. ODDZIAŁYWANIA TRANSGRANICZNE

Realizacja ustaleń Strategii Rozwoju Gminy nie będzie powodować znaczących oddziaływań transgranicznych. Jednakże, ze względu na fakt podpisania przez Polskę i ratyfikowania Konwencji o ocenach oddziaływania w kontekście transgranicznym należy podkreślić obowiązek informowania państw w przypadku podejmowania działań mogących znacząco oddziaływać na ich terytorium.

12. ANALIZA ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAPROPONOWANYCH W STRATEGII ROZWOJU GMINY

Kwestie rozwiązań alternatywnych w odniesieniu do analizowanego projektu Strategii rozwoju można generalnie rozpatrywać na trzech poziomach:

- analizy prawidłowości sformułowania celów i ich ewentualnych modyfikacji;
- analizy doboru sposobów i środków osiągnięcia tak określonych celów;
- rodzaju, lokalizacji i skali przedsięwzięć inwestycyjnych, służących osiągnięciu celów projektu Strategii

Ograniczeniem w zaproponowaniu rozwiązań alternatywnych, typowym dla projektu Strategii rozwoju jest charakter ogólny wielu zapisów. Obok bardzo konkretnych zadań, projekt Strategii zawiera także tylko ogólne ustalenia dotyczące określonych sfer funkcjonowania gminy. Projekt Strategii ma charakter deklaracyjny i w pewnej mierze dotyczy także spraw, postrzeganych jako ważne dla rozwoju, ale nie posiadających żadnych przesądzeń co do realności ich realizacji, a tym bardziej szczegółowych rozwiązań czy umiejscowienia w przestrzeni.

Wykonawca Prognozy uważa, że kierunek działań wyznaczony w projekcie Strategii rozwoju dąży do „Umiarkowanego zrównoważonego rozwoju” i jest istotny dla zwiększenia efektywności działań w zakresie poprawy stanu środowiska przyrodniczego. Niemniej jednak na tym etapie prac wdrożeniowych nie można jeszcze określić realizacja których zadań będzie miała najbardziej korzystny wpływ na środowisko przyrodnicze zwłaszcza w dłuższym horyzoncie czasowym.

Rozważając warianty alternatywne przedsięwzięć wynikających z zapisów projektu Strategii rozwoju Gminy Dobrodzień 2035+ mogą to być działania związane z wyborem innej lokalizacji (warianty

lokalizacji), innego sposobu prowadzenia inwestycji (warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne), a także wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”. Należy jednak pamiętać, że nawet wybór wariantu „0”, może wiązać się z pewnymi konsekwencjami, ponieważ brak realizacji inwestycji może powodować negatywny oddźwięk środowiskowy. Bierność w podejmowaniu działań wpłynie niekorzystnie na rozwój społeczno- gospodarczy gminy. Bez potrzebnych działań stan środowiska może ulec pogorszeniu.

Dokładne określanie alternatywnych rozwiązań oznaczałoby konieczność opracowania Prognozy na poziomie szczegółowości, który adekwatny jest dla wymaganych przez prawo raportów dla poszczególnych przedsięwzięć inwestycyjnych. Nie jest to zadanie niemożliwe do wykonania. Jednak ze względu na ilość zadań inwestycyjnych oraz różny stopień zaawansowania procesu inwestycyjnego dla poszczególnych zadań (część zadań jest w trakcie realizacji, a niektóre zadania nie zostały jeszcze rozpoczęte) opracowanie tak szczegółowej Prognozy wymagałoby wielokrotnie dłuższego czasu, pokrywającego się w znacznym stopniu z okresem realizacji projektu Strategii rozwoju.

W tej sytuacji wybór optymalnej lokalizacji realizacji poszczególnych zadań należy przeprowadzić w drodze indywidualnych postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć.

13. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ W PROJEKTOWANEJ STRATEGII ROZWOJU GMINY ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Aby w przyszłości istniała możliwość obiektywnej weryfikacji i modyfikacji celów i zadań proponowanych w ramach projektu Strategii Rozwoju Gminy Dobrodzień, konieczne jest prowadzenie monitoringu, który dostarczy danych niezbędnych do realizacji tych działań.

System oceny skutków realizacji projektu Strategii powinien być oparty na odpowiednio dobranych wskaźnikach presji, stanu i reakcji. Monitoring, powinien być prowadzony w cyklu rocznym, a sprawozdania z jego realizacji powinny być udostępniane, zgodnie z wymogami ustawy Prawo Ochrony Środowiska, co najmniej w cyklu dwuletnim. Monitoring ten obejmuje dwa podstawowe rodzaje kontrolowania zmian, które najogólniej można określić jako:

- monitoring ilościowy,
- monitoring jakościowy.

Ujęcie ilościowe – obrazuje prognozę zmian konkretnych wielkości (wskaźników). Nie do wszystkich elementów środowiska da się przypisać wskaźniki (nie wszystkie dane są dostępne), aby dokonać prognozy ilościowej w niektórych elementach środowiska. Do prognozowania zmian wskaźników w przyszłości wykorzystano informacje o dynamice zmian tych wskaźników w przeszłości, nakładów w okresach poprzednich i planowanych do poniesienia (uwzględniono fakt, iż część zaplanowanych nakładów w poprzednim okresie nie została zrealizowana), oraz wymogi UE.

Ujęcie jakościowe – dla elementów środowiska, dla których nie można prognozować określonych wskaźników lub jest to utrudnione, wykorzystano ocenę jakościową, która stanowi jednocześnie uzupełnienie do oceny ilościowej.

W związku z realizacją celów określonych w projekcie Strategii Rozwoju Gminy Dobrodzień 2035+ proponuje się prowadzenie monitoringu:

- emisji hałasu i jakości powietrza - w przypadku realizacji inwestycji drogowych, inwestycji dotyczących gospodarki wodno- ściekowej, zmian użytkowania terenu i innych czynności związanych z emisją hałasu, pyłu i gazu do otoczenia;

- jakości i ilości wód - w przypadku realizacji inwestycji drogowych, inwestycji dotyczących gospodarki wodno-ściekowej i innych czynności mogących mieć wpływ na stan jakościowy i ilościowy zasobów wodnych,
- stanu i jakości gleby - czynności mogących mieć wpływ na przekształcenie jej powierzchni oraz na jej jakość,
- stanu przyrody - w przypadku czynności mogących mieć wpływ na zmniejszenie zasobów przyrodniczych.

System oceny skutków realizowania celów strategicznych może być prowadzony na podstawie badań monitoringowych wykonywanych na poziomie lokalnych programów operacyjnych (lokalny program rozwoju, lokalny program rewitalizacji, itp.). Uzupełnieniem monitoringu wskazanego w niniejszej Prognozie może być monitoring prowadzony przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Opolu.

14. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

W niniejszej „Prognozie” dokonano wieloaspektowej analizy projektu „Strategii Rozwoju Gminy Dobrodzień 2035+” w kontekście zagadnień środowiskowych.

Przyjęto następujący porządek prac:

1. dokonano rozpoznania zasobów środowiskowych gminy – rodzajów i charakteru poszczególnych zasobów środowiska, ich waloryzacji (oceny ich wartości – zarówno obiektywnej, jak i subiektywnej) oraz oceny ich odporności/podatności na antropopresję i innego rodzaju czynniki degradujące,
2. dokonano rozpoznania stanu środowiska – zwłaszcza charakteru, rodzajów i skali zanieczyszczeń,
3. dokonano analizy w jaki sposób w projekcie Strategii postrzegana jest ogólna koncepcja („wizja”) rozwoju gminy w kolejnych latach i jakie miejsce w tej wizji zajmują zagadnienia środowiskowe,
4. dokonano szczegółowej analizy celów strategicznych rozwoju gminy pod kątem oceny wpływu potencjalnych skutków ich realizacji na środowisko przyrodnicze.

Przeprowadzone analizy prowadzą do wniosków dotyczących sposobu uwzględnienia zagadnień przyrodniczych w projekcie Strategii oraz wpływu realizacji celów na stan środowiska:

1. cele strategiczne rozwoju gminy bezpośrednio nawiązują do najważniejszych problemów rozwoju gminy, jakimi są: modernizacja układu komunikacyjnego gminy (drogi, ścieżki rowerowe, chodniki), rozwój społeczny (w zakresie edukacji i kultury), rozwój gospodarczy (zwiększenie aktywności gospodarczej) czy wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.
2. cele strategiczne rozwoju gminy powodować będą stosunkowo niewielkie oddziaływania, i to zarówno w aspekcie pozytywnym, jak i negatywnym. W zdecydowanej większości oceniono, iż realizacja zamierzonych celów nie wpłynie w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie.
3. W niektórych przypadkach nie było możliwe wydanie jednoznacznej oceny. Wpływ na środowisko będzie zależny od wyboru konkretnych rozwiązań na etapie realizacji projektu Strategii.

Podsumowując, należy stwierdzić, że w analizowanym projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Dobrodzień 2035” nie ma ustaleń, które dyskwalifikowałyby ją ze względu na skalę i charakter oddziaływań na środowisko. Aczkolwiek niektóre z planowanych działań mogą mieć negatywny wpływ na środowisko, to:

- ich realizacja jest uzasadniona znacznymi spodziewanymi korzyściami społecznymi i gospodarczymi, co jest bardzo istotne ze względu na sytuację społeczno-gospodarczą gminy,
- nie podejmowanie tych działań może skutkować wyższymi kosztami środowiskowymi (pozostawienie pewnych procesów w ich obecnym stanie prowadziłoby do dalszej degradacji pewnych aspektów środowiska).

15. STRESZCZENIE

Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu „Strategii Rozwoju Gminy Dobrodzień 2035+” została sporządzona zgodnie z Ustawą z dnia 03 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1112).

Zgodnie z w/w ustawą Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu „Strategii rozwoju Gminy Dobrodzień 2035+”

- zawiera informacje o zawartości projektu Strategii, głównych celach dokumentu oraz powiązaniach projektu z dokumentami wyższego rzędu,
- określa, analizuje i ocenia: stan środowiska w gminie, istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektu Strategii oraz przewidywane potencjalne oddziaływanie na środowisko (na ludzi, zwierzęta, rośliny, powietrze, wodę, powierzchnię ziemi, krajobraz, itd.) wynikające z realizacji zapisów znajdujących się w projekcie Strategii,
- przedstawia rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko wynikających z realizacji zapisów znajdujących się w projekcie Strategii.

Projekt „Strategii Rozwoju Gminy Dobrodzień 2035+” to dokument, który definiuje wizję gminy, a także wytycza strategiczne cele i podstawowe kierunki działania. Dokument opisuje sytuację strategiczną gminy, charakteryzuje jego sferę społeczną, gospodarczą, infrastrukturę techniczną, zasoby naturalne oraz wskazuje szereg innych aspektów, które wpływają na życie mieszkańców. Przeprowadzona analiza: słabych, mocnych stron gminy, szans i zagrożeń płynących z jego otoczenia oraz konsultacje społeczne zaowocowały wytyczeniem celów strategicznych i operacyjnych:

1. Nowoczesne usługi

- 1.1. Nowoczesna edukacja
- 1.2. Atrakcyjna oferta komunikacji publicznej
- 1.3. Wsparcie rodziny
- 1.4. Aktywne i zintegrowane środowisko seniorów

2. Więzi społeczne i kapitał ludzki

- 2.1. Silne poczucie tożsamości i wspólnoty lokalnej
- 2.2. Aktywni mieszkańcy – zaangażowana społeczność

3. Gmina atrakcyjna dla przedsiębiorców i inwestorów

- 3.1. Atrakcyjna oferta inwestycyjna
- 3.2. Efektywna współpraca z sektorem gospodarczym
- 3.3. Rozwój sektora opartego na lokalnych zasobach przyrodniczych i kulturowych

4. Wysoka jakość życia

- 4.1. Piękna i funkcjonalna przestrzeń
- 4.2. Dostępne dla wszystkich budynki i usługi publiczne
- 4.3. Czyste powietrze, wody i gleby
- 4.4. Skuteczna ochrona przeciw zagrożeniom i katastrofom

5. Nowoczesna infrastruktura komunalna

- 5.1. Efektywna gospodarka wodnościekowa
- 5.2. Dobrej jakości infrastruktura drogowa
- 5.3. Nowoczesna infrastruktura kulturalna i sportowo-rekreacyjna.

W ramach wyznaczonych celów przewidziano szereg działań, których realizacja przyczyni się do spójnego i harmonijnego rozwoju gminy. Należy zaznaczyć, że projekt „Strategii Rozwoju Gminy Dobrodzień 2035+” to dokument o charakterze otwartym, co oznacza, że jej założenia są elastyczne i mogą ulegać modyfikacji w odpowiedzi na zmieniające się warunki otoczenia społeczno – gospodarczego.

Cele strategiczne, operacyjne i działania wyznaczone w projekcie Strategii uwzględniają zapisy dokumentów nadrzędnych na szczeblu krajowym, wojewódzkim i na poziomie lokalnym. Zapisy projektu Strategii są zgodne z ustaleniami wynikającymi z dokumentów planistycznych i strategicznych m.in. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy

Dobrodzień, Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego dla poszczególnych fragmentów gminy, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego, Strategia Rozwoju Kraju wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko, Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego, itd. Ponadto działania wyznaczone w projekcie uwzględniają cele ochrony i zakazy wyznaczone dla obszarów lub obiektów objętych ochroną. Stopień zgodności zapisów projektu Strategii z zapisami aktów prawa miejscowego ustanawiających formy ochrony przyrody (w tym z ochroną gatunkową roślin, grzybów i zwierząt) określa się jako całkowity.

W Prognozie oddziaływania na środowisko do projektu „Strategii Rozwoju Gminy Dobrodzień 2035+” opisano aktualny stan zagospodarowania gminy, oceniono stan środowiska, w tym jakość: wód powierzchniowych i podziemnych, powietrza, gleb, oraz oddziaływania hałasu i pól elektromagnetycznych. Ponadto analizie poddano główne problemy środowiskowe istniejące w gminie istotne z punktu widzenia projektu Strategii.

Jednak głównym celem Prognozy była identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko, będących wynikiem realizacji projektu „Strategii Rozwoju Gminy Dobrodzień 2035+”, w tym zwłaszcza ocena, czy ustalenia projektu Strategii będą miały wpływ na stan środowiska przyrodniczego, stan środowiska kulturowego, jakość życia mieszkańców i stan dóbr materialnych, a także jakie skutki może mieć to potencjalne oddziaływanie.

Przeprowadzona analiza wykazała, że cele strategiczne wyznaczone w projekcie Strategii mogą powodować zarówno pozytywne jak i potencjalne negatywne oddziaływanie na środowiska. W większości są to działania mające neutralny lub pozytywny wpływ na stan środowiska gminy. Tak duża liczba ocen neutralnych wynika w dużej mierze ze specyfiki planowanych zamierzeń rozwojowych, które w większości nie są osadzone w przestrzeni. Wydanie jednoznacznej opinii w stosunku do działań mogących negatywnie oddziaływać na środowisko jest utrudnione. Wpływ na środowisko będzie zależny od wyboru konkretnych rozwiązań na etapie realizacji projektu Strategii i może wymagać przeprowadzenia procedury oddziaływania na środowisko.

Ograniczeniem w zaproponowaniu rozwiązań alternatywnych do zapisów Strategii jest ogólny charakter działań. Spośród działań, do których można było się odnieść, wiele uznano za optymalne i w związku z powyższym - nie wymagające poszukiwania alternatyw. Część z zaproponowanych ustaleń projektu Strategii uznano wprawdzie za potencjalnie niekorzystne dla środowiska, ale w praktyce oceniono je jako niezbędne dla prawidłowego rozwoju gminy i konieczne do realizacji w zaproponowanej formie ze względu na brak bardziej proekologicznej alternatywy.

Analiza celów operacyjnych oraz planowanych zadań oraz spodziewanych efektów, prowadzi do następujących generalnych wniosków:

- żaden z celów nie zakłada podejmowania działań, które mogą bezpośrednio oddziaływać w sposób negatywny na obszar chroniony,
- pośrednie efekty celów rozwoju są w kontekście oddziaływania na Naturę 2000 trudne do zdefiniowania – prawdopodobnie ich wpływ będzie minimalny, ale jego charakter – pozytywny.

Działania wyznaczone w projekcie Strategii Rozwoju Gminy Dobrodzień 2030 w większości mają charakter neutralny, odnoszą się do działań ogólnorozwojowych w sferze społeczno- gospodarczej. Pozytywne oddziaływanie w sferze gospodarczej widoczne będzie m.in. poprzez zwiększenie świadomości ekologicznej na temat różnorodności biologicznej, zwiększenie zainteresowania stanem przyrody w miejscu zamieszkania i jego otoczeniu. Rozwój gospodarczy gminy wiązać się może z udziałem technologii/ rozwiązań mających na celu skuteczniejszą ochronę środowiska podczas realizacji inwestycji.

Gmina nie planuje dużych inwestycji drogowych: budowy dróg i rozbudowy wewnętrznego układu komunikacyjnego, a jedynie poprawę stanu nawierzchni i infrastruktury dla pieszych i rowerzystów. Inwestycje będą realizowane na ogół w śladzie istniejących dróg gruntowych i nie powinny w znaczny sposób narażać środowiska na niekorzystne oddziaływanie.

Rewitalizacja terenów z reguły wiąże się efektem pozytywnym dla środowiska poprzez zagospodarowanie terenu zdegradowanego, nadanie mu nowej funkcji lub przywrócenie dotychczasowej. Jednak obszary przemysłowe, dawniej nie przedstawiające żadnej wartości ekologicznej podczas długiego okresu nieużytkowania mogły zyskać pewną wartość ekologiczną w wyniku sukcesji wtórnej.

Działania związane z ochroną przeciwpowodziową, ochroną przed hałasem, ochroną powietrza na terenie gminy przyczynią się do ochrony zasobów przyrodniczych, w związku czym efekt działań będzie pozytywny.

Rozwój turystyki i promocja turystyczna gminy przyniosą pozytywny efekt społeczny i ekonomiczny, co pozwoli m.in. na wyeksponowanie walorów przyrodniczych, zachęci do korzystania z istniejącej infrastruktury turystycznej.

Dokładne określanie alternatywnych rozwiązań oznaczałoby konieczność opracowania Prognozy na poziomie szczegółowości, który adekwatny jest dla wymaganych przez prawo raportów dla poszczególnych przedsięwzięć inwestycyjnych.

Dla obiektywnej weryfikacji i modyfikacji celów i zadań proponowanych w ramach projektu „Strategii Rozwoju Gminy Dobrodzień 2035+”, konieczne jest prowadzenie monitoringu, który dostarczy danych niezbędnych do realizacji tych działań. System oceny skutków realizacji projektu Strategii powinien być oparty na odpowiednio dobranych wskaźnikach presji, stanu i reakcji.

Monitoring skutków wdrażania postanowień projektowanego dokumentu

W związku z realizacją celów określonych w Strategii Rozwoju Gminy proponuje się prowadzenie monitoringu:

W związku z realizacją celów określonych w Strategii Rozwoju Gminy Dobrodzień proponuje się prowadzenie monitoringu:

- jakości i ilości wód - w przypadku realizacji inwestycji dotyczących gospodarki wodno-ściekowej mogących mieć wpływ na stan jakościowy i ilościowy zasobów wodnych,
- stanu i jakości gleby - czynności mogących mieć wpływ na przekształcenie jej powierzchni oraz na jej jakość,
- stanu przyrody - w przypadku czynności mogących mieć wpływ na zmniejszenie zasobów przyrodniczych.

16. LITERATURA

1. Strategia Rozwoju Gminy Województwa Opolskiego Opolskie 2030.
2. Biuletyn Statystyczny Województwa Opolskiego, WUS, Opole.
3. Centralna baza danych geologicznych - <http://baza.pgi.waw.pl/>.
4. <http://natura2000.mos.gov.pl/natura2000/index.php>
5. <http://energetyka.w.polsce.org>
6. <http://www.oze.ranking.pl>
7. <http://www.opole.pios.gov.pl>
8. Krajowy System Ratowniczo Gaśniczy, Siły i środki KSRG na terenie województwa opolskiego.
9. Rejestr form ochrony przyrody.
10. Raport „Energia odnawialna Opolszczyzny”.
11. Opracowania GIOŚ-RWMŚ.
13. Sprawozdanie z wykonania Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych
14. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2028.
15. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2023-2028 z uwzględnieniem lat 2029-2034.
16. Mapa akustyczna dróg krajowych na terenie województwa opolskiego
17. Powiatowy Plan Zarządzania Kryzysowego.
18. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, KZGW
19. Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce
21. Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu.